

Natura 2000 Fenntartási Terv

*HUON20003 Ablánc-patak völgye
kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület*

Óriszentpéter

2019.

Radiola Kutató és Tanácsadó Bt.

Felelős tervező

Dr. Mesterházy Attila

Vezető szakértők

Dr. Mesterházy Attila (környezetgazdálkodási agrármérnök, botanikus)

Közreműködő szakértők

Dr. Szentirmai István (biológus, zoológus)

Dr. Szépligeti Mátyás (természetvédelmi mérnök, botanikus)

Havas Márta (erdőmérnök)

Ez a dokumentáció a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény értelmében szerzői jogvédelem alatt áll. A dokumentáció nyilvános, a megfelelő hivatkozások mellett szabadon felhasználható és terjeszthető!

AGRÁRMINISZTERIUM

Nyilatkozat

A HUON20003 Ablánc-patak völgye kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUON20003 Ablánc-patak völgye Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, jóváhagyta:

3

Balczó Bertalan

természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2019. november 27.

TARTALOMJEGYZÉK

I.	NATURA 2000 FENNTARTÁSI TERV	6
1.	A TERÜLET AZONOSÍTÓ ADATAI	7
1.1.	NÉV	7
1.2.	AZONOSÍTÓ KÓD	7
1.3.	KITERJEDÉS	7
1.4.	A KIJELÖLÉS ALAPJÁUL SZOLGÁLÓ FAJOK ÉS/VAGY ÉLŐHELYEK	7
1.4.1.	A terület jelölő élőhelyei	7
1.4.2.	A terület jelölő fajtái	7
	A terület adatlapján szereplő jelölő fajok:	7
1.5.	ÉRINTETT TELEPÜLÉSEK	8
1.6.	EGYÉB VÉDETTSGI KATEGÓRIÁK	8
1.7.	TERVEZÉSI ÉS EGYÉB ELŐÍRÁSOK	9
2.	VESZÉLYEZTETŐ TÉNYEZŐK	11
3.	KEZELÉSI FELADATOK MEGHATÁROZÁSA	14
3.1.	TERMÉSZETVÉDELMI CÉLKITŰZÉS, A TERÜLET RENDELTETÉSE	14
3.2.	KEZELÉSI JAVASLATOK	14
	3. táblázat: A kezelési egységek összefoglaló táblázata	16
3.2.1.	Élőhelyek kezelése	17
3.2.1.1.	Gazdálkodáshoz nem köthető általános javaslatok	17
3.2.1.2.	Gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok	17
3.2.1.2.1.	Mezőgazdálkodás	17
3.2.1.2.2.	Erdőgazdálkodás	26
3.2.1.2.3.	Vízgazdálkodás	48
3.2.2.	Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés	49
	Gyeprekonstrukció	49
	Akácok és faültetvények átalakítása	50
3.2.3.	Fajvédelmi intézkedések	51
3.2.4.	Kutatás, monitorozás	52
3.2.5.	Mellékletek: a tervezési területen javasolt természetvédelmi kezelések, valamint a művelési ág lehetséges megváltoztatásának összegzése (térkép és táblázat)	53
3.2.5.1.	A tervezési terület kezelési egységeinek áttekintő térképe	53
3.2.5.2.	A tervezési terület kezelési egységei 1.	54
3.2.5.3.	A tervezési terület kezelési egységei 2.	55
3.2.5.4.	A tervezési terület kezelési egységei 3.	56
3.2.5.5.	A tervezési terület kezelési egységei 4.	57
3.2.6.	A tervezési terület helyrajzi számait érintő kezelési egységek	58
3.2.7.	A tervezési terület erdőrészeit érintő kezelési egységek	63
3.3.	A KEZELÉSI JAVASLATOK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK LEHETSÉGES ESZKÖZEI A JOGSZABÁLYOK ÉS A TULAJDONVISZONYOK FÜGGVÉNYÉBEN	74
3.3.1.	Agrártámogatások	74
3.3.1.1.	Jelenlegi működő agrártámogatási rendszer	74
3.3.1.2.	Javasolt agrártámogatási rendszer	79
3.3.2.	Pályázati források	80
3.3.3.	Egyéb	80
3.4.	A TERV EGYEZTETÉSI FOLYAMATÁNAK DOKUMENTÁCIÓJA	80
3.4.1.	Felhasznált kommunikációs eszközök	80
3.4.2.	A kommunikáció címzettjei	80
3.4.3.	Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	82

II. A NATURA 2000 FENNTARTÁSI TERV KÉSZÍTÉSÉT MEGALAPOZÓ DOKUMENTÁCIÓ ..88

1. A TERVEZÉSI TERÜLET ALAPÁLLAPOT JELLEMZÉSE89

1.1.	KÖRNYEZETI ADOTTSÁGOK	89
1.1.1.	Éghajlati adottságok	89
1.1.2.	Vízrajzi adottságok.....	89
1.1.3.	Talajtani adottságok.....	89
1.2.	TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK	90
1.2.1.	A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelyek	92
	Közösségi jelentőségű, nem jelölő élőhely	100
	Az adatlapról törlésre javasolt élőhely	101
1.2.2.	A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű növényfajok	102
1.2.3.	A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű állatfajok	102
1.2.3.1.	Az aktuális adatlapon szereplő közösségi jelentőségű fajok.....	102
1.2.4.	A tervezési területen előforduló egyéb jelentős fajok	113
1.3.	TERÜLETHASZNÁLAT	114
1.3.1.	Művelési ág szerinti megoszlás	114
1.3.2.	Tulajdoni viszonyok	114
1.3.3.	Területhasználat és kezelés.....	114
1.3.3.1.	Mezőgazdaság	114
1.3.3.2.	Erdészet	115
1.3.3.3.	Vadgazdálkodás, halászat, horgászat	117
1.3.3.4.	Vízgazdálkodás	119
1.3.3.5.	Turizmus.....	119
1.3.3.6.	Ipar	119
1.3.3.7.	Infrastruktúra	119
1.3.3.8.	Egyéb	119

2. FELHASZNÁLT IRODALOM120

3. TÉRKÉPEK.....121

3.1.	AZ ABLÁNC-PATAK VÖLGYE KÜLÖNLEGES TERMÉSZETMEGŐRZÉSI TERÜLET ÁTTEKINTŐ TÉRKÉPE	121
3.2.	AZ ABLÁNC-PATAK VÖLGYE KÜLÖNLEGES TERMÉSZETMEGŐRZÉSI TERÜLET MŰVELÉSI ÁGAK MEGOSZLÁSA SZERINT.....	122
3.2.1.	A tervezési terület művelési ágai 1.....	122
3.2.2.	A tervezési terület művelési ágai 2.....	123
3.2.3.	A tervezési terület művelési ágai 3.....	124
3.3.	AZ ABLÁNC-PATAK VÖLGYE KÜLÖNLEGES TERMÉSZETMEGŐRZÉSI TERÜLET ÉLŐHELYTÉRKÉPE.....	125
3.3.1.	A tervezési terület élőhelytérképe 1.	125
3.3.2.	A tervezési terület élőhelytérképe 2.	126
3.3.3.	A tervezési terület élőhelytérképe 3.	127
3.3.4.	A tervezési terület élőhelytérképe 4.	128
3.3.5.	A tervezési terület élőhelytérképe 5.	129
3.3.6.	A tervezési terület élőhelytérképe 6.	130
3.3.7.	A tervezési terület élőhelytérképe 7.	131
3.3.8.	A tervezési terület élőhelytérképe 8.	132
3.3.9.	A tervezési terület élőhelytérképe 9.	133

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Ablánc-patak völgye kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (kjKTT).
-------------------------	---

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUON20003
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	1465,45 ha
--------------------------------	------------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

A jelölő élőhelyek és állatfajok felsorolásánál a Natura 2000 terület adatlapjának 2018. évi változatát vettük alapul.

1.4.1. A terület jelölő élőhelyei

- 91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- 91G0* Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal
- 6640 *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei
- 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
- 6520 Hegyi kaszálórétek
- 91M0 Pannon cseres-tölgyesek

* Kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípus

1.4.2. A terület jelölő fajai

A terület adatlapján szereplő jelölő fajok:

- nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)
- szarvasbogár (*Lucanus cervus*)
- nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)
- skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)
- nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)
- nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*)

Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű fajok:

- csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*)
- díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*)
- sötét hangyaboglárka (*Maculinea nausithous*)

1.5. Érintett települések

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendeletet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

1. táblázat: A tervezési terület és az érintett települések átfedésének adatai

Település	Megye	Érintett terület		A település területének érintettsége (%)
		(ha)	(%)	
Acsád	Vas	159,08	10,86	11,1
Csepreg	Vas	398,76	27,28	8,07
Gór	Vas	6,8	0,46	0,62
Kőszeg	Vas	221,89	15,14	4,06
Kőszegpaty	Vas	153,89	10,50	12,57
Meszlen	Vas	130,58	8,91	10,86
Tömörd	Vas	394,45	26,85	25,72
Összesen:		1465,45	100	átlag: 10,43

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

A tervezési terület nem tartozik sem országos jelentőségű, sem helyi jelentőségű védett természeti területhez, és nem képezi részét nemzetközi egyezmény hatálya alá tartozó területnek sem. A tervezési területen egy darab ex lege láp található 1,19 ha kiterjedésben és egy darab ex lege földvár (Tömörd, Ilona-vár) 0,34 ha kiterjedésben. A tervezési terület teljes terjedelmében az országos ökológiai hálózat ökológiai folyosó övezetéhez tartozik. A védettségi kategóriákra vonatkozó információkat a 2. számú táblázat foglalja össze.

2. táblázat: Az tervezési területre vonatkozó egyéb védettségi kategóriák általános adatai

Típus	Kód	Név	Átfedés (ha)	Átfedés (%)	Kapcsolódó jogszabály száma
ex lege láp	-	Tömörd 0114/3a	1,19	10,85	A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény Vidékfejlesztési Értesítő 2012. évi I. száma

ex lege földvár	-	Tömörd 03	0,34	0,64	
ökológiai hálózat magterület övezete	OF	-	1465,45	100	Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény

1.7. Tervezési és egyéb előírások

Településrendezési eszközök

- Acsád község Önkormányzata 5/2007. (VI.14.) számú rendelete a Helyi Építési Szabályzatáról
- Meszlen község Önkormányzata 2/2010. (II.23.) számú rendelete a Helyi Építési Szabályzatáról
- Csepreg Város Önkormányzata Képviselő-testületének 7/2015 (VII.02.) önkormányzati rendelete a helyi építési szabályzatról.
- Csepreg Város Önkormányzat Képviselő-testületének 9/2014. (IV. 30.) Önkormányzati rendelete Csepreg Város Helyi Építési Szabályzatáról és Szabályozási Tervéről szóló 15/2002. (X. 10.) önkormányzati rendelete módosításáról
- Kőszeg Város Önkormányzata Képviselő-testületének 33/2014. (X.3.) önkormányzati rendelete Kőszeg Város településrendezési eszközeiről egységes szerkezetben
- Kőszegpaty község Képviselő Testületének 1/2005. (I.17.) számú rendelete Kőszegpaty község Szabályozási Tervének jóváhagyásáról, valamint Helyi Építési Szabályzatáról
- Kőszegpaty Község Képviselő-testületének 1/2005. (I. 17.) számú rendelete Kőszegpaty község Szabályozási Tervének jóváhagyásáról, valamint Helyi Építési Szabályzatáról
- Gőr község Képviselő Testületének 5/2003 (VI.05.) számú rendelete Gőr község Településszerkezeti és Szabályozási Tervének jóváhagyásáról, valamint Helyi Építési Szabályzatáról
- Gőr község Képviselő Testületének 11/2012. (VI. 29.) számú rendelete Gőr község Településszerkezeti és Szabályozási Tervének, valamint Helyi Építési Szabályzatának módosításáról
- Tömörd község Önkormányzat Képviselő-testülete 7/2005. (IX. 13.) számú rendelete Tömörd község Helyi Építési Szabályzatáról és a község Szabályozási Tervéről

Körzeti erdőtervek

- Alpokalja Erdőtervezési Körzet körzeti erdőterve – ügy száma: 11438/2010. (Érvényes 2012. január 1-től 2021. december 31-ig)
- Gyöngyös-Pinka Menti Erdőtervezési Körzet körzeti erdőterve – ügy száma: 11439/2010. (Érvényes 2012. január 1-től 2021. december 31-ig)

Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek:

A tervezési terület az 503 azonosítóval rendelkező Alpokaljai Vadgazdálkodási Tájegység része. A területre vonatkozó tájegységi vadgazdálkodási terv az agrárminiszter 12/2018. (VII. 3.) AM rendelete az Észak-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről.

Vadászatra jogosultak:

Vadászterület azonosító	Vadgazdálkodó
18-150310-503	B-CS-L-T Földtulajdonosi VT
18-150810-503	Berek-völgye VT
18-151050-503	Répcementi Hunor VT
18-150210-503	Répcévölgye VT
18-151010-503	„RÉPCEVÖLGYE 2001” KFT.
18-150110-503	Szombathelyi Erdészeti Zrt.

Halgazdálkodási terv és horgászrend

- A Sporthorgász Egyesületek Vas megyei Szövetségének I-23/2016. számú határozata a 2016-2020. közötti időszakra vonatkozó Halgazdálkodási Tervről. Érvényesség: 2016-2020. A hatóság által jóváhagyott halgazdálkodási terv az illetékes halgazdálkodási hatóságnál fellelhető. Horgászat alkalmával betartandó horgászrend: Sporthorgász Egyesületek Vas megyei Szövetségének horgászrendje a kezelésében lévő Vas és Dél Zala megyei horgászvizekre. Érvényes 2017. január 1-től.

Vízgyűjtő-gazdálkodási terv

- Magyarország felülvizsgált vízgyűjtőgazdálkodási terve (Kihirdette a 1155/2016. (III.31.) Korm. határozat, elérhető a <http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149> hivatkozás alatt). A Víz Keretirányelv Hazai Megvalósítása, Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv, 1-2 Rábca és a Fertő Alegység, közreadja: Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság, Észak-Dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság, 2016. április.

2. Veszélyeztető tényezők

1. táblázat: a tervezési területen jellemző veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H=nagy, M=közepes, L=kicsi)	Érintett aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A06	Gyepművelés felhagyása (pl. legeltetés vagy kaszálás megszüntetése)	H	15	A kaszálás, illetve legeltetés elmaradása alapvetően veszélyezteti a 6520 Hegyi kaszálórétek jelölő élőhely és több más közösségi jelentőségű élőhely (6440, 6510) fennmaradását, mivel művelés hiányában ezek degradálódnak, gyomosodnak, majd helyüket fásszárú növényzet foglalja el. A művelés felhagyása következtében hosszabb távon eltűnnek a nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>) és a már végzetesen megfogyatkozott sötétaljú-hangyaboglárka (<i>Maculinea nausithous</i>) utolsó élőhelyei is.
A08	Gyepterület kaszálása vagy vágása	L	3	A rétek kaszálása során nem hagyják meg az előírt búvósávokat, így a nem megfelelően időzített kaszálás veszélyezteti a nagy tűzlepke állományait, a 6520 Hegyi kaszálórétek jelölő élőhely és más, kis kiterjedésű, közösségi jelentőségű gyepfoltok (6440, 6510) élővilágát.
B01	Erdővé alakítás más művelési módból vagy erdősítés (kivéve lecsapolás)	L	1	A 6520 Hegyi kaszálórétek jelölő élőhely állományainak kisebb területrészein fehér akác (<i>Robinia pseudoacacia</i>) ültetvényeket alakítottak ki, ezzel csökkentve a jelölő élőhely kiterjedését. A kaszálás elmaradása esetén a gócpontokból kiindulva az özönnövény gyors térhódításba kezd az élőhely rovására.

B03	Erdőfelújítás idegenhonos, vagy tájidegen fajokkal vagy azok betelepítése (beleértve az új fajokat és GMO-kat)	H	70	Az idegenhonos vagy nem termőhelyhonos fafajok állományai (akácok, erdei- és lucfenyvesek, vörös tölgyesek, jellegtelen magas kőris és hegyi juhar alkotta állományok) a fent felsorolt közösségi jelentőségű élőhelyek potenciális termőhelyeit foglalják el. További probléma az akácokból kiinduló növényi invázió, mely az állományokkal szomszédos élőhelyeket degradációval, gyomosodással veszélyezteti, akár teljesen át is alakítja. A táplálkozásra, szaporodásra alkalmas élőhelyek szűkössége veszélyezteti a szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), a nagy höscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>), a nyugati piszcedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>), nagyfülű denevér <i>Myotis bechsteinii</i>) állományait.
B06	Fakitermelés (kivéve tarvágás)	H	70	A területen folytatott vágásos erdőgazdálkodás a 91E0* Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>), a 91G0* Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraea</i>-val és <i>Carpinus betulus</i>-szal élőhely és más közösségi jelentőségű élőhelyek, mint a 9130 Szubmontán és montán bükkösök (<i>Asperulo-Fagetum</i>) és a 91M0 Pannon cseres-tölgyesek állapotát jelentős mértékben veszélyezteti. A vágásterületeken megszűnik a jelölő élőhely, az állományok többsége egykorú, ritkák az idős faegyedek.
B07	Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmeléket is	H	25	A holtfa eltávolítása veszélyezteti a szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), a nagy höscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>) és a skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>) állományait, a nyugati piszcedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>), nagyfülű denevér <i>Myotis bechsteinii</i>) szaporodó és pihenő helyeit.

B08	Idős fák eltávolítása (kivéve a lábonálló vagy fekvő holt fát)	M	25	Az idős, odvas fák eltávolítása veszélyezteti a szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), □ nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>) és a skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>) állományait, a nyugati piszedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>), nagyfülű denevér (<i>Myotis bechsteinii</i>) szaporodó és pihenő helyeit.
I02	Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)	H	50	A fehér akác (<i>Robinia pseudoacacia</i>), mely a 91E0* Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>), a 91G0* Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraea</i>-val és <i>Carpinus betulus</i>-szal élőhelyek és más közösségi jelentőségű élőhelyek, mint a 9130 Szubmontán és montán bükkösök (<i>Asperulo-Fagetum</i>) és a 91M0 Pannon cseres-tölgyesek számos élőhelyfoltjának átalakulásával, eltűnésével fenyeget. Legalább áttételesen valamennyi jelölő értékre negatív hatással van élőhelyeik beszűkülésre, leromlása útján. A lágyszárú özönfajok közül a legnagyobb problémát amagas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>) jelenti. Jelentős veszélyforrás a 91E0* Enyves éger és magas kőris alkotta ligeterdők élőhely esetében, ahol a kevésbé jó vízellátottságú állományok aljnövényzetét eluralja.

* Kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípus

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

A tervezési terület legveszélyeztetettebb élőhelytípusai az egykor jóval nagyobb kiterjedésben jelen levő gyepes élőhelyek, hiszen művelés hiányában gyomosodnak, majd helyüket fás vegetáció veszi át. Kiemelt természetvédelmi célkitűzés ezért a 6520 Hegyi kaszálórétek jelölő élőhely, valamint a 6440 *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei és a 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) szórványosan jelen lévő közösségi jelentőségű élőhelytípusok utolsó megmaradt állományainak hosszú távú fenntartása kaszálás vagy legeltetés útján. Leromlott állapotú, gyomos, cserjésedő állományaik helyreállítása és újbóli használatba vétele szintén fontos feladat. Ez kulcsfontosságú az üde rétek sásos foltjaihoz kötődő jelölő faj, a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) megőrzésének, valamint a közösségi jelentőségű sötétaljú hangyaboglárka (*Maculinea naosithous*) kipusztulás szélére sodródott populációjának megmentése szempontjából is. E gyeptöredékekhez több, a területen kipusztulással fenyegetett (vagy már el is tűnt) védett növényfaj is szorosan kötődik, mint a szártalan bábakalács (*Carlina acaulis*), buglyos szegfű (*Dianthus superbus*), sárga sásliliom (*Hemerocallis lilio-asphodelus*), fekete kökörcsin (*Pulsatilla pratensis* subsp. *nigricans*).

A fás vegetáció vonatkozásában elsődleges cél a 91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*), valamint a 91G0* Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraeával* és *Carpinus betulus*-szal kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő élőhelytípusok állapotának megőrzése és javítása. Ennek érdekében célkitűzésként fogalmazható meg (erdőrészlet léptékre is értelmezve) a változatos fajösszetételű és korosztályszerkezetű, idős, odvas fákat és vastag, álló és fekvő holtfát is nagyobb mennyiségben tartalmazó állományok kialakítása és fenntartása, a fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) és más idegenhonos özönnövények terjedésének megakadályozása, a jellegtelen keményfás és puhafás faállományok állapotának javítása. Ezen célkitűzések megvalósulása a záloga a szarvasbogár (*Lucanus cervus*), a skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), a nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*), a nagy fülű denevér (*Myotis bechsteinii*) jelölő fajok, valamint a díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) és nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) közösségi jelentőségű, védett fajok és a szintén ritka, védett durvavitorlájú törpedenevér (*Pipistrellus nathusii*) megőrzésének.

Hosszabb távon fontos célkitűzés továbbá a fenti jelölő élőhelytípusok termőhelyét elfoglaló, sok esetben azokat veszélyeztető akácos, fenyves, vöröstölgyes és más idegenhonos faállományok honos fafajokból álló, kedvező természetvédelmi állapotú erdőkbe való átalakítása.

3.2. Kezelési javaslatok

Az Ablánc-patak völgye kezelési egységeinek lehatárolása a 2016-ban aktualizált, az Általános Nemzeti Élőhelyosztályozási Rendszer 2011-ben kiadott változatán (ÁNÉR 2011) alapuló élőhelytérkép alapján történt. Ennek során az azonos kezelést igénylő élőhelyfoltokat összevontuk, illetve az élőhelyfolton belül különböző kezelést igénylőket leválasztottuk. Arra törekedtünk, hogy az előírások megfelelő mértékben specifikusak lehessenek, így az eltérő kezelést igénylő élőhelyeket elkülönítettük. Ugyanakkor azt is szem előtt tartottuk, hogy a kezelési egységek rendszere könnyen áttekinthető legyen és a

terület ne legyen indokolatlanul felaprózva. A kezelési előírásokat a kezelési egységeken előforduló jelölő értékek igényeinek figyelembevételével és a kezelési egység jelenlegi állapotának függvényében határoztuk meg. Az egyes kezelési egységekbe sorolt ÁNÉR élőhelytípusok és közösségi jelentőségű élőhelyek összefoglalását a 2. táblázat mutatja. A tervezési terület kis részét (ld. 3. táblázat és a 3.2.5. számú mellékletek) kezelést nem igénylő területek kategóriába soroltuk KE-0 kódolással. Ezek olyan művi létesítmények (pl. utak, beépített területek), illetve magántelkekhez kötődő kiskertek, udvarok, melyek esetében természetvédelmi értékek jelenlétéről nem beszélhetünk és ezek megjelenése rendeltetésszerű használat mellett később sem várható, így természetvédelmi kezelésük nem indokolt.

Az élőhelyek kezelésére vonatkozó, 3.2.1-es fejezetben elsőként a gazdálkodáshoz szorosan nem kötődő kezelési javaslatokat adjuk meg, majd a gazdálkodáshoz köthető javaslatokat. A gazdálkodáshoz köthető javaslatokat négy alfejezetben tárgyaljuk, annak megfelelően, hogy a javaslatok a mezőgazdálkodásra, az erdőgazdálkodásra, a vadgazdálkodásra vagy a vízgazdálkodásra vonatkoznak. A gazdálkodáshoz köthető javaslatokat minden esetben kezelési egységenként adjuk meg a következő tagolásban. Elsőként minden kezelési egységre általános kezelési javaslatokat adunk, majd ezt követik a támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok. Ezen belül kötelezően betartandó és önkéntesen választható előírásokat különböztetünk meg. A gazdálkodáshoz köthető javaslatokat követik az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok, majd a gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok. Egy adott gazdálkodási műveletre több, egymástól eltérő mértékű korlátozás vonatkozhat. Javaslatunk szerint ezek közül a terület használójának van lehetősége választani, a várható bevételkiesés és a megkapható támogatás mértékének figyelembe vételével.

A kezelési egységekre vonatkozó javaslatokat hármassal bontásban adjuk meg. Elsőként minden *művelési ágra általános kezelési javaslatokat* fogalmazunk meg, amelyek minden kezelési egységre érvényesek. Ezen belül a jogszabályban meghatározott előírások kötelezően betartandóak, a többi pedig önkéntesen vállalható. Ezt követik a *specifikus kezelési előírás-javaslatok*, amelyek kezelési egységenként tartalmazzák az általános javaslatokon kívül szükséges előírás-javaslatokat.

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervkészítés időpontjában jogszabály alapján kötelezően betartandó előírásokon túli, a célokhoz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó előírás-javaslatok iránymutatásként szolgálnak.

3. táblázat: A kezelési egységek összefoglaló táblázata

Kezelési egység	Elnevezés	Érintett ÁNÉR élőhelytípusok	Érintett közösségi jelentőségű élőhelyek	Terület (ha)
KE-0	Kezelést nem igénylő területek	U2, U10, U10xS6, U11	-	3,04
KE-1	Jó állapotú gyepek	D34xB5xOD, E1, E1xP2b, E2, E2xOC, E2xP45	6440, 6510, 6520	49,93
KE-2	Jellegtelen, gyomos gyepek	OB, OBxB5, OBxOC, OBxOD, OBxS6, OC	-	4,58
KE-3	Erdősülő gyepek	P2axRA, P2b, P2bxRC, P2bxRDb	6440, 6520	8,86
KE-4	Nádasok, sásos mocsarak	B1a, B1axB5, B2xB5, B5, B5xB1a, B5xOD	-	6,07
KE-5	Tölgy- és bükkerdők	K1a, K2, K2xRC, K2xRCxRB, K7b, K5, L2a, U9d	91G0*, 91M0, 9130	399,66
KE-6	Patakmenti ligeterdők	J5, J5xOBxOD, J5xRB, J5xRC, J5xS6	91E0*	79,22
KE-7	Örökerdő	J2, J5, K2	91E0*, 91G0*	14,03
KE-8	Jellegtelen faállományok	P1, P2b, P8, P8xRC, RA, RAxP2b, RB, RBxRCxP2b, RC, RCxP2b, RCxRDa, RCxP8, RCxRB, RDa	-	437,38
KE-9	Akáccal fertőzött és vágásterületek	K2xS6, P1xS6, P8xS6, RCxRDb, RCxS6, RDaxRDb, RDaxS6, RDb, RDbxRC	91G0*	97,55
KE-10	Akácok	S1, S1xRA, S1xRC, S1xRDb, S1xS3, S6	-	204,66
KE-11	Faültetvények	S3, S4, S4xRDa, S5, S5xRC, S5xRDa, S5xS4	-	161,88

* kiemelt közösségi jelentőségű élőhely

3.2.1. Élőhelyek kezelése

3.2.1.1. Gazdálkodáshoz nem köthető általános javaslatok

A tervezési területtel érintett térség turisztikai, ipari fejlesztései, településfejlesztési tervezése során kiemelt figyelmet kell fordítani a közösségi jelentőségű élőhelyek megőrzésére. Ennek érdekében tervezési területen csak a közösségi jelentőségű élőhelyek fenntartását, állapotuk javítását vagy bemutatását, illetőleg a gyalogos turizmust, a helyi értékek látogatását (pl. erdei kegyhely, vagy a Gradics-forrás) szolgáló létesítmények helyezhetőek el a feltétlenül szükséges mértékben és kiterjedésben. A közmű és úthálózat fejlesztésekor a közösségi jelentőségű élőhelyek területét el kell kerülni, összeköttetésüket nem szabad megbontani. Kerülni kell minden olyan tervet és beruházást, mely a szabályozatlan mederszakaszok állapotát és a tervezési terület vízháztartását kedvezőtlenül befolyásolhatja.

3.2.1.2. Gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok

3.2.1.2.1. Mezőgazdálkodás

Gyepek

A tervezési terület gyepterületeit négy kezelési egység érinti. A jó állapotú gyepek (KE-1) közé kerültek azok a félszáraz és üde gyepfoltok, melyeket még jelenleg is kaszálással kezelnek. Állapotuk megőrzése, fejlesztése alapvető feltétele a területen meglévő gyepes közösségi jelentőségű élőhelyek fennmaradása szempontjából, továbbá e területek biztosíthatják a fajforrást más gyepterületek regenerálódásához. A jellegtelen, gyomos gyepek (KE-2) kategóriába a bolygatott, korábban szántóként vagy szőlőként hasznosított, a regeneráció elején járó vagy a túl alacsony kezelési intenzitás miatt leromlott gyepfoltok kerültek, melyek rendszeres, megfelelő kezelés esetén hosszabb-rövidebb idő alatt jó állapotú gyepekké alakulhatnak. Az erdősülő gyepek (KE-3) az egykori nagy kiterjedésű gyepfoltok legutóbb felhagyott maradványai, melyek még a fásszerű növényzet eltávolításával visszaalakíthatók volnának ezzel jelentős mértékben hozzájárulva a tervezési terület értékeinek, élőhelyi és faji változatosságának fennmaradásához. A nádasok, sásos mocsarak (KE-4) a múltban kaszált vagy legeltetett üde gyepek felhagyásával keletkezett, az év nagy részében nedves, vízállásos területek, melyek esetében természetvédelmi szempontból az újbóli mezőgazdasági hasznosítás mellett a szukcesszió szabad érvényesülése is elfogadható.

(a) Kezelési egység kódja: KE-1

(b) Kezelési egység meghatározása: Jó állapotú gyepek

Rendszeresen kaszált félszáraz és üde gyepek, melyeket gazdag fajkészlet és a gyomok alacsony aránya jellemez. Több védett fajnak is élőhelyül szolgálnak. Összesített kiterjedésük 49,93 ha. Fennmaradásukhoz elengedhetetlen a megfelelő kezelés.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- D34xB5xOD – Mocsárrétek x Nem zsombékoló magassárrétek x Lágyszárú özönfajok állományai
- E1 – Franciaperjés rétek
- E1xP2b – Franciaperjés rétek x Galagonyás, kökényes, borókás száraz cserjések
- E2 – Veres csenkeszes rétek
- E2xOC – Veres csenkeszes rétek x Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek
- E2xP45 – Veres csenkeszes rétek x Fáslegelők, fáskaszálók, legelőerdők, gesztenyeligetek

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

- 6440 *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei
- 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
- 6520 Hegyi kaszálórétek

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

- vérfű hangyaboglárka (*Maculinea teleius*),
- nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)

Érintett, egyéb kiemelt fajok:

szártalan babakalács (*Carlina acaulis*), buglyos szegfű (*Dianthus superbus*), agárkosbor (*Orchis morio*), fekete kökőrcsin (*Pulsatilla pratensis* subsp. *nigricans*), kis apollólepke (*Parnassius mnemosyne*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Az érintett területek kaszálással vagy legeltetéssel egyaránt kezelhetők. A szárazabb, dombháti területrészeken (ÁNÉR: E2) évi egyszeri kaszálás vagy legeltetés is elegendő, míg az üdebb, völgyalji, domboldali gyepeken (ÁNÉR: D34, E1) az évi kétszeri hasznosítás kívánatos a fajkészlet fenntartása és a magas aranyvessző (*Solidago gigantea*) visszaszorítása, elterjedésének megakadályozása érdekében is. A magas aranyvesszővel erősen fertőzött foltokon évente legalább háromszor végzett „sokkoló kaszálás” alkalmazása javasolt. A kezelések során évenként változó helyen bűvósávok, kaszálatlanul hagyott területrészek, illetve legelésből kizárt területek jelölendők ki, melyek helyszínét a működési terület szerint érintett nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges. Általános cél a cserjésedés, a területcsökkenés megakadályozása. A fáskaszálóként (E2xP45) térképezett terület jellegének fenntartása érdekében a meglévő faegyedeket meg kell őrizni, az egyes fák, facsoportok megújulását elő kell segíteni. A jó állapotú gyepterületeken meg kell akadályozni a fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) terjedését. Az 5-8 cm-es tőátmérőt elért egyedeket injektálással javasolt kezelni. Az injektálás után megjelenő sarjak, illetve a meglévő vékonyabb egyedek kezelésére a kéreghántást követő kenés, illetve szelektív vegyegyszerrel végzett pontpermetezés is alkalmazható. Csak szakszerűen végrehajtott kezelés lehet eredményes, ezért annak megkezdése előtt ajánlott egyeztetni a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

(a) Kötelezően betartandó előírások:

Kötelezően betartandóak a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X.18) Kormány rendeletben meghatározott előírások.

(b) Javasolt előírások:

Kód	Kezelés leírása
GY08	Dobkasza és talaj meghajtású rendsodró, rendkezelő használata nem megengedett.
GY09	Fogasolás nem megengedett.
GY11	Hengerezés nem megengedett.
GY12	Gyepszellőztetés nem megengedett.
GY30	A természetes gyepekben az őshonos, méretes fák (30 cm törzsmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsmérő megjelölése nélkül) megőrzése.
GY34	Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket vegyszeres kezelését lábon állva szükséges elvégezni (törzs megfűrése, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a kezelés fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) végezhető.
GY59	Legeltetési terv készítése és egyeztetése szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.
GY79	Évente az időjárási viszonyoknak és a gyepterület állapotának megfelelő, természetvédelmi-ökológiai és a gazdálkodási szempontokat egyaránt figyelembe vevő kaszálási terv készítése és egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal, valamint az így egyeztetett kaszálási terv végrehajtása.
GY88	3 ha-nál nagyobb tábla esetében minden szárzúzásánál, kaszálásánál a táblát két egyenlő részre kell osztani, az első 50% szárzúzásának, kaszálásának befejezése után a másik 50% szárzúzását, kaszálását csak 10 nappal később lehet elkezdni.
GY92	A gyepterület kaszálása, szárzúzása esetén min. 10 cm-es fűtarló biztosítása.
GY100	A kaszátlan terület legalább 50%-ának a tábla belsejében történő biztosítása.
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása.
GY108	Erősen fertőzött foltok sokkoló kaszálással történő kezelése évente legalább háromszor.
GY117	Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.
GY123	A fás legelő fájának felújítását a megjelenő újulat megőrzésével, a vadak és legelő állatok elleni megvédésével szükséges biztosítani.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A jó állapotú gyepterületek a jelenlegi kezelés fenntartásával megőrizhetők, további fejlesztési javaslatok megfogalmazása nem indokolt.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A tervezési terület gyepes Natura 2000 élőhelyei kezelés hiányában leromlanak, illetve beerdősödnek. A megfelelően végzett kaszálás vagy legeltetés eredményeképp a domináns gypalkotók mellett számos kísérőfaj is szerephez juthat, ugyanakkor az idegenhonos magas aranyvessző nem képes felszaporodni. A gyepes élőhelyekhez kötődő védett fajok, mint az

agárkosbor (*Orchis morio*), fekete kökörcsin (*Pulsatilla pratensis subsp. nigricans*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), sötétaljú hangyaboglárka (*Maculinea naosithous*) fennmaradásához is elengedhetetlen a megfelelő kezelés. A fogasolás, gypszellőztetés a gypnemez felszaggatása következtében a domináns fűféléket juttatná előnyhöz, és a kisebb versenyképességű, érzékenyebb fajok visszaszorulását okozná, míg a hengerezés a talaj tömörítése útján rontaná annak szerkezetét, és ugyancsak a fajkészlet leromlásának veszélyével fenyegetne. A kaszálókon, legelőkön megtalálható őshonos méretes fák számtalan élőlénynek nyújtanak élőhelyet, és tájképi értékük is jelentős, ezért megőrzésük, felújításuk mindenképpen szükséges. A természetvédelmi szempontból is megfelelő, de az évenként változó viszonyokhoz is alkalmazkodni képes gypgzáldálkodási tevékenység megvalósítása érdekében célszerű évente a működési terület szerint érintett nemzeti park igazgatósággal egyeztetett legeltetési/kaszálási tervet készíteni.

(a) Kezelési egység kódja: KE-2

(b) Kezelési egység meghatározása: Jellegtelen, gyomos gyepek

Nem kellő intenzitással kezelt, vagy csak vadászati céllal zúzott, jellemzően kis kiterjedésű, üde gypfoltok vagy erdei tisztások, továbbá egy vadföldként hasznosított terület sorolható ide. Összesített kiterjedésük: 4,58 ha

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- OB Jellegtelen üde gyepek
- OBxB5 Jellegtelen üde gyepek x Nem zsombékoló magassásrétek
- OBxOC Jellegtelen üde gyepek x Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek
- OBxOD Jellegtelen üde gyepek x Lágyszárú özőnfajok állományai
- OBxS6 Jellegtelen üde gyepek x Nem őshonos fafajok spontán állományai
- OC Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

A kezelési egység nem érint közösségi jelentőségű élőhelyet.

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

- nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)

Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Évi kétszeri kaszálás vagy legeltetés útján állapotuk jelentősen javítható volna. Az erdő művelési ágú, erdőkkel körülvett gyomos gyepek és vadföld esetében természetvédelmi szempontból a honos fafajokkal történő erdősítés is elfogadható irány.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

(a) Kötelezően betartandó előírások:

A gyepterület hasznosítású területrészekén kötelezően betartandók a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X.18) Kormány Rendeletben meghatározott előírások.

Az erdő művelési ágú területrészekén kötelezően betartandók a mindenkor vonatkozó erdőterv rendelet és körzeti erdőterv előírásai.

(b) Javasolt előírások:

Kód	Kezelés leírása
GY09	Fogasolás nem megengedett.
GY11	Hengerezés nem megengedett.
GY12	Gyepszellőztetés nem megengedett.
GY34	Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfűrése, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni.
GY59	Legeltetési terv készítése és egyeztetése szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.
GY79	Évente az időjárási viszonyoknak és a gyepterület állapotának megfelelő, természetvédelmi-ökológiai és a gazdálkodási szempontokat egyaránt figyelembe vevő kaszálási terv készítése és egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal, valamint az így egyeztetett kaszálási terv végrehajtása.
GY81	A gyepterület évente legalább kétszer kell kaszálni.
GY105	Minden évben tisztító kaszálás elvégzése kötelező.
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása kötelező.
GY108	Erősen fertőzött foltokat sokkoló kaszálással évente legalább háromszor kezelni kell.
GY117	Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A jellegtelen gyepterületállományok állapota a kaszálás legeltetés mellett a jó fajkészletű gyepekről gyűjtött magokkal való felülvetéssel vagy hasonló eredetű széná időleges ráhordásával tovább javítható.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A megfelelő intenzitással végzett kaszálás vagy legeltetés eredményeképp a domináns gyepterületképző mellett számos kísérőfaj is szerephez juthat, ugyanakkor az idegenhonos magas aranyvessző nem képes nagyobb területrészeket tartósan elborítani és idővel az érintett területek közösségi jelentőségű élőhelyekké (6440, 6510, 6520) alakulhatnak.

A legelő állat válogató magatartása miatt szükséges minden hasznosítást követően tisztító kaszálást végezni. A fogasolás, gyepszellőztetés a gyepterület felszaggatása következtében fenntartja a domináns fűfélék túlzott borítását, és egyúttal akadályozná a kisebb

versenyképességű, érzékenyebb fajok tartós megtelepedését, míg a hengerezés a talaj tömörítése útján rontaná annak szerkezetét, és ez ugyancsak kedvezőtlen a fajkészlet alakulása szempontjából.

A természetvédelmi szempontból tartósan megfelelő gyepgazdálkodási tevékenység megvalósítása érdekében célszerű évente a működési terület szerint érintett nemzeti park igazgatósággal egyeztetett legeltetési/kaszálási tervet készíteni.

(a) Kezelési egység kódja: KE-3

(b) Kezelési egység meghatározása: Erdősülő gyepek

Felhagyott egykori gyepterületek, melyek területét a kezeletlenség következtében mára szinte teljes egészében cserjék és fák borítják, de még megtalálhatók bennük az egykori jó fajkészletű gyep egyes fajai, ezáltal helyreállításukra még van esély. Összesített kiterjedésük 8,86 ha.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- P2axRA Üde és nedves cserjések x Óshonos fafajú facsoportok, fasorok, erdősávok
- P2b Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések
- P2bxRC Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések x Óshonos fafajú keményfás jellegű erdők
- P2bxRDb Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések x Óshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

- 6440 *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei
- 6520 Hegyi kaszálórét

Érintett közösségi jelentőségű fajok: -

Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A fás szárú növényzet eltávolítása, az esetlegesen megjelent inváziós fafajok vegyszeres visszaszorítása, majd az érintett területek kaszálással vagy legeltetéssel való hasznosítása, amennyiben szükséges, legeltetési infrastruktúra (karám, itatókút, istálló) kialakítása.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

(a) Kötelezően betartandó előírások:

Kötelezően betartandók a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X.18) Kormány rendeletben meghatározott előírások.

(b) Javasolt előírások:

Kód	Kezelés leírása
GY09	Fogasolás nem megengedett.
GY11	Hengerezés nem megengedett.

GY12	Gyepszellőztetés nem megengedett.
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket cserjefoltokat a működési terület szerint érintett NPI-gal egyeztetni kell.
GY34	Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfűrése, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni.
GY59	Legeltetési terv készítése és egyeztetése szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.
GY79	Évente az időjárási viszonyoknak és a gyepterület állapotának megfelelő, természetvédelmi-ökológiai és a gazdálkodási szempontokat egyaránt figyelembe vevő kaszálási terv készítése és egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal, valamint az így egyeztetett kaszálási terv végrehajtása.
GY81	A gyepterület évente legalább kétszer kell kaszálni.
GY105	Minden évben tisztító kaszálás elvégzése kötelező.
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása kötelező.
GY108	Erősen fertőzött foltokat sokkoló kaszálással évente legalább háromszor kezelni kell.
GY117	Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.
GY118	Élőhelyrekonstrukció

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Gyephelyreállítás. A javasolt kezelések részletes kifejtése a 3.2. *Élőhelyfejlesztési és élőhelyrekonstrukciós javaslatok* fejezetben található.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezeletlenség következtében erdősülő, cserjésedő egykori gyepterületek elvesztik korábbi gazdag, fátlan élőhelyekhez kötődő élővilágukat, eltűnésükkkel az élőhelyi, tájképi és faji változatosság egyaránt csökken. Helyreállításukkal a tervezési terület jelenlegi állapotát tekintve jelentősen növekedhetne a 6440 *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei és a 6520 Hegyi kaszálórétek közösségi jelentőségű élőhelyek kiterjedése. A rekonstrukció elősegítené a területen előforduló, gyepekhez kötődő védett fajok, mint az agárkosbor (*Orchis morio*), fekete kökörcsin (*Pulsatilla pratensis subsp. nigricans*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), sötétaljú hangyaboglárka (*Maculinea naosithous*) fennmaradását. A mihamarabbi gyephelyreállítás az utolsó esély a kizárólag cserjésedő gyepekből előkerült, védett szártalan bábakalács (*Carlina acaulis*) és buglyos szegfű (*Dianthus superbus*) fennmaradása szempontjából.

(a) Kezelési egység kódja: KE-4

(b) Kezelési egység meghatározása: Nádasok, sásos mocsarak

Egykori üde-nedves kaszálórétek felhagyása nyomán kialakult, néhol cserjésedő, erdősödő, viszonylag fajszegény, magas aranyvesszővel (*Solidago gigantea*) változó mértékben fertőzött élőhelyek; melyek kisebb foltjait vadászati céllal, szárzúzás útján kezelik, de többségük kezeletlen. Összesített kiterjedésük 6,07 ha.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- B1a Nem tűzegképző nádasok
- B1axB5 Nem tűzegképző nádasok x Nem zsombékoló magassásrétek
- B2xB5 Harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet x Nem zsombékoló magassásrétek
- B5 Nem zsombékoló magassásrétek
- B5xOD Nem zsombékoló magassásrétek x Lágyszárú özönfajok állományai

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

A kezelési egység nem érint közösségi jelentőségű élőhelyet.

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

- nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)

Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Természetvédelmi szempontból az érintett területek újbóli gyepeként való hasznosítása és lassú beerdősödése egyaránt elfogadható, előnyben kell azonban részesíteni a gyepterület helyreállítását, majd évi 1-2 alkalommal végzett kaszálását, illetve legeltetését. Néhány időszakosan kezeletlen sásos folt kijelölésével a sásos foltokhoz kötődő nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), illetve más hasonló igényű faj számára is hosszú távon alkalmas élőhely biztosítható.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

(a) Kötelezően betartandó előírások:

Kötelezően betartandóak a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X.18) Kormány rendeletben meghatározott előírások.

(b) Javasolt előírások:

Kód	Kezelés leírása
GY34	Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni.

GY59	Legeltetési terv készítése és egyeztetése szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.
GY79	Évente az időjárási viszonyoknak és a gyepterület állapotának megfelelő, természetvédelmi-ökológiai és a gazdálkodási szempontokat egyaránt figyelembe vevő kaszálási terv készítése és egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal, valamint az így egyeztetett kaszálási terv végrehajtása.
GY105	Minden évben tisztító kaszálás elvégzése kötelező.
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása kötelező.
GY108	Erősen fertőzött foltokat sokkoló kaszálással évente legalább háromszor kezelni kell.
GY117	Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószáállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.
GY118	Élőhelyrekonstrukció.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az erdősödő, cserjésedő területrészeken cserjeirtás, fakivágás, a nyílt területeken szárazzás, majd legeltetés vagy évi kétszeri kaszálás útján a kezelési egység területén még helyreállíthatók az egykori üde gyepek. A javasolt kezelések részletes kifejtése a 3.2. *Élőhelyfejlesztési és élőhelyrekonstrukciós javaslatok* fejezetben található.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

Az újbóli használatba vétellel növelhető lenne a 6440 *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei közösségi jelentőségű élőhely kiterjedése, és megfékezhető volna a magas aranyvessző (*Solidago gigantea*) további térnyerése is. A természetvédelmi szempontból tartósan megfelelő gyepterület gazdálkodási tevékenység megvalósítása érdekében célszerű évente a működési terület szerint érintett nemzeti park igazgatósággal egyeztetett legeltetési/kaszálási tervet készíteni. A kezeletlen állapot fenntartása esetén a nád és a sásfajok a talajt sűrűn átszövő gyökérzete, valamint a kezelés hiányában folyton képződő, vastag avarréteg következtében a foltok csak lassan erdősülnek, és magas aranyvesszővel (*Solidago gigantea*) való fertőzöttségük általában alacsony. Idővel a kezelési egység foltjai 91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) jelölő élőhelyé alakulhatnak, ami természetvédelmi szempontból alapvetően elfogadható, azonban ha a tervezési területet egységesen szemléljük, előnyösebb a nagyobb élőhelyi változatosságot fenntartani, ennek érdekében a sásos, nádas területeket kaszálással vagy legeltetéssel kezelni.

3.2.1.2.2. Erdőgazdálkodás

A tervezési terület 95 %-át borítja fás vegetáció, ezért az erdőgazdálkodási tevékenységek meghatározóak a terület egészére nézve. Sajnálatos módon a fával borított területeknek csak 35%-a sorolható természetközeli élőhelytípusokba, míg 65% rossz természetességi állapotú, jellegtelen állomány vagy faültetvény. Ha nem sikerül megfékezni a fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) invázióját, a jobb állapotú erdőkben elterjeszteni a folyamatos erdőborítást biztosító erdőgazdálkodást, és megoldani a teljesen leromlott természetességi állapotú állományok fafajcseréjét, ez az arány várhatóan folyamatosan tovább romlik majd a jövőben.

A tölgy- és bükkerdők (KE-5) kezelési egységbe közepes vagy jó állapotú, kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*), kocsányos tölgy (*Quercus robur*), csertölgy (*Quercus cerris*) és helyenként bükk (*Fagus sylvatica*) uralta, közösségi jelentőségű élőhelyek kerültek; melyek megőrzése, állapotuk javítása kulcsfontosságú a tervezési terület értékeinek fenntartása szempontjából. A patakmenti ligeterdők (KE-6) kezelési egységbe az Ablánc-patakot kísérő enyves éger (*Alnus glutinosa*), magas kőris (*Fraxinus excelsior*) és törékeny fűz (*Salix fragilis*) alkotta, kiemelt közösségi jelentőségű élőhelyek sorolhatók. Örökerdő (KE-7) kezelési egységbe néhány kiemelkedően értékes erdőállomány került, melyekben az esetlegesen szükséges élőhelyvédelmi célú beavatkozásokon kívül a fahasználatok teljes elhagyása javasolt.

A jellegtelen faállományok (KE-8) közé a fiatalosok, vágásterületek, korábbi gyepterületek helyén spontán felferődött faállományok, nem megfelelő termőhelyen álló, fajszegény, magas kőris (*Fraxinus excelsior*) vagy hegyi juhar (*Acer pseudoplatanus*) alkotta állományok és a lombelegyes erdeifenyvesek tartoznak, melyek célzott beavatkozásokkal elegyes, többkorú tölgyesekké alakítandók. Az akáccal fertőzött faállományok és vágásterületek (KE-9) lombelegyes akácosokat, fehér akáccal (*Robinia pseudoacacia*) jelentős mértékben fertőzött tölgyes állományokat és vágásterületeket foglalnak magukba, ahol a honos fajokra alapozott szerkezetátalakítás vagy felújítás és az akác teljes visszaszorítása a legfőbb cél. Akácosok (KE-10) néven szerepelnek a túlnyomórészt fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) alkotta faállományok, melyek esetében a vegyszeres kezelést követő teljes fafajcsere útján képzelhető csak el az érintett területek állapotának javulása. A vörös tölgy (*Quercus rubra*), erdeifenyő (*Pinus sylvestris*) és lucfenyő (*Picea abies*) állományok alkotják az ültetvények (KE-11) elnevezésű kezelési egységet, ahol a szükséges fafajcsere vegyszeres kezelés nélkül is kivitelezhető.

(a) Kezelési egység kódja: KE-5

(b) Kezelési egység meghatározása: Tölgy- és bükkerdők

A magasabb térszínnek természetközeli erdőállományaihoz legközelebb álló gyertyános-tölgyesek, cseresek, illetve kis részben bükkösök. Összesített kiterjedésük 399,66 ha.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- K1a Gyertyános-kocsányos tölgyesek
- K2 Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek
- K2xRC Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek x Óshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

- K2xRCxRB Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek x Óshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők x Óshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők
- K7b Mészkerülő gyertyános-tölgyesek
- K5 Bükkösök
- L2a Cseres-kocsánytalan tölgyesek
- U9d Kisvizek

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

- 91G0* Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal
- 91M0 Pannon cseres-tölgyesek
- 9130 Szubmontán és montán bükkösök (*Asperulo-Fagetum*)

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

- szarvasbogár (*Lucanus cervus*)
- nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)
- nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)
- nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*)
- díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*)

Érintett, egyéb kiemelt fajok:

széleslevelű nőszőfű (*Epipactis helleborine*), kikeleti hóvirág (*Galanthus nivalis*), sárga sásliliom (*Hemerocallis-lilio-asphodelus*), tavaszi tűzike (*Leucojum verum*), turbánliliom (*Lilium martagon*), nyugati csillagvirág (*Scilla drunensis*), gyepi béka (*Rana temporaria*), durvavitorlájú törpedenevér (*Pipistrellus nathusii*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Törekedni kell a folyamatos erdőborítást biztosító erdőgazdálkodási módokra való áttérésre, ezért javasolt a kezelési egységbe sorolt állományok átmeneti, illetve örökrdő üzemmódban való kezelése. A jobb állapotú állományok is jellemzően egykorúak. Ezekben szálalás vagy kis (legfeljebb 2000 m²-es) vágásterületeket alkalmazó beavatkozások útján változatos korszerkezet alakítandó ki. Ennek érdekében egy adott területrészen ajánlottan akkor nyitható vágásterület, ha az azzal határos állomány legalább 50 éves. Elérendő cél a jelentős mennyiségű (hektáronként legalább 10 db) idős (120 év feletti) faegyedek és jelentős mennyiségű (hektáronként 30 m³), álló és fekvő, vastag holt faanyag jelenléte. Böhöncös egyedek, biotópfák kímélendők legalább 5 db/ ha-ig. A beavatkozásokat kemény (fagyott vagy száraz) talajon kell végezni ajánlottan a védett és közösségi jelentőségű madárfajok fészkelési idején kívül, augusztus 15. és március 15. között, a közelítő nyomokat a természetvédelmi kezelővel egyeztetve.

Felújítás csak őshonos fafajokkal történjen, a természetközeli társulásra jellemző elegyfajok a 30% összesített elegyarány eléréséig kímélendők, hiányuk esetén a fiatalosokba, lékekbe mesterségesen telepítendők. A fiatalosokban megjelenő elegyfajok 30%-os összesített elegyarányig, fajonként legalább 5%-os elegyarányig kímélendők. Ügyelni kell a társulásra jellemző állományszintek meglétére, a cserje- és lágyszárú szint fokozott kíméletére. Az alsószintű gyérítés és cserjeirtás mellőzendő. A bükkösök tölgyesekké alakítása kerülendő, a fennálló bükkösök megőrzendők.

Az állományszélek felé egy famagasságnyi szélességben fakitermelés legfeljebb szálalás útján történjen. Minden eszközzel védekezni kell a fehér akác (*Robiniapseudoacacia*) inváziója ellen. A fertőzött állományrészekben szakszerű vegyszeres kezeléssel kell az agresszíven terjedő idegenhonos fafajt visszaszorítani.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

(a) Kötelezően betartandó előírások:

A vonatkozó előírásokat az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet, a vonatkozó erdőtervezési körzet tervei, valamint a 2009. évi XXXVII. törvény (az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról) tartalmazzák.

(b) Javasolt előírások:

Kód	Kezelés leírása
E03	A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökzöld vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés.
E08	Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.
E10	Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása.
E12	A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása.
E13	Állománynevelés során a nyiladékok és az állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel). (A gyertyános-tölgyeseken kívüli egyéb, a kezelési egységbe tartozó élőhelytípusok vonatkozásában.)
E14	Állománynevelés során a nyiladékok és állományszélek felé - a díszes tarkalepke védelmében - legalább 10 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel). (Az előírás a díszes tarkalepke élőhelyéül szolgáló gyertyános-tölgyesek esetében különösen fontos).
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meg hagyása.
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
E19	Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok kímélete.
E20	Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkenek (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.
E21	Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, az egyes törzsek legvékonyabb részén legalább 20 cm átmérőt elérő álló és/vagy fekvő holtfa folyamatos fenntartása.

Kód	Kezelés leírása
E22	Az erdőrésztletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, kifejezetten vastag (30 cm mellmagassági átmérő feletti) odvas, böhönc, fészkelő- és búvóhelynek alkalmas élő fák kijelölése és folyamatos fenntartásának biztosítása.
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
E27	A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása.
E28	Természetes-, természetszerű- és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása.
E33	Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése.
E35	Fahasználatok során a kitermelt faanyag vonszolásos közelítésének mellőzése. A faanyagot rövid fában, emelve kell közelíteni.
E36	Az adott erdőrésztletben véghasználat esetén szálalóvágás alkalmazása.
E38	Őshonos fafajú állományok véghasználat során átlagosan 5-20% területi lefedettséget biztosító mikroélőhelyek visszahagyása, lehetőleg az idős állomány összetételét jellemző formában.
E39	A mikroélőhelyek fenntartása.
E40	A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrésztlet területén a talaj védelme érdekében kerülendő a 20 cm-nél mélyebb közelítési, illetve vonszolási nyom kialakulása. A tö- és törzssérülés ne haladja meg az 5%-ot.
E42	A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrésztleten belül csak kötélpálya, facsúszda, lófogat, állati erővel vont közelítő kerékpár, szán vagy a rakomány emelve történő közelítésére alkalmas más eszköz használata.
E44	Fakitermelés augusztus 15. és február 1. között.
E49	Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítés és a tuskózás elhagyása.
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.
E52	Őshonos fafajú faállomány tájhonos fajokkal történő felújítása.
E53	Természetes újulat esetében mesterséges felújítás nem alkalmazható.
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása.
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése.
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E70	Az intenzíven terjedő fafajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágú szárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.

Kód	Kezelés leírása
	- Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában). - Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. - Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása.
E73	Inváziós fásszárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően.
E74	Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése.
E75	Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása.
E81	Faanyag mozgatása csak kemény (száraz vagy fagyott) talajviszonyok mellett.
E84	Fakitermelés tervezése során az érintett erdőrészeket korosztály-eloszlásának javítása. Térben változó erélyű nevelővágások végzése, az alsó szint és az átlagkornál fiatalabb egyedek kímélete.
E85	A nagyfák, nagyfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig.
E88	Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető.

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egységen belül élőhelyrekonstrukcióra nincs szükség.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

Egy adott erdőrészletet érintő, néhány év alatt végrehajtott felújító vágások, illetve a véghasználatkor keletkezett vágásterületek helyén legalább emberöltőnyi időre megszűnik a korábban jelölő élőhelyként térképezett állomány. A vágásterületek a korábbi állapothoz képest szélsőségesen kiszáradnak vagy éppen elvizesednek, a felszínt gyomnövények lepik el, az állományhoz kötődő élőlények túlnyomó többsége a fakitermelés nyomán elpusztul vagy ott nem találja meg többé életfeltételeit. Mindezek miatt sürgető feladat a folyamatos erdőborítást biztosító erdőgazdálkodásra való áttérés. A felázott talajon való gépi munkavégzéskor a talajfelszínhez kötődő élővilág jelentős mértékben károsodhat. Az egykorú, idős és holt faegyedeket nem vagy alig tartalmazó állományok nem megfelelőek a szarvasbogar (*Lucanus cervus*), nagy hősincér (*Cerambyx cerdo*), a nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*) és nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*) jelölő fajok számára. A denevér-, rovar- és madárfajok egyaránt igénylik a cserjeszint jelenlétét és az erdei vízállások fenntartását is. A fajszegény, a könnyebb felújíthatóság miatt „elcseresített” gyertyános-tölgyesek főként a fajspecialista rovarközösségek szempontjából szegényednek el.

A tervezési területre különösen jellemző, hogy a vágásterületeket a környező állományokból behatoló fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) rövid időn belül előzönlí, ezáltal igen nagy a veszélye, hogy korábbi jelölő élőhelyek akácosokká alakulnak. A fehér akác átalakítja a termőhelyet, aljnövényzete szegényessé és gyomossá válik, és a legtöbb, a természetes növénytakaróhoz kötődő állatfaj számára sem alkalmas élőhelyül. Az előzönlített területek megtisztítása ráadásul rendkívül költség és munkaigényes, ezért a megelőzés kiemelten fontos feladat.

(a) Kezelési egység kódja: KE-6

(b) Kezelési egység meghatározása: Patakmenti ligeterdők

Az Ablánc-patakot és mellékágait kísérő, többnyire enyves éger (*Alnus glutinosa*) uralta erdőállományok. Szórványosan, kisebb foltokban jellemző fafaj a magas kőris (*Fraxinus excelsior*) és a törékeny fűz (*Salix fragilis*). A tervezési terület keleti felének állományai nagy mennyiségű kikeleti hóvirág (*Galanthus nivalis*) és nyugati csilagvirág (*Scilla drunensis*) számára biztosítanak élőhelyet. Összesített kiterjedésük 79,22 ha.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ANÉR élőhelyek:

- J5 Égerligetek
- J5xOBxOD Égerligetek x Jellegtelen üde gyepek x Lágyszárú özönfajok állományai
- J5xRB Égerligetek x Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők
- J5xRC Égerligetek x Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők
- J5xS6 Égerligetek x Nem őshonos fafajok spontán állományai

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

- 91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

- skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)
- díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*)

Érintett, egyéb kiemelt fajok:

rostostövű sás (*Carex appropinquata*), szálkás pajzsika (*Dryopteris carthusiana*), kikeleti hóvirág (*Galanthus nivalis*), békakonty (*Listera ovata*), kis apollólepkék (*Parnassius mnemosyne*), gyepi béka (*Rana temporaria*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A jelenlegi, hektáros nagyságrendű vágásterületek alkalmazása helyett egyenlőtlen erélyű bontásokkal, legfeljebb 2000 m²-es lékek nyitásával lehet a fahasználatokat elvégezni. Egy adott vágásterület 100 m-es körzetében akkor nyitható újabb lék, ha a szomszédos állomány legalább 50 éves. Hektáronként legalább 10 m³ holt faanyag meglétéig valamennyi holt faegyedet meg kell hagyni. A beavatkozásokat kemény (fagyott vagy száraz) talajon kell végezni a vegetációs időben történő fakitermelésre vonatkozó időkorlátok között. Felújítás csak őshonos fafajokkal történjen, a természetközeli társulásra jellemző elegyfajok kímélendők, hiányuk esetén a fiatalos állományrészbe vagy lékekbe mesterségesen telepítendőek. Ügyelni kell a cserjeszint kíméletére. A nagyvadállományt jelentős mértékben apasztani szükséges egészen addig, amíg az erdőfelújítást kerítés nélkül is eredményesen végre lehet hajtani.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

(a) Kötelezően betartandó előírások:

A vonatkozó előírásokat az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet, a vonatkozó erdőtervezési körzet tervei, valamint a 2009. évi XXXVII. törvény (az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról) tartalmazzák.

(b) Javasolt előírások:

Kód	Kezelés leírása
E03	A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökzöld vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés.
E08	Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.
E10	Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása.
E13	Állománynevelés során a nyiladékok és az állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).
E14	Állománynevelés során a nyiladékok és állományszélek felé - a díszes tarkalepke védelmében - legalább 10 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel). (Az előírás a díszes tarkalepke élőhelyéül szolgáló gyertyános-tölgyesek esetében különösen fontos).
E15	A kijelölt területen az erdőneveléssel kapcsolatos erdőgazdálkodási tevékenység elhagyása (beleértve a közelítést és készletezést is).
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meg hagyása.
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
E19	Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok kímélete.
E20	Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkenek (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.
E21	Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, az egyes törzsek legvékonyabb részén legalább 20 cm átmérőt elérő álló és/vagy fekvő holtfa folyamatos fenntartása.
E22	Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, kifejezetten vastag (30 cm mellmagassági átmérő feletti) odvas, böhönc, fészkelő- és búvóhelynek alkalmas élő fák kijelölése és folyamatos fenntartásának biztosítása.
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.

Kód	Kezelés leírása
E27	A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása.
E28	Természetes-, természetszerű- és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása.
E32	Örökerdő üzemmódra való áttérés.
E33	Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése.
E35	Fahasználatok során a kitermelt faanyag vonszolásos közelítésének mellőzése. A faanyagot rövid fában, emelve kell közelíteni.
E36	Az adott erdőrészletben véghasználat esetén szálalóvágás alkalmazása.
E38	Őshonos fafajú állományok véghasználat során átlagosan 5-20% területi lefedettséget biztosító mikroélőhelyek visszahagyása, lehetőleg az idős állomány összetételét jellemző formában.
E39	A mikroélőhelyek fenntartása.
E40	A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrészlet területén a talaj védelme érdekében kerülendő a 20 cm-nél mélyebb közelítési, illetve vonszolási nyom kialakulása. A tö- és törzssérülés ne haladja meg az 5%-ot.
E42	A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrészleten belül csak kötélpálya, facsúszda, lófogat, állati erővel vont közelítő kerékpár, szán vagy a rakomány emelve történő közelítésére alkalmas más eszköz használata.
E44	Fakitermelés augusztus 15. és február 1. között.
E49	Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítés és a tuskózás elhagyása.
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.
E52	Őshonos fafajú faállomány tájhonos fajokkal történő felújítása.
E53	Természetes újulat esetében mesterséges felújítás nem alkalmazható.
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása.
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése.
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E70	Az intenzíven terjedő fafajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágú szárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában). • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.

Kód	Kezelés leírása
	• Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása.
E73	Inváziós fásszárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően.
E74	Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése.
E75	Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egységen belül élőhelyrekonstrukcióra nincs szükség. Fontos volna azonban a patakmenti ligeterdők vízellátottságának javítása, melynek érdekében megfontolandó fenékküszöbök beépítése a patak egyes pontjain.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A nagy vágásterületek alkalmazása a vízhez kötődő élőlények számára kiemelten fontos mikroklímát alapvetően megváltoztatja, továbbá utat nyit számtalan idegenhonos özönnövény számára, ezért kifejezetten veszélyezteti a kezelési egység által érintett 91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) kiemelt közösségi jelentőségű élőhely megőrzését. A holt, vagy beteg faegyedek biztosítanak élőhelyet a közösségi jelentőségű skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) állományainak. A fekvő holt faanyag a patakmenti ligeterdők felújulását is jelentős mértékben segíti. Több helyen tapasztalható a területen, hogy a fekvő törzseken erednek az éger csemeték. A túlszaporodott nagyvadállomány erősen hátráltatja az erdő felújulását, továbbá taposás útján helyenként jelentősen károsítja az aljnövényzetet. A jellemző aljnövényzet és különösen a védett hagymás-gumós növények érdekében a talajfelszín károsítását minimalizálni kell.

(a) Kezelési egység kódja: KE-7

(b) Kezelési egység meghatározása: Örökerdő

A kezelési egységet három, kivételesen jó állapotú állomány, két jó vízellátottságú égeres és egy idős és holt fában is gazdag gyertyános-tölgyes alkotja. Az egyik égeres folt ex lege lápterület, jelentős mennyiségű (közel 300 egyedet számláló) rostostövis sás (*Carex appropinquata*) élőhelye. Összesített kiterjedésük 14,03 ha.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- J2 Égerligetek
- J5 Láp- és mocsárerdők
- K2 Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

- 91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

- 91G0* Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal

**kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípus*

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

- skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)
- szarvasbogár (*Lucanus cervus*)
- nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)
- nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)
- nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*)

Érintett, egyéb kiemelt fajok:

rostostövű sás (*Carex appropinquata*), szálkás pajzsika (*Dryopteris carthusiana*), kikeleti hóvirág (*Galanthus nivalis*), békakonty (*Listera ovata*), széleslevelű nőszőfű (*Epipactis helleborine*), gyepi béka (*Rana temporaria*), durvavitorlájú törpedenevér (*Pipistrellus nathusii*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységen belül – az esetlegesen szükséges természetvédelmi célú beavatkozások kivételével – semmilyen fahasználat ne történjen. Meg kell akadályozni az idegenhonos fajok esetleges betörését, elszaporodását.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

(a) Kötelezően betartandó előírások:

A vonatkozó előírásokat az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet, a vonatkozó erdőtervezési körzet tervei, valamint a 2009. évi XXXVII. törvény (az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról) tartalmazzák.

(b) Javasolt előírások:

Kód	Kezelés leírása
E10	Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egységen belül élőhelyrekonstrukcióra nincs szükség.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységbe a tervezési terület legértékesebb állományai kerültek, melyekben a jelenlegi kedvező állapot fenntartása a természetvédelmi cél. Ezek az állományok menedéket biztosítanak a változatos szerkezetű, holtfában gazdag erdőkhez kötődő, illetve lápi fajoknak. A kezelési egységbe tartozó állományok a kedvező termőhelyi viszonyoknak, és a változatos faji és szerkezeti összetételüknek köszönhetően jól ellenállnak a kedvezőtlen külső hatásoknak (pl. idegenhonos fajok inváziója vagy kiszáradás).

(a) Kezelési egység kódja: KE-8

(b) Kezelési egység meghatározása: Jellegtelen faállományok

Többnyire honos fajok uralta, de mind fásszárú, mind lágy szárú fajokban szegény faállományok. Főbb csoportjaik a kocsánytalan tölgyesek esetleg némi gyertyán eleggyel, a jellegtelen cseresek, nem megfelelő termőhelyre telepített elegyetlen magaskőrisesek, égeresek, gyepek helyén kialakult, jellegtelen mézgás éger vagy törékeny fűz alkotta állományok, hegyi juhar ültetvények, lombelegyes erdeifenyvesek. E kezelési egységbe tartoznak még a vágásterületek és fiatalosok, illetve egy erdő és szántó által határolt keskeny cserjesáv is. A legnagyobb területű kezelési egység, összesített kiterjedése 437,38 ha.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- P1 Őshonos fafajú fiatalosok
- P2b Galagonyás, kökényes, borókás száraz cserjések
- P8 Vágásterületek
- P8xRC Vágásterületek x Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők
- RA Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok
- RAxP2b Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok x Galagonyás, kökényes, borókás száraz cserjések
- RB Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők
- RBxRCxP2b Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők x Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők x Galagonyás, kökényes, borókás száraz cserjések
- RC Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők
- RCxP2b Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők x Galagonyás, kökényes, borókás száraz cserjések
- RCxRDa Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők x Őshonos lombos fafajokkal elegyes fenyves származékerdők
- RCxP8 Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők x Vágásterületek
- RCxRB Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők x Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők
- RDa Őshonos lombos fafajokkal elegyes fenyves származékerdők

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

A kezelési egység nem érint közösségi jelentőségű élőhelyet.

Érintett közösségi jelentőségű fajok: -

Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A megfelelő termőhelyen található, táj és termőhelyhonos állományok esetében a változatos fafajösszetételt, állományszerkezetet és cserjeszintet kell kialakítani. Kisméretű lékeket kell alkalmazni, az állományok javításakor folyamatos erdőborítást kell fenntartani, a faji változatosságot állománykiegészítés, telepítés útján kialakítani az adott élőhelytípusra jellemző elegyfajok alkalmazásával. Az idős, odvas faegyedek kímélendők, a hektáronként 10 m³ holt faanyag meglétéig valamennyi holt faegyed meg kell hagyni. A fiatalosokban a nevelővágások változó eréllyel végzendők, az elegyfajok, pionír fafajok és cserjék megőrzendők. A fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) és más inváziós idegenhonos fajok betörését meg kell akadályozni, a megjelent egyedeket el kell távolítani, helyükön a táj- és termőhelyhonos fajok felújulását kell segíteni szükség esetén telepítéssel.

A nem táj és termőhelyhonos állományokat át kell alakítani honos fajok alkotta állományokká. Ennek során törekedni kell a fokozatosságra: a termőhelynek megfelelő, jelenlevő, honos fafajok kíméletével, azokra alapozva kell lehetőség szerint az átalakítást végezni. A gyertyános második szinttel rendelkező erdőfenyves állományokban, elegyetlen egyéb állományok területén fafajcserés szerkezetátalakítás útján kell táj- és termőhelyhonos fafajok alkotta, elegyfajokat is az élőhelyre jellemző mértékben tartalmazó erdőt kialakítani. Arra kell törekedni, hogy az adott állomány a termőhelynek megfelelő közösségi jelentőségű élőhelytípusnak megfeleltethetővé váljon.

A vágásterületeken nagyon fontos a fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) előtörésének megakadályozása minden lehetséges eszközzel. Különös figyelmet kell fordítani a termőhelynek megfelelő élőhelytípusra jellemző fajösszetétel és elegyarány kialakítására és fenntartására.

Az egykori gyepek helyén, rét vagy legelő művelési ágú területeken található állományok esetében a gyepké váló visszaalakítás és gyepként való további hasznosítás is elfogadható kezelés a 3.2. *Élőhelyfejlesztési és élőhelyrekonstrukciós javaslatok* fejezetben foglaltaknak megfelelően.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

(a) Kötelezően betartandó előírások:

A vonatkozó előírásokat az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet, a vonatkozó erdőtervezési körzet tervei, valamint a 2009. évi XXXVII. törvény (az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról) tartalmazzák.

(b) Javasolt előírások:

Kód	Kezelés leírása
E13	Állománynevelés során a nyiladékok és az állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei

Kód	Kezelés leírása
	élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
E19	Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok kímélete.
E21	Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, az egyes törzsek legvékonyabb részén legalább 20 cm átmérőt elérő álló és/vagy fekvő holtfa folyamatos fenntartása.
E22	Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, kifejezetten vastag (30 cm mellmagassági átmérő feletti) odvas, böhönc, fészkelő- és búvóhelynek alkalmas élő fák kijelölése és folyamatos fenntartásának biztosítása.
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
E27	A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása.
E28	Természetes-, természetszerű- és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.
E29	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fajok eltávolítása.
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fajok teljes mértékű eltávolítása.
E33	Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése.
E35	Fahasználatok során a kitermelt faanyag vonszolósos közelítésének mellőzése. A faanyagot rövid fában, emelve kell közelíteni.
E36	Az adott erdőrészletben véghasználat esetén szálalóvágás alkalmazása.
E38	Őshonos fajú állományok véghasználata során átlagosan 5-20% területi lefedettséget biztosító mikroélőhelyek visszahagyása, lehetőleg az idős állomány összetételét jellemző formában.
E39	A mikroélőhelyek fenntartása.
E40	A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrészlet területén a talaj védelme érdekében kerülendő a 20 cm-nél mélyebb közelítési, illetve vonszolási nyom kialakulása. A tő- és törzssérülés ne haladja meg az 5%-ot.
E44	Fakitermelés augusztus 15. és február 1. között.
E49	Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítés és a tuskózás elhagyása.
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.
E51	Felújítás tájhonos fajokkal, illetve célállománnyal.
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fajok alkalmazása.
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fajok felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése.
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.

Kód	Kezelés leírása
E70	Az intenzíven terjedő fafajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: - Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. - Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, faszárú: augusztus-szeptember. - Alkalmazás – a faszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. - Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. - Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában). - Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. - Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása.
E72	Mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására.
E73	Inváziós fásszárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően.
E74	Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése.
E75	Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása.
E78	Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágyszárú- és fásszárúak továbbterjedését mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás) kell megakadályozni.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egységen belül élőhelyrekonstrukcióra nincs szükség.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységbe sorolt állományok megfelelő beavatkozások útján közösségi jelentőségű élőhelyekké alakítandók. Ehhez szükséges a fajösszetétel és az állományszerkezet javítása, a holt és idős faegyedek megléte.

(a) Kezelési egység kódja: KE-9

(b) Kezelési egység meghatározása: Akáccal fertőzött faállományok és vágásterületek

A kezelési egység a fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) által különböző mértékben fertőzött jellegtelen faállományokat, vágásterületeket foglalja magába. Az ide tartozó legnagyobb kiterjedésű típust a fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) által uralt, de honos fa- és cserjefajokat, sőt sok esetben a tájhonos potenciális erdőállomány lágyszárú fajait is jelentős mennyiségben tartalmazó állományok alkotják. Összesített kiterjedésük 97,55 ha.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- P8xS6 Vágásterületek x Nem őshonos fajok spontán állományai
- RCxRDb Őshonos fajú keményfás jellegtelen erdők x Őshonos lombos fajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők
- RCxS6 Őshonos fajú keményfás jellegtelen erdők x Nem őshonos fajok spontán állományai
- RDaxRDb Őshonos lombos fajokkal elegyes fenyves származékerdők x Őshonos lombos fajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők
- RDaxS6 Őshonos lombos fajokkal elegyes fenyves származékerdők x Nem őshonos fajok spontán állományai
- RDb Őshonos lombos fajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők
- RDbxRC Őshonos lombos fajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők x Őshonos fajú keményfás jellegtelen erdők

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

- 91G0* Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal

**kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípus*

Érintett közösségi jelentőségű fajok: -

Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén az elérendő cél a fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) teljes eltávolítása, az ide sorolt állományok változatos fajösszetételű és szerkezetű, idős faegyedeket és holt fát is jelentős mértékben tartalmazó közösségi jelentőségű élőhelytípusokká alakítása. Az egykori gyepek helyén, rét vagy legelő művelési ágú területeken található állományok, állományrészek esetében a gyeppé való visszaalakítás és gyepként való további hasznosítás is elfogadható kezelés.

A javasolt kezelések részletes kifejtése a 3.2. *Élőhelyfejlesztési és élőhelyrekonstrukciós javaslatok* fejezetben található.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

(a) Kötelezően betartandó előírások:

A vonatkozó előírásokat az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet, a vonatkozó erdőtervezési körzet tervei, valamint a 2009. évi XXXVII. törvény (az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról) tartalmazzák.

(b) Javasolt előírások:

Kód	Kezelés leírása
E13	Állománynevelés során a nyiladékok és az állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
E19	Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok kímélete.
E21	Az erdőrésztletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, az egyes törzsek legvékonyabb részén legalább 20 cm átmérőt elérő álló és/vagy fekvő holtfa folyamatos fenntartása.
E22	Az erdőrésztletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, kifejezetten vastag (30 cm mellmagassági átmérő feletti) odvas, böhönc, fészkelő- és búvóhelynek alkalmas élő fák kijelölése és folyamatos fenntartásának biztosítása.
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
E27	A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása.
E28	Természetes-, természetszerű- és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.
E29	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása.
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása.
E33	Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése.
E35	Fahasználatok során a kitermelt faanyag vonszolásos közelítésének mellőzése. A faanyagot rövid fában, emelve kell közelíteni.
E36	Az adott erdőrésztletben véghasználat esetén szálalóvágás alkalmazása.
E39	A mikroélőhelyek fenntartása.
E40	A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrésztlet területén a talaj védelme érdekében kerülendő a 20 cm-nél mélyebb közelítési, illetve vonszolási nyom kialakulása. A tő- és törzssérülés ne haladja meg az 5%-ot.
E44	Fakitermelés augusztus 15. és február 1. között.
E49	Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítés és a tuskózás elhagyása.
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.
E51	Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal.
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj

Kód	Kezelés leírása
	alkalmazása.
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése.
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E70	Az intenzíven terjedő fafajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágú szárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában). • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása.
E72	Mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására.
E73	Inváziós fásszáru növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően.
E74	Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése.
E75	Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása.
E78	Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágú- és fásszáruak továbbterjedését mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás) kell megakadályozni.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egységbe tartozó állományokból a fehér akác eltávolítandó, és a potenciális közösségi jelentőségű élőhelytípusok faj és szerkezeti tulajdonságainak kialakítására kell törekedni. A javasolt kezelések részletes kifejtése a 3.2. *Élőhelyfejlesztési és élőhelyrekonstrukciós javaslatok* fejezetben található.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A fehér akác (*Robina pseudoacacia*) az előzőnlött területek élővilágát jelentős mértékben átalakítja, elszegényíti veszélyeztetve ezzel honi és európai természeti örökségünk megőrzését. Az akác rendkívül jól sarjad, visszaszorítása hatékonyan csak kellő technológiai fegyelem mellett végrehajtott vegyszeres kezeléssel lehetséges. A faj magjainak csírázását segíti a tűz, ezért a vágástéri égetés kifejezetten kedvezőtlen. Az akáccal fertőzött jellegtelen faállományok megfelelő, szakszerűen végrehajtott beavatkozások útján közösségi jelentőségű, természetközeli élőhelytípusokká alakíthatók vissza.

(a) Kezelési egység kódja: KE-10

(b) Kezelési egység meghatározása: Akácok

A kezelési egységbe tartozó állományokban a fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) az uralkodó fafaj, melyhez néhol változó mértékben egyéb fajok elegyednek. Fajkészletük jellegtelen, teljesen leromlott. Összesített kiterjedésük: 204,66 ha

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- S1 Ültetett akácok
- S1xRA Ültetett akácok x Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok
- S1xRC Ültetett akácok x Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők
- S1xRDb Ültetett akácok x Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők
- S1xS3 Ültetett akácok x Egyéb tájidegen lombos erdők
- S6 Nem őshonos fafajok spontán állományai

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

A kezelési egység nem érint közösségi jelentőségű élőhelyet.

Érintett közösségi jelentőségű fajok: -

Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységbe tartozó állományok fafajcsere útján átalakítandók. Az átalakítás során a fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) valamennyi egyede eltávolítandó, a meglévő honos fajok egyedeit azonban meg kell kímélni. A telepített fajok körét és arányát a termőhelynek megfelelő potenciális közösségi jelentőségű élőhelytípusnak megfelelően kell meghatározni, és a későbbiekben fenntartani. Hosszabb távon, a nevelővágások során változatos, idős egyedeket és vastag (30 cm mellmagassági átmérő) feletti holt faegyedeket is nagy számban tartalmazó állományképet kell kialakítani.

Az egykori gyepek helyén, rét vagy legelő művelési ágú területeken található állományok, állományrészek esetében a gyepké váló visszaalakítás és gyepként való további hasznosítás is elfogadható kezelés a 3.2. *Élőhelyfejlesztési és élőhelyrekonstrukciós javaslatok* fejezetben foglaltaknak megfelelően.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

(a) Kötelezően betartandó előírások:

A vonatkozó előírásokat az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet, a vonatkozó erdőtervezési körzet tervei, valamint a 2009. évi XXXVII. törvény (az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról) tartalmazzák.

(b) Javasolt előírások:

Kód	Kezelés leírása
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
E19	Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok kímélete.
E21	Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, az egyes törzsek legvékonyabb részén legalább 20 cm átmérőt elérő álló és/vagy fekvő holtfa folyamatos fenntartása.
E22	Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, kifejezetten vastag (30 cm mellmagassági átmérő feletti) odvas, böhönc, fészkelő- és búvóhelynek alkalmas élő fák kijelölése és folyamatos fenntartásának biztosítása.
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
E27	A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása.
E28	Természetes-, természet szerű- és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.
E29	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fajok eltávolítása.
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása.
E39	A mikroélőhelyek fenntartása.
E44	Fakitermelés augusztus 15. és február 1. között.
E49	Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítés és a tuskózás elhagyása.
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.
E51	Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal.
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása.
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése.

Kód	Kezelés leírása
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágyszárú és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E70	Az intenzíven terjedő fajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában). • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
E71	A tűzpásztaikon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása.
E72	Mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására.
E73	Inváziós fásszárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően.
E75	Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása.
E78	Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágyszárú és fásszárúak továbbterjedését mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás) kell megakadályozni.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Fafajcsere a honos fajok kíméletével. A javasolt kezelések részletes kifejtése a 3.2. *Élőhelyfejlesztési és élőhelyrekonstrukciós javaslatok* fejezetben található.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

Az akácosok élővilága nagyon szegényes, állományaik természeti örökségünk részét képező élőhelyek területét foglalják el, és fertőző gócpontokként a megmaradtak állapotát, létét veszélyeztetik, ezért a tervezési területen belül átalakításuk szükséges. Szakszerűen végrehajtott beavatkozások útján az akácosok hosszú távon közösségi jelentőségű, természetközeli élőhelytípusokká alakíthatók.

(a) Kezelési egység kódja: KE-11

(b) Kezelési egység meghatározása: Faültetvények

A kezelési egységbe a tájidegen vörös tölgy (*Quercus rubra*), erdeifenyő (*Pinus sylvestris*) és lucfenyő (*Picea abies*) elegyetlen vagy szórványosan egyéb fajokkal elegyes állományai tartoznak. Összesített kiterjedésük 161,88 ha.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- S3 Egyéb tájidegen lombos erdők
- S4 Ültetett erdei- és feketefenyvesek
- S4xRDa Ültetett erdei- és feketefenyvesek x Őshonos lombos fafajokkal elegyes fenyves származékerdők
- S5 Egyéb ültetett tájidegen fenyvesek
- S5xRC Egyéb ültetett tájidegen fenyvesek x Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők
- S5xRDa Egyéb ültetett tájidegen fenyvesek x Őshonos lombos fafajokkal elegyes fenyves származékerdők
- S5xS4 Egyéb ültetett tájidegen fenyvesek x Ültetett erdei- és feketefenyvesek

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

A kezelési egység nem érint közösségi jelentőségű élőhelyet.

Érintett közösségi jelentőségű fajok: -

Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységbe tartozó állományok fafajcsere útján átalakítandók. Az átalakítás során a meglevő honos fajok egyedeit meg kell kímélni. A telepített fajok körét és arányát a termőhelynek megfelelő potenciális közösségi jelentőségű élőhelytípusnak megfelelően kell meghatározni, és a későbbiekben fenntartani. Hosszabb távon, a nevelővágások során változatos, idős egyedeket és vastag (30 cm mellmagassági átmérő) feletti holt faegyedeket is nagy számban tartalmazó állományképet kell kialakítani.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

(a) Kötelezően betartandó előírások:

A vonatkozó előírásokat az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet, a vonatkozó erdőtervezési körzet tervei, valamint a 2009. évi XXXVII. törvény (az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról) tartalmazzák.

(b) Javasolt előírások:

Kód	Kezelés leírása
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
E19	Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok kímélete.
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
E27	A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása.
E28	Természetes-, természetszerű- és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.
E29	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fajok eltávolítása.
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása.
E39	A mikroélőhelyek fenntartása.
E44	Fakitermelés augusztus 15. és február 1. között.
E49	Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítés és a tuskózás elhagyása.
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.
E51	Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal.
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása.
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése.
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása.
E75	Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Fafajcsere a honos fajok kíméletével. A javasolt kezelések részletes kifejtése a 3.2. *Élőhelyfejlesztési és élőhelyrekonstrukciós javaslatok* fejezetben található.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

Az idegenhonos faültetvények élővilága nagyon szegényes, állományaik természeti örökségünk részét képező élőhelyek területét foglalják el, ezért a tervezési területen belül átalakításuk szükséges. Szakszerűen végrehajtott beavatkozások útján az ültetvények hosszú távon közösségi jelentőségű, természetközeli élőhelytípusokká alakíthatók.

3.2.1.2.2. Vadgazdálkodás

A túltartott nagyvadállomány jelentős károkat okoz a gyepes és erdei közösségi jelentőségű élőhelyek állapotában. A vaddisznó (*Sus scrofa*) nagy területű túrásai utat nyitnak a gyomok megtelepedésének. A szarvas (*Cervus elaphus*) és az őz (*Capreolus capreolus*) taposása, rágása jelentős mértékben károsítja az erdei élőhelyek aljnövényzetét, és nehezíti az erdei élőhelyek megújulását. Az erdei élőhelyek esetében tervezett fejlesztések megvalósulásához elengedhetetlen a nagyvadállomány csökkentése egészen addig a szintig, amíg az erdők felújítását kerítésépítés nélkül végre lehet hajtani.

Kód	Kezelés leírása
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.
VA02	Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani.

3.2.1.2.3. Vízgazdálkodás

A tervezési területen vízgazdálkodás nem történik, erre vonatkozó önálló kezelési egység nincs meghatározva. Az Ablánc-patak szinte teljes egészében szabályozatlan mederben kanyarog, e mederállapot a jövőben is fenntartandó. Az Ablánc-patak élővilágának megőrzése szempontjából fontos a folyamatos árnyalás biztosítása. A patakot kísérő ligeterdők kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípusba sorolhatók, fontos táplálkozó és szaporodóhelyei a közösségi jelentőségű skarlábogárnak (*Cucujus cinnaberinus*), ezért megőrzésük a tervezési területre vonatkozó fontos természetvédelmi célkitűzés, melynek részleteit a terv a *Patakmenti ligeterdők* (KE 6) kezelési egységnél tartalmazza.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Gyeprekonstrukció

Háttér és célkitűzések:

A kezelés felhagyása következtében a tervezési terület számos korábbi gyepterülete jellegtelenné vált, cserjésedni, erdősülni kezdett, az erősebb versenyképességű fajok túlzott térnyerése következtében elszegényedett, ezzel a közösségi jelentőségű gyes élőhelyek területe csökkent. A kezeletlen, szárazabb gyeptípusok területén több esetben a fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) spontán terjedő vagy szándékosan telepített állományai, vagy jellegtelen faállományok találhatók. A tervezett beavatkozásokkal a 6440 *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei közösségi jelentőségű élőhelytípus területe megnégyszerezhető volna, a 6520 Hegyi kaszálóréték közösségi jelentőségű élőhelytípus területe harmadával növelhető volna. A térségi szinten igen ritka buglyos szegfű (*Dinathus superbus*), szártalan bábakalács (*Carlina acaulis*), fekete kökörcsin (*Pulsatilla pratensis* subsp. *nigricans*) tervezési területen található állományainak utolsó esélye volna a megmaradásra a rekonstrukció sürgős végrehajtása. Az erdősülő gyepterületek helyreállítása az egyetlen záloga a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), és a sötétaljú-hangyaboglárka (*Maculinea nausithous*) közösségi jelentőségű állatfajok tervezési területen belüli megőrzésének.

Érintett közösségi jelentőségű élőhelyek és jelenlegi kiterjedésük:

6520 Hegyi kaszálóréték	45 ha
6440 <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei	2,5 ha
6510 Sík- és dombvidéki kaszálóréték (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)	2,7 ha

Érintett kezelési egységek és az élőhelyfejlesztési beavatkozásokkal érintett területük:

KE-3 Erdősülő gyepek	8,86 ha
KE-4 Nádasok, sásos mocsarak	6,07 ha
KE-8 Jellegtelen faállományok	2 ha
KE-9 Akáccal fertőzött faállományok és vágásterületek	1,5 ha
KE-10 Akácosok	9 ha

Alkalmazott módszerek:

A kezeletlen gyepterületek újbóli hasznosíthatósága és ezáltal a közösségi jelentőségű gyes élőhelyek növelése érdekében a felnövekedett fásszárú növényzetet vegetációs időszakon kívül (októbertől februárig) el kell távolítani, majd ezután az érintett területeket három évig legalább évente két alkalommal szárzúzni szükséges a felferődő sarjak és cserjecsonkok eltávolítása érdekében. A fás növényzet visszaszorítását követően a területeket évi kétszeri kaszálással vagy legeltetéssel szükséges kezelni. A szárazabb területrészeken a kezelés intenzitását néhány év elteltével az adott évi csapadékviszonyok függvényében évi egyszeri hasznosításra mérsékelni lehet. Az első kaszálást június első felében, míg a másodikat augusztus 15 után kell elvégezni kaszálásból, legelésből kizárt foltok kijelölésével. Legeltetés esetén is az egybefüggő területrészek legalább 50%-án erre az időzítésre kell törekedni. A cserjeirtást lehet gépesíteni, aprítékoló géppel végezni, de a letermelt anyagot nem lehet a területen szétszórni, sem elégetni, el kell szállítani vagy megfelelő a természeti értékeket nem veszélyeztető módon helyen deponálni. Az erdősülő területeken felferődött fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) egyedeket szakszerű vegyszerhasználattal el kell távolítani az alábbi, Idegénhonos és nem tájhonos faállományok, állományrészek átalakítása fejezettrészen foglaltak szerint.

Résztvevők

Területek tulajdonosai

Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság, mint a terület természetvédelmi kezelője

Tervezett költségvetés és forrás

20 millió Ft – Jelenleg nincs rendelkezésre álló forrás

Akácok és faültetvények átalakítása

Háttér és célkitűzések:

A fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) és a különböző faültetvények állományai a tervezési terület közel egyharmadát borítják, ezzel óriási területen elfoglalva a közösségi jelentőségű élőhelytípusok helyét. Az akácok továbbá fertőző gócpontokként erősen veszélyeztetik a meglevő közösségi jelentőségű élőhelyek állapotát. A tervezési terület rendeltetésének megfelelően ezért javasolt az idegenhonos állományokat átalakítani, mellyel a közösségi jelentőségű erdei élőhelytípusok kiterjedése közel megkétszerezhető volna.

Érintett közösségi jelentőségű élőhelyek és jelenlegi kiterjedésük:

91E0* Enyves éger és magas köris alkotta ligeterdők	83,12 ha
91G0* Pannon gyertyános-tölgyesek	419,25 ha

Érintett kezelési egységek és az élőhelyfejlesztési beavatkozásokkal érintett területük:

KE-9 Akáccal fertőzött faállományok és vágásterületek	97,55 ha
KE-10 Akácok	204,66 ha
KE-11 Faültetvények	161,88 ha

Alkalmazott módszerek:

Az idegenhonos faállományt le kell termelni, és helyére termőhelyhonos fajokat kell telepíteni. A fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) által uralt állományokban a szakszerűen végrehajtott vegyszeres kezelésre is szükség van. Az átalakítás során a termőhelynek megfelelő közösségi jelentőségű élőhelytípusok jellemző fajösszetételét, szerkezeti tulajdonságait kell célként tekinteni.

A fehér akác eltávolítására a 8 cm-es átmérőt elért akác egyedek esetében a törzsinjektálós módszer a legeredményesebb. Amennyiben csak töben adott az átmérő, a kezelést ott kell végrehajtani. A fűrást 45°-os szögben, „húrmentén”, a háncsrészt lehető legnagyobb felületen érintve kell 8-as fűróval megejteni a fatörzs kerületén végighaladva oly módon, hogy a fűrások között 2-3 cm legyen. A lyukat vegyszerrel fel kell tölteni és le kell zárni. A munkálatokat ideális augusztus-október közé időzíteni. A törzsinjektálást lehet a fatörzs eltávolítása után, a tuskón is végezni, az eredményesség vegyszeres tuskókenéssel kombinálva tovább fokozható. A felverődő sarjakat és vékonyabb egyedeket szélcsendes, meleg időben, tapadóanyaggal kevert vegyszeres permetezés útján kell kezelni. Az akác elpusztult egyedei eltávolíthatók, a helyükön táj- és termőhelyhonos fa- és cserjefajok felújulását kell segíteni, szükség esetén a hiányzó állományalkotó és elegyfajokat telepíteni.

A fahasználatok során az őshonos, a potenciális természetközeli élőhelyre jellemző fajok, kiemelten a kocsányos tölgy (*Quercus robur*), kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*), gyertyán (*Carpinus betulus*), bükk (*Fagus sylvatica*), hárs (*Tilia* sp.), és juhar (*Acer* sp.) fajok, vadgyümölcsök egyedeit kímélni kell, amennyiben lehetséges, az átalakítást ezekre kell alapozni. A honos fajok által uralt állományrészekben egyenlőtlen erélyű bontások útján változatos korszerkezet kialakítására kell törekedni. A honos fafajú, idős, odvas faegyedek kímélendők, a hektáronként 10 m³ holt faanyag meglétéig valamennyi holt faegyed megahagyandó.

Résztvevők

Területek tulajdonosai, kezelői

ÖNPI, mint a terület természetvédelmi kezelője

Tervezett költségvetés és forrás

650 millió Ft – Jelenleg nincs rendelkezésre álló forrás

Természetesen kisebb részterületek – különösen a közösségi jelentőségű élőhelyekkel érintkezők – átalakítása is jelentős előrelépés lenne, melyhez területarányosan csökkentett költségeket kell rendelni.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A buglyos szegfű (*Dianthus superbus*) és a szártalan bábakalács (*Carlina acaulis*) megőrzését szolgáló intézkedések

A két faj Tömörd községtől keletre, egy erősen cserjésedett mezofil gyeptermészetben található kisebb állománya érdekében a felnövekedett cserjéket, fákat sürgősen el kell távolítani a 3.2.2.-es fejezetben leírt élőhelyrekonstrukció keretében. A rekonstrukció során figyelemmel kell lenni a védett fajok állományaira. A gyeptermészetben való újbóli hasznosítás során fontos, hogy a kezelések időzítése vagy kezelésként kizárt foltok kijelölése útján a védett fajok virágzása és magérlelése biztosított legyen. A szártalan bábakalács fennmaradása szempontjából kedvezőbb, ha a hasznosítás legeltetés formájában történik, mivel szúrós tölevélrózsáját a legelő állat elkerüli, a kasza viszont levágja. Az életképes populáció alatti egyedszám esetén megfontolandó a fajok ex situ szaporítása.

A sötétaljú-hangyaboglárka (*Maculinea nausithous*) és a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) megőrzését szolgáló intézkedések

Mindkét lepkefaj az üde rétekhez kötődik. Hosszú távú megőrzésük záloga a becserjésedett, erdősülő gyepterületek helyreállítása és újbóli gyeptermészetben való hasznosítása a 3.2.2.-es fejezetben leírt élőhelyrekonstrukció keretében; továbbá a kezelések gyakoriságának és időzítésének helyes megválasztása. Az üde gyepterületeket célszerű évente kétszer hasznosítani, ellenkező esetben a domináns növényfajok túlzottan elszaporodnak, elnyomva az alacsonyabb versenyképességű fajokat. Az első hasznosítást június első felére kell időzíteni, mert a nagy tűzlepke rajzása ekkorra már jórészt lezajlik, és a sötétaljú-hangyaboglárka tápnövényének az őszi vérfűnek (*Sanguisorba officinalis*) még van ideje az utóbbi lepkefaj július végi-augusztus eleji rajzására virágot hozni. A második hasznosítást augusztus 15. után kell elvégezni. Legeltetés esetén a fenti időzítésnek legalább az egybefüggő területek 50 %-án érvényesülni kell. A kaszálatlanul hagyott, illetve legelésből kizárt foltokat minden évben más helyen úgy kell kijelölni, hogy magasságos részeket (a nagy tűzlepke hímjei ezeken tartanak territóriumot), és sóska (*Rumex* sp.) fajokat (a nagy tűzlepke tápnövényei) is tartalmazzanak.

A nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*), nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*) és a durvavitorlájú törpedenevér (*Pipistrellus nathusii*) megőrzését szolgáló intézkedések

Mindhárom faj megőrzése szempontjából fontos, hogy az erdőgazdálkodás során változatos fajösszetételű és korszerkezetű, fejlett cserjeszinttel rendelkező, egybefüggő erdőállományok alakuljanak ki, és hosszú távon maradjanak fenn. Mivel e fajok

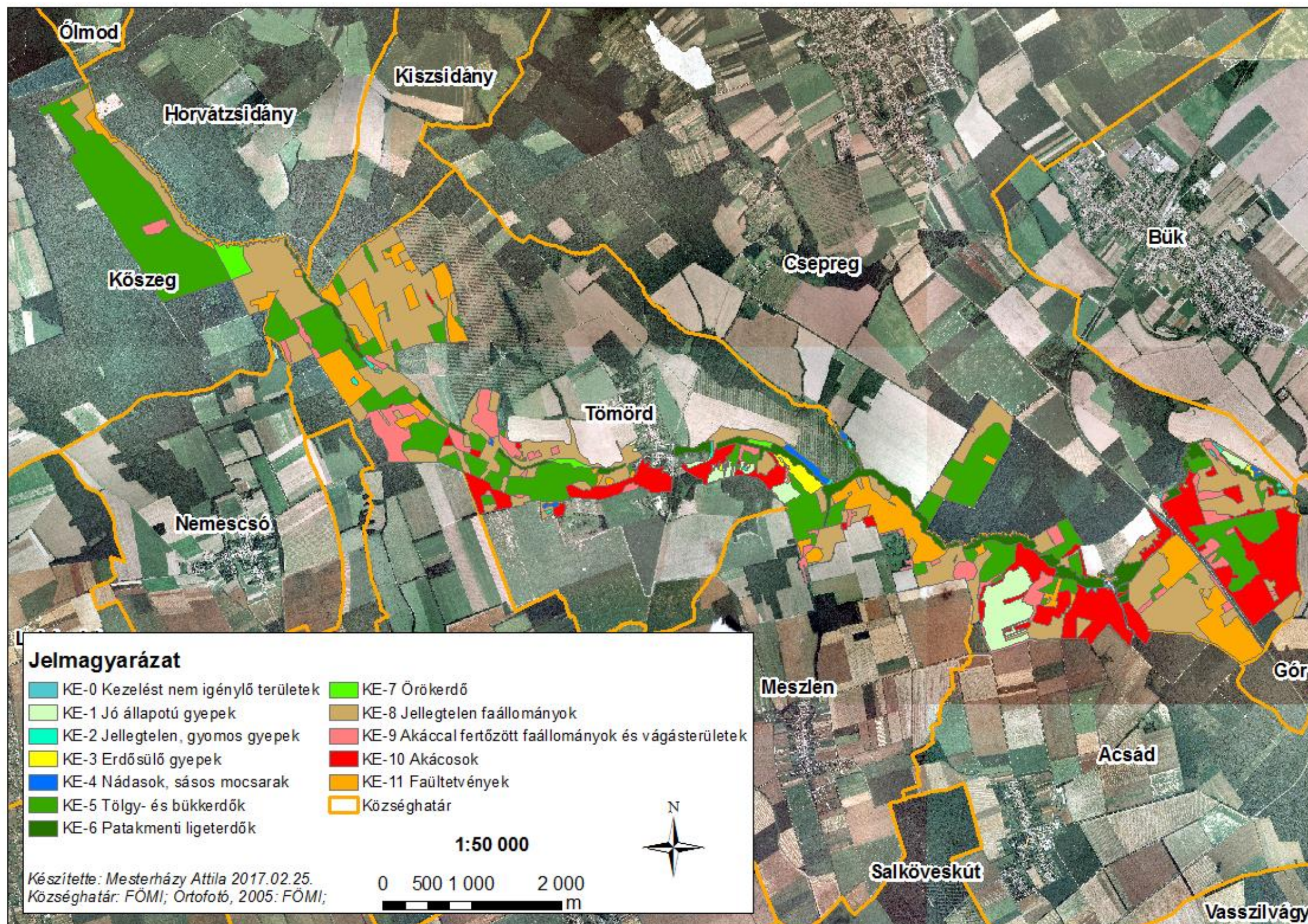
szálláshelyüket napi rendszerességgel váltogatják, ezért odvas, kéreglevélű fák, álló holtfák hálózatára van szükség a területen. Az erdei vízállások és maga az Ablánc-patak környezete fontos táplálkozóterülete e fajoknak, ezért kiszáradásuk elkerülése érdekében a vízfelületet árnyaló fákat a fajhasználatokkor kímélni kell.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

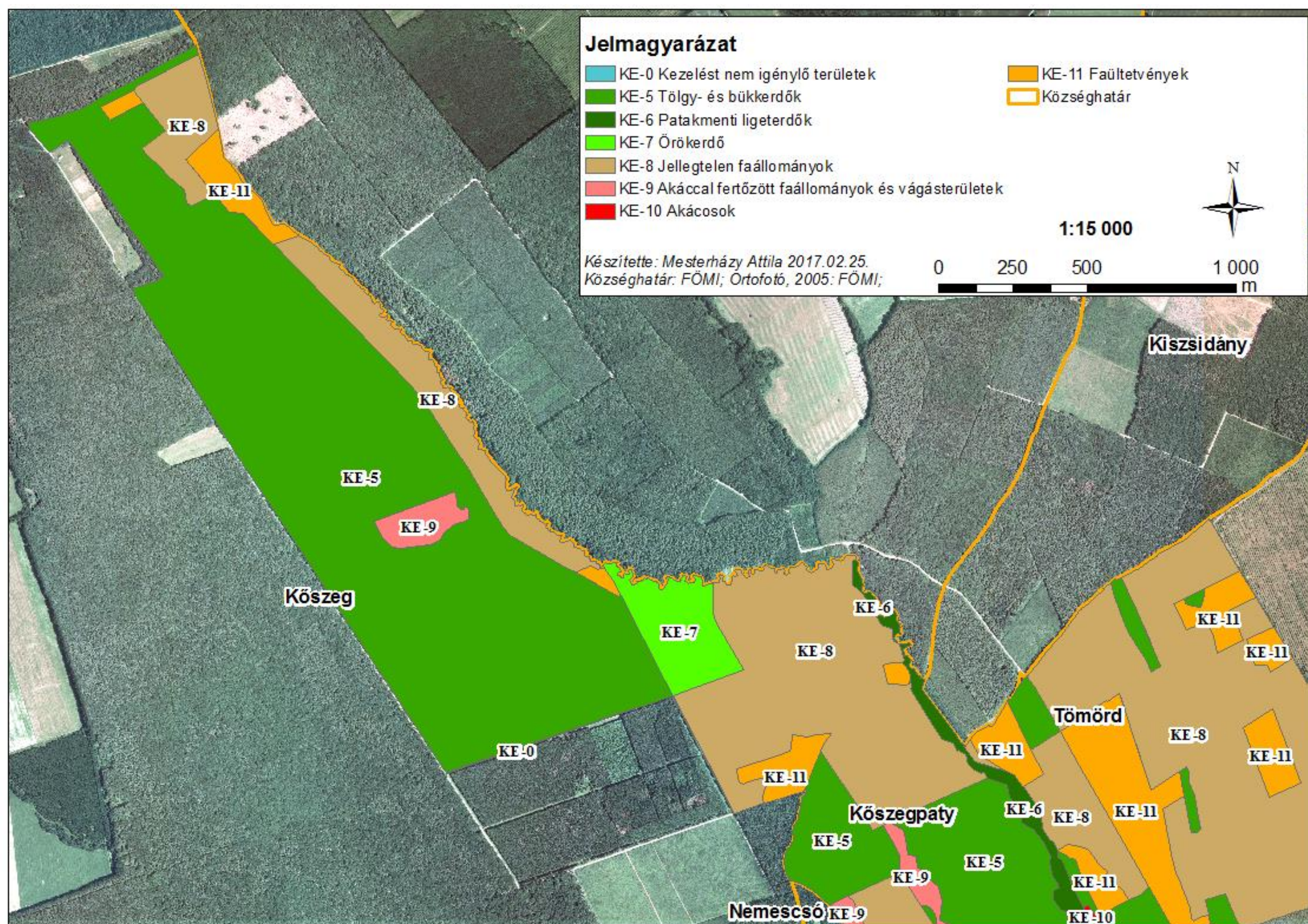
A tervezési terület állapotának folyamatos értékelése, és a kezelési előírások aktualizálása érdekében szükséges a terület élőhelytérképezését és a jelölő állatfajok állományfelmérését legalább 10 évente megismételni.

3.2.5. Mellékletek: a tervezési területen javasolt természetvédelmi kezelések, valamint a művelési ág lehetséges megváltoztatásának összegzése (térkép és táblázat)

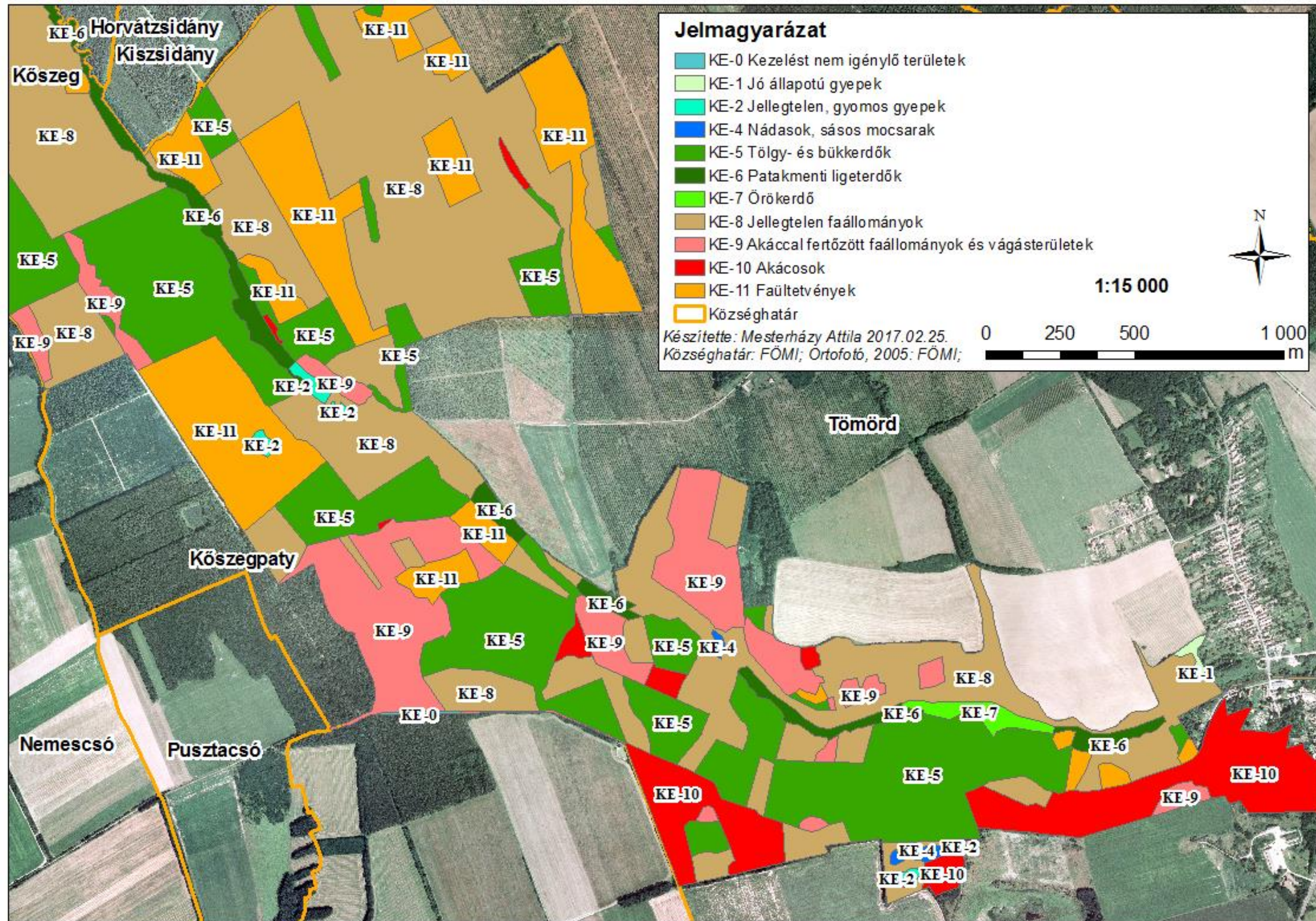
3.2.5.1. A tervezési terület kezelési egységeinek áttekintő térképe

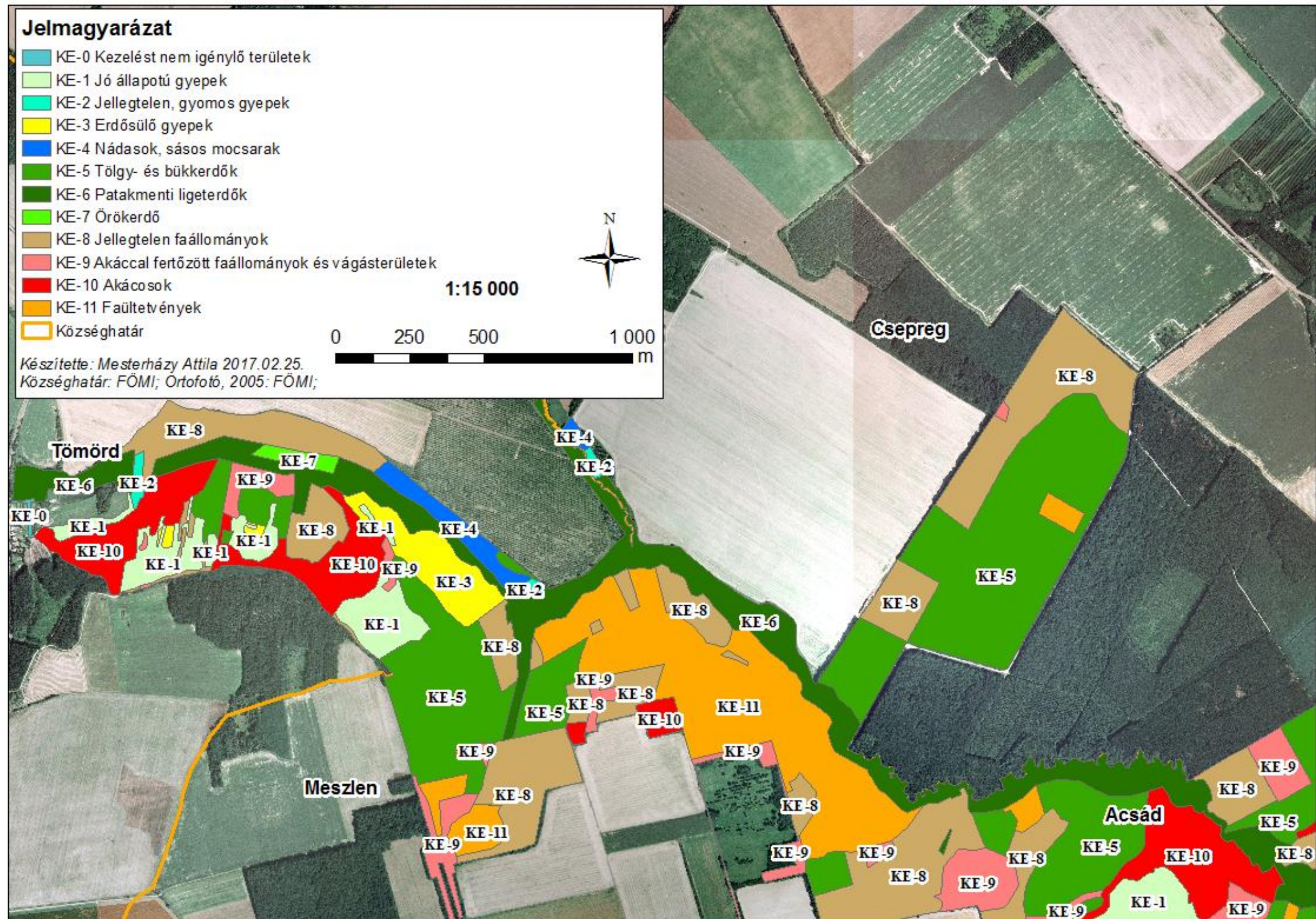
3.2.5.2. A tervezési terület kezelési egységei 1.

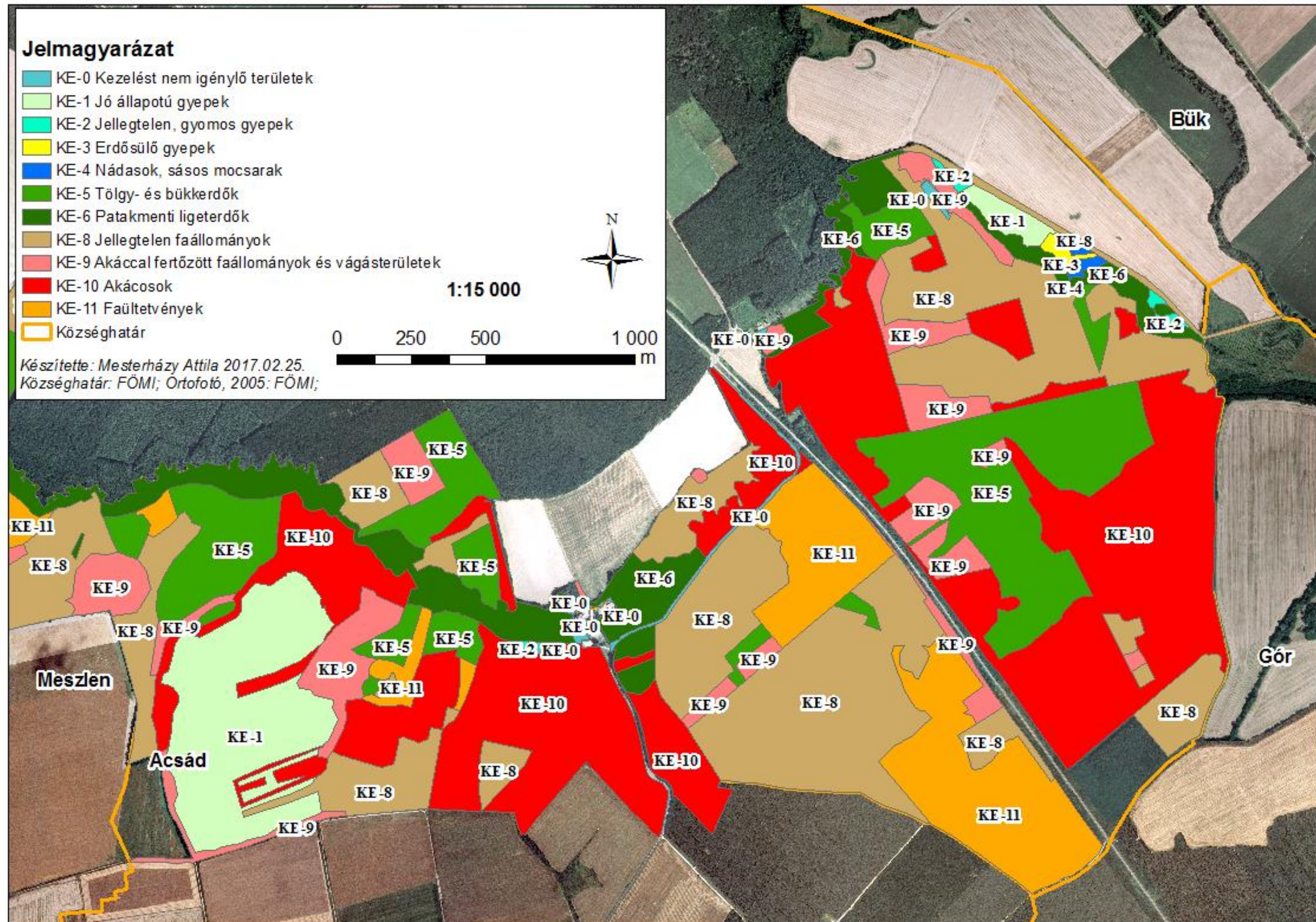
3.2.5.3. A tervezési terület kezelési egységei 2.

3.2.5.4. A tervezési terület kezelési egységei 3.

3.2.5.5. A tervezési terület kezelési egységei 4.

3.2.6. A tervezési terület helyrajzi számait érintő kezelési egységek

Település	HRSZ	Kezelési egység (KE)
Acsád	046	KE-10
Acsád	049	KE-9
Acsád	051	KE-9
Acsád	052/1	KE-5, KE-9, KE-10
Acsád	052/2	KE-1, KE-10
Acsád	052/3	KE-1, KE-9, KE-10
Acsád	052/4	KE-1, KE-9
Acsád	052/5	KE-1, KE-9
Acsád	053	KE-1, KE-10
Acsád	054/10	KE-1, KE-9, KE-10
Acsád	054/11	KE-1, KE-9, KE-10
Acsád	054/12	KE-1, KE-10
Acsád	054/13	KE-1, KE-10
Acsád	054/2	KE-8, KE-9, KE-10
Acsád	054/3a	KE-1, KE-8
Acsád	054/3b	KE-8
Acsád	054/3c	KE-1, KE-8
Acsád	054/4	KE-1, KE-9, KE-10
Acsád	054/5	KE-1, KE-9, KE-10
Acsád	054/6	KE-1, KE-9
Acsád	054/7	KE-1, KE-9
Acsád	054/8	KE-1, KE-9, KE-10
Acsád	055/1	KE-2, KE-10
Acsád	055/10	KE-0, KE-6, KE-10
Acsád	055/11	KE-0, KE-6, KE-10
Acsád	055/2	KE-0, KE-10
Acsád	055/5	KE-10
Acsád	055/7	KE-5, KE-6, KE-8, KE-9, KE-10, KE-11
Acsád	055/8	KE-8, KE-10,
Acsád	055/9	KE-0, KE-6, KE-10
Acsád	059/	KE-0, KE-6
Acsád	060/	KE-0, KE-5, KE-6, KE-10
Acsád	064/1	KE-0, KE-6
Acsád	064/2	KE-0, KE-6, KE-8, KE-10
Acsád	067/2	KE-0, KE-6
Acsád	068/1	KE-6, KE-8, KE-10
Csepreg	0247/1	KE-0, KE-6, KE-9
Csepreg	0247/2	KE-0, KE-9
Csepreg	0247/3	KE-6, KE-9
Csepreg	0247/4	KE-6
Csepreg	0256/	KE-6, KE-8, KE-9
Csepreg	0259/1	KE-6
Csepreg	0259/10	KE-9

Település	HRSZ	Kezelési egység (KE)
Csepreg	0259/11	KE-9
Csepreg	0259/12	KE-6, KE-8, KE-9
Csepreg	0259/13	KE-6, KE-8
Csepreg	0259/14	KE-2, KE-8, KE-9
Csepreg	0259/15	KE-2, KE-8, KE-9
Csepreg	0259/16	KE-2, KE-8, KE-9
Csepreg	0259/17	KE-1, KE-2, KE-6, KE-8, KE-9
Csepreg	0259/2	KE-6
Csepreg	0259/3	KE-5, KE-6
Csepreg	0259/4	KE-5, KE-6, KE-8, KE-9
Csepreg	0259/5	KE-6, KE-8, KE-9
Csepreg	0259/6	KE-6, KE-8, KE-9
Csepreg	0259/7	KE-0, KE-6, KE-8, KE-9
Csepreg	0259/8	KE-0, KE-6, KE-8, KE-9
Csepreg	0259/9	KE-6, KE-9
Csepreg	0260/	KE-1, KE-5, KE-6, KE-8, KE-9, KE-10
Csepreg	0261/1	KE-1, KE-6, KE-8
Csepreg	0261/10	KE-1, KE-6, KE-8, KE-9
Csepreg	0261/11	KE-1, KE-3, KE-6, KE-8
Csepreg	0261/12	KE-3, KE-6, KE-8
Csepreg	0261/13	KE-3, KE-4, KE-6, KE-8
Csepreg	0261/14	KE-3, KE-4, KE-6, KE-8
Csepreg	0261/15	KE-3, KE-4, KE-6, KE-8
Csepreg	0261/16	KE-4, KE-5, KE-6, KE-8
Csepreg	0261/17	KE-6, KE-8
Csepreg	0261/18	KE-2, KE-6, KE-8
Csepreg	0261/2	KE-1, KE-6, KE-8
Csepreg	0261/20	KE-2, KE-6, KE-8
Csepreg	0261/21	KE-2, KE-6, KE-8, KE-10
Csepreg	0261/22	KE-2, KE-6, KE-8, KE-10
Csepreg	0261/3	KE-1, KE-6, KE-8
Csepreg	0261/4	KE-1, KE-6, KE-8
Csepreg	0261/5	KE-1, KE-6, KE-8
Csepreg	0261/6	KE-1, KE-6, KE-8
Csepreg	0261/7	KE-1, KE-6, KE-8, KE-9
Csepreg	0261/8	KE-1, KE-6, KE-8, KE-9
Csepreg	0261/9	KE-1, KE-6, KE-8
Csepreg	0262/	KE-5, KE-6, KE-8, KE-9, KE-10
Csepreg	0263/1	KE-5, KE-6, KE-8, KE-9, KE-10
Csepreg	0263/3	KE-10
Csepreg	0263/4	KE-5, KE-6, KE-8, KE-10
Csepreg	0264/	KE-5, KE-6, KE-8, KE-10
Csepreg	0265/	KE-6, KE-9, KE-10
Csepreg	0266/	KE-10

Település	HRSZ	Kezelési egység (KE)
Csepreg	0267/	KE-10
Csepreg	0268/	KE-10
Csepreg	0269/	KE-8, KE-9, KE-10
Csepreg	0270/3	KE-10
Csepreg	0270/4a	KE-5, KE-9, KE-10
Csepreg	0270/4b	KE-5, KE-9, KE-10
Csepreg	0270/4c	KE-10
Csepreg	0270/5	KE-5, KE-8, KE-10
Csepreg	0270/6	KE-8, KE-9, KE-10
Csepreg	0274/2	KE-5, KE-8, KE-9, KE-11
Csepreg	0274/3	KE-8, KE-11
Csepreg	0274/4	KE-5, KE-8, KE-9, KE-11
Csepreg	0275/	KE-0, KE-8, KE-10, KE-11
Csepreg	0276/1	KE-10
Csepreg	0276/2	KE-10
Csepreg	0276/3	KE-10
Csepreg	0276/4	KE-10
Csepreg	0276/5	KE-10
Csepreg	0277/	KE-10
Csepreg	0278/2	KE-6
Csepreg	0278/3	KE-6, KE-8, KE-10
Csepreg	0278/4	KE-6, KE-8, KE-10
Csepreg	0279/11	KE-0, KE-6, KE-8, KE-9
Csepreg	0279/3	KE-6, KE-8, KE-10
Csepreg	0279/4	KE-8
Csepreg	0279/5	KE-6, KE-8
Csepreg	0279/6	KE-8, KE-9, KE-10
Csepreg	0279/7	KE-8, KE-9, KE-10
Csepreg	0281/1	KE-10
Csepreg	0287/8a	KE-5, KE-6, KE-8, KE-9
Csepreg	0287/8b	KE-5, KE-8
Csepreg	0287/8c	KE-5, KE-8, KE-11
Csepreg	0287/8d	KE-8
Csepreg	0287/9	KE-5, KE-6, KE-8, KE-9, KE-10
Csepreg	0442/1	KE-2, KE-4, KE6
Gór	0187/	KE-10
Gór	0219/	KE-8
Kőszeg	083/6	KE-0, KE-5, KE-6, KE-7, KE-8, KE-9, KE-11
Kőszegpaty	066/	KE-0, KE-5, KE-8, KE-9, KE-11
Kőszegpaty	070/	KE-6, KE-8
Kőszegpaty	071/	KE-6
Kőszegpaty	072/	KE-6
Kőszegpaty	073/3	KE-5, KE-8, KE-9
Kőszegpaty	073/4	KE-8, KE-9

Település	HRSZ	Kezelési egység (KE)
Kőszegpaty	073/5	KE-9
Kőszegpaty	073/7a	KE-5, KE-8, KE-9, KE-10
Kőszegpaty	073/7b	KE-5
Kőszegpaty	073/7c	KE-2, KE-5, KE-6, KE-8, KE-9, KE-11
Kőszegpaty	073/7d	KE-5, KE-8, KE-9
Kőszegpaty	073/7f	KE-5, KE-8, KE-9
Kőszegpaty	074/	KE-5, KE-9
Kőszegpaty	075/1	KE-5, KE-9
Kőszegpaty	075/10	KE-5, KE-9-, KE-11
Kőszegpaty	075/2	KE-5, KE-8, KE-9
Kőszegpaty	075/4	KE-5, KE-9
Kőszegpaty	075/5	KE-5, KE-9, KE-10
Kőszegpaty	075/6	KE-9
Kőszegpaty	075/7	KE-8, KE-9
Kőszegpaty	075/8	KE-5, KE-9
Kőszegpaty	075/9	KE-5, KE-9-, KE-11
Kőszegpaty	076/	KE-8, KE-9, KE-11
Meszlen	0101/	KE-11
Meszlen	0102/1	KE-6, KE-11
Meszlen	0102/2	KE-11
Meszlen	0103/2	KE-5, KE-8, KE-9
Meszlen	0103/3	KE-11
Meszlen	0103/4	KE-6, KE-11
Meszlen	0104/1	KE-5, KE-8, KE-9, KE-10, KE-11
Meszlen	0104/2	KE-6, KE-8, KE-11
Meszlen	0105/4	KE-9
Meszlen	0105/8	KE-9
Meszlen	0108/1	KE-6, KE-11
Meszlen	0108/2	KE-5, KE-8, KE-10
Meszlen	0109/	KE-8, KE-11
Meszlen	0110/	KE-8, KE-11
Meszlen	0111/1	KE-6, KE-8, KE-11
Meszlen	0111/2	KE-5, KE-6, KE-8, KE-9, KE-11
Meszlen	0113/1	KE-5, KE-8
Meszlen	0113/2	KE-5, KE-6, KE-8, KE-9, KE-11
Meszlen	0113/3	KE-5, KE-8, KE-9
Meszlen	0114/1	KE-5
Meszlen	0114/3	KE-5, KE-9, KE-11
Meszlen	0114/4	KE-9, KE-11
Meszlen	0114/5	KE-5
Meszlen	0114/6	KE-5, KE-9, KE-11
Meszlen	0124/2	KE-9
Meszlen	061/	KE-8, KE-9
Meszlen	062/a	KE-5, KE-6, KE-8, KE-9, KE-11

Település	HRSZ	Kezelési egység (KE)
Meszlen	062/b	KE-5, KE-11
Meszlen	066/	KE-8, KE-9
Meszlen	075/	KE-9, KE-11
Meszlen	091/1	KE-5, KE-9
Meszlen	092/	KE-9
Meszlen	093/1	KE-9
Meszlen	097/4	KE-10
Meszlen	097/5	KE-9, KE-10
Tömörd	0110/1	KE-6
Tömörd	0110/2	KE-6
Tömörd	0111/10	KE-4, KE-6, KE-8
Tömörd	0111/11	KE-2, KE-6, KE-8
Tömörd	0111/8b	KE-2, KE-4, KE-5, KE-6
Tömörd	0111/9	KE-4, KE-6, KE-8
Tömörd	0112/1	KE-8
Tömörd	0112/2	KE-2, KE-6, KE-7, KE-8
Tömörd	0114/10	KE-1, KE-2, KE-6, KE-10
Tömörd	0114/3a	KE-0, KE-2, KE-3, KE-6, KE-7, KE-8
Tömörd	0114/3b	KE-1, KE-3, KE-5, KE-6, KE-8, KE-9, KE-10
Tömörd	0115/	KE-0, KE-1, KE-2, KE-3, KE-5, KE-6, KE-9, KE-10
Tömörd	0118/10a	KE-1, KE-2, KE-3, KE-5, KE-9, KE-10
Tömörd	0118/10b	KE-1, KE-5, KE-6, KE-8, KE-9, KE-10
Tömörd	0118/11	KE-1, KE-2, KE-3
Tömörd	0118/12	KE-1, KE-8, KE-9, KE-10
Tömörd	0118/13	KE-1, KE-8, KE-10
Tömörd	0118/14	KE-1, KE-3, KE-5, KE-8, KE-10
Tömörd	0118/15	KE-1, KE-3, KE-5, KE-8, KE-9, KE-10
Tömörd	0118/1a	KE-1, KE-3, KE-5, KE-8, KE-9, KE-10
Tömörd	0118/1b	KE-1, KE-2, KE-10
Tömörd	0118/2	KE-1
Tömörd	0118/5	KE-5, KE-9
Tömörd	0118/7	KE-6, KE-8, KE-10
Tömörd	0118/8a	KE-1, KE-3, KE-5, KE-8, KE-9, KE-10
Tömörd	0118/8b	KE-5
Tömörd	0118/9	KE-5
Tömörd	0140/10	KE-2, KE-8, KE-10
Tömörd	0140/11	KE-4, KE-5, KE-8, KE-10
Tömörd	0140/12	KE-4, KE-8, KE-10
Tömörd	0140/13	KE-4, KE-5, KE-8
Tömörd	0140/14	KE-2, KE-5, KE-8, KE-10
Tömörd	0140/15	KE-10
Tömörd	0140/9	KE-8, KE-10
Tömörd	0141/	KE-5, KE-8, KE-9, KE-10
Tömörd	0147/	KE-5, KE-8

Település	HRSZ	Kezelési egység (KE)
Tömörd	0149/	KE-5
Tömörd	0155/	KE-5, KE-8, KE-9, KE-10
Tömörd	0157/	KE-8, KE-9, KE-10
Tömörd	02/	KE-5, KE-8, KE-10, KE-11
Tömörd	022/	KE-4, KE-6, KE-7, KE-8
Tömörd	024/7a	KE-8
Tömörd	024/7b	KE-1, KE-8
Tömörd	024/9	KE-8
Tömörd	03/	KE-5, KE-6, KE-7, KE-8, KE-9, KE-10, KE-11
Tömörd	030/	KE-8
Tömörd	031/7	KE-5, KE-6, KE-7, KE-8, KE-9, KE-10, KE-11
Tömörd	031/9	KE-4, KE-8, KE-9
Tömörd	033/	KE-6, KE-8, KE-9
Tömörd	035/	KE-5, KE-6, KE-8, KE-9, KE-10
Tömörd	037/1	KE-5, KE-6, KE-8
Tömörd	037/2	KE-5, KE-6, KE-8
Tömörd	038/	KE-2, KE-8
Tömörd	039/	KE-2, KE-8
Tömörd	04/	KE-5, KE-8, KE-9
Tömörd	040/1	KE-2, KE-5, KE-6, KE-8
Tömörd	040/2	KE-2, KE-5, KE-6, KE-8
Tömörd	041/	KE-5, KE-6
Tömörd	042/	KE-6
Tömörd	043/1	KE-5, KE-6, KE-8, KE-10, KE-11
Tömörd	043/2	KE-5, KE-6, KE-8
Tömörd	044/2	KE-5, KE-8, KE-11
Tömörd	045/1a	KE-5, KE-8, KE-9, KE-10, KE-11
Tömörd	045/1b	KE-5, KE-8, KE-11
Tömörd	06/	KE-5, KE-6, KE-7, KE-8
Tömörd	07/	KE-2, KE-4, KE-5, KE-6, KE-7, KE-8, KE-9, KE-10, KE-11

3.2.7. A tervezési terület erdőrészleteit érintő kezelési egységek

Település	Erdőrészlet	Kezelési egység (KE)
Acsád	1A	KE-10
Acsád	1B	KE-8
Acsád	10A	KE-5, KE-9, KE-10
Acsád	10B	KE-8, KE-9
Acsád	11A	KE-5, KE-8, KE-9
Acsád	11B	KE-5, KE-6, KE-10
Acsád	11C	KE-5, KE-6, KE-10
Acsád	11D	KE-9, KE-10
Acsád	11F	KE-5, KE-9, KE-10
Acsád	11F1	KE-6, KE-10

Település	Erdőrészlet	Kezelési egység (KE)
Acsád	11F2	KE-6, KE-10
Acsád	11G	KE-5, KE-6, KE-9, KE-11
Acsád	11H	KE-5, KE-6, KE-8, KE-10
Acsád	11I	KE-5, KE-6, KE-10, KE-11
Acsád	11J	KE-10, KE-11
Acsád	11K	KE-5, KE-8, KE-9, KE-10, KE-11
Acsád	11L	KE-8, KE-9, KE-10
Acsád	11M	KE-8, KE-9, KE-10
Acsád	12A	KE-5, KE-8, KE-10, KE-11
Acsád	12B	KE-5, KE-6, KE-10
Acsád	12C	KE-10
Acsád	12NY	KE-5, KE-8, KE-10
Acsád	13A	KE-0, KE-6
Acsád	13TI	KE-0, KE-6
Acsád	14A	KE-0, KE-6, KE-8, KE-10
Acsád	15A	KE-6, KE-8
Acsád	15B	KE-6, KE-8, KE-10
Acsád	15C	KE-6, KE-8, KE-10
Acsád	15D	KE-6, KE-8, KE-10
Acsád	16A	KE-0, KE-10
Acsád	16B	KE-10
Acsád	16C	KE-10
Acsád	16D	KE-10
Acsád	16E	KE-10
Acsád	16F	KE-10
Acsád	16G	KE-8, KE-10
Acsád	16H	KE-8, KE-10
Acsád	16I	KE-8, KE-10
Acsád	16NY	KE-10
Acsád	2ÚT	KE-8, KE-11
Csepreg	27A	KE-8, KE-9
Csepreg	27B	KE-8
Csepreg	27C	KE-8
Csepreg	27D	KE-5
Csepreg	27E	KE-5
Csepreg	27F	KE11
Csepreg	27G	KE-5
Csepreg	27H	KE-8
Csepreg	27I	KE-5, KE-8
Csepreg	27J	KE-5
Csepreg	27K	KE-5, KE-8
Csepreg	27L	KE-5, KE-6
Csepreg	27NY	KE-5, KE-8
Csepreg	27ÚT	KE-5, KE-8

Település	Erdőrészlet	Kezelési egység (KE)
Csepreg	28I	KE-6
Csepreg	30E	KE-6
Csepreg	30I	KE-6
Csepreg	31A	KE-8, KE-9, KE-10
Csepreg	31B	KE-5, KE-8, KE-9
Csepreg	31C	KE-5, KE-8
Csepreg	31D	KE-8, KE-9, KE-11
Csepreg	31E	KE-8
Csepreg	31F	KE-8
Csepreg	31G	KE-8
Csepreg	31H	KE-11
Csepreg	31I	KE-8, KE-9, KE-11
Csepreg	31J	KE-8, KE-11
Csepreg	31K	KE-11
Csepreg	31L	KE-11
Csepreg	31M	KE-11
Csepreg	31NY	KE-8, KE-11
Csepreg	70I	KE-6
Csepreg	70J	KE-6
Csepreg	71E	KE-6, KE-9
Csepreg	74A	KE-5, KE-6, KE-8
Csepreg	74B	KE-5, KE-8, KE-9
Csepreg	74C	KE-5
Csepreg	74D	KE-5, KE-6, KE-10
Csepreg	74E	KE-5, KE-10
Csepreg	74F	KE-6, KE-8, KE-10
Csepreg	74G	KE-5, KE-8, KE-10
Csepreg	74H	KE-10
Csepreg	75A	KE-8, KE-10
Csepreg	75B	KE-8, KE-9, KE-10
Csepreg	75C	KE-6, KE-8, KE-10
Csepreg	75D	KE-6, KE-8, KE-9
Csepreg	75E	KE-6
Csepreg	76A	KE-0, KE-10
Csepreg	76B	KE-10
Csepreg	77B	KE-8
Csepreg	77B1	KE-5, KE-8, KE-10
Csepreg	77B2	KE-5, KE-8, KE-11
Csepreg	77C	KE-8, KE-11
Csepreg	77D	KE-8, KE-9, KE-11
Csepreg	77E	KE-5, KE-9, KE-11
Csepreg	77F	KE-5, KE-8, KE-9
Csepreg	78A	KE-6
Csepreg	78B	KE-5, KE-6

Település	Erdőrészlet	Kezelési egység (KE)
Csepreg	78C	KE-5, KE-6, KE-8, KE-10
Csepreg	78D	KE-6, KE-9, KE-10
Csepreg	79A	KE-10
Csepreg	79B	KE-10
Csepreg	79C	KE-10
Csepreg	79D	KE-8, KE-9
Csepreg	79E	KE-8, KE-9
Csepreg	79F	KE-8, KE-9
Csepreg	79G	KE-8, KE-10
Csepreg	79H	KE-8, KE-10
Csepreg	79I	KE-6, KE-8, KE-9
Csepreg	79J	KE-8, KE-10
Csepreg	79K	KE-5, KE-6, KE-8, KE-10
Csepreg	79L	KE-8, KE-10
Csepreg	79M	KE-8, KE-10
Csepreg	80A	KE-5, KE-6, KE-8, KE-10
Csepreg	80B	KE-8, KE-10
Csepreg	81A	KE-10
Csepreg	82A	KE-5
Csepreg	82B	KE-5, KE-10
Csepreg	82C	KE-8, KE-10
Csepreg	82NY	KE-10
Csepreg	82ÚT	KE-5, KE-8, KE-10
Csepreg	83B	KE-5, KE-9, KE-10
Csepreg	83B1	KE-5, KE-9, KE-10
Csepreg	83B2	KE-5, KE-10
Csepreg	83C	KE-5, KE-9, KE-10
Csepreg	83D	KE-5
Csepreg	83E	KE-5, KE-10
Csepreg	83F	KE-10
Csepreg	83G	KE-5, KE-10
Csepreg	83H	KE-5, KE-10
Csepreg	83NY	KE-5, KE-9, KE-10
Csepreg	84A	KE-8
Csepreg	84B	KE-8, KE-10
Csepreg	84C	KE-8, KE-9, KE-10
Csepreg	84D	KE-8
Csepreg	84E	KE-8
Csepreg	84ÚT	KE-8, KE-10
Csepreg	85A	KE-10
Csepreg	85B	KE-10
Gór	5A	KE-10
Gór	6A	KE-8, KE-10
Gór	6C	KE-8

Település	Erdőrészlet	Kezelési egység (KE)
Gór	6D	KE-8
Kiszsídány	2H	KE-6
Kiszsídány	2ÚT	KE-5, KE-11
Kőszeg	81A	KE-5
Kőszeg	81B	KE-8, KE-11
Kőszeg	81C	KE-8
Kőszeg	81D	KE-5, KE-8
Kőszeg	81E	KE-11
Kőszeg	83ÚT	KE-5
Kőszeg	84A	KE-5
Kőszeg	84B	KE-5
Kőszeg	84C	KE-8
Kőszeg	85A	KE-5
Kőszeg	85B	KE-5
Kőszeg	85C	KE-8
Kőszeg	85NY	KE-5, KE-8
Kőszeg	86ÚT	KE-5
Kőszeg	88A	KE-5, KE-9
Kőszeg	88B	KE-5, KE-9
Kőszeg	88C	KE-8
Kőszeg	88NY	KE-5, KE-8
Kőszeg	89A	KE-7, KE-8
Kőszeg	89B	KE-8
Kőszeg	89C	KE-8
Kőszeg	89D	KE-6, KE-8
Kőszeg	90A	KE-5
Kőszeg	90B	KE-5
Kőszeg	90C	KE-5
Kőszeg	90D	KE-11
Kőszeg	90TI1	KE-5, KE-8
Kőszeg	90TI2	KE-5, KE-7
Kőszeg	94NY	KE-8
Kőszeg	94ÚT	KE-5
Kőszeg	95A	KE-6, KE-8, KE-11
Kőszeg	95B	KE-8, KE-11
Kőszeg	95NY	KE-6, KE-8
Kőszeg	96D	KE-5
Kőszeg	96NY	KE-0, KE-8, KE-11
Kőszeg	96ÚT	KE-0
Kőszegpaty	1A	KE-6, KE-8, KE-11
Kőszegpaty	1B	KE-6, KE-8
Kőszegpaty	1C	KE-8
Kőszegpaty	16A	KE-8
Kőszegpaty	16B	KE-5, KE-9, KE-10

Település	Erdőrészlet	Kezelési egység (KE)
Kőszegpaty	16C	KE-9
Kőszegpaty	16D	KE-8, KE-9
Kőszegpaty	16E	KE-9
Kőszegpaty	16F	KE-5, KE-9, KE-11
Kőszegpaty	16G	KE-5, KE-9, KE-11
Kőszegpaty	16H	KE-5, KE-9
Kőszegpaty	17B	KE-5, KE-9
Kőszegpaty	17B1	KE-5, KE-8, KE-9
Kőszegpaty	17B2	KE-9
Kőszegpaty	17D1	KE-8, KE-9
Kőszegpaty	17D2	KE-8, KE-9
Kőszegpaty	18A	KE-9
Kőszegpaty	18B	KE-9
Kőszegpaty	2A	KE-5
Kőszegpaty	2B	KE-5
Kőszegpaty	2ÚT	KE-5, KE-8
Kőszegpaty	2C	KE-8, KE-9
Kőszegpaty	3A	KE-5, KE-9
Kőszegpaty	3B	KE-5, KE-6
Kőszegpaty	3C	KE-5, KE-9
Kőszegpaty	3TI1	KE-5, KE-6, KE-9
Kőszegpaty	3TI2	KE-5, KE-9
Kőszegpaty	4ÚT	KE-8, KE-11
Kőszegpaty	5A	KE-5, KE-11
Kőszegpaty	5B	KE-5
Kőszegpaty	5C	KE-5, KE-6
Kőszegpaty	5D	KE-2, KE-5, KE-8
Kőszegpaty	5E	KE-2, KE-11
Kőszegpaty	5F	KE-2, KE-5, KE-8, KE-11
Kőszegpaty	5NY	KE-5, KE-6, KE-9
Kőszegpaty	5VF1	KE-2, KE-11
Kőszegpaty	5VF2	KE-8
Kőszegpaty	6ÚT	KE-8, KE-11
Kőszegpaty	7A	KE-5, KE-8, KE-11
Kőszegpaty	7B	KE-5, KE-8, KE-9
Kőszegpaty	7C	KE-5, KE-8, KE-9
Kőszegpaty	7D	KE-5, KE-8, KE-11
Kőszegpaty	7E	KE-5, KE-8
Kőszegpaty	7F	KE-5, KE-8, KE-11
Kőszegpaty	7G	KE-6, KE-9, KE-11
Kőszegpaty	7H	KE-5, KE-6, KE-8, KE-11
Kőszegpaty	7I	KE-5, KE-8
Kőszegpaty	7J	KE-5, KE-8, KE-9, KE-10
Kőszegpaty	7K	KE-5, KE-8

Település	Erdőrészlet	Kezelési egység (KE)
Kőszegpaty	7TI1	KE-8, KE-11
Kőszegpaty	7TI2	KE-5, KE-8
Kőszegpaty	8B	KE-9
Kőszegpaty	8D	KE-9
Kőszegpaty	8VA1	KE-9
Kőszegpaty	8VA2	KE-9
Meszlen	1A	KE-5, KE-6, KE-8
Meszlen	1B	KE-6, KE-8, KE-11
Meszlen	1C	KE-6, KE-8, KE-11
Meszlen	1D	KE-8, KE-11
Meszlen	1E	KE-6, KE-8, KE-11
Meszlen	1F	KE-6, KE-8, KE-11
Meszlen	1G	KE-6, KE-8, KE-11
Meszlen	1H	KE-6, KE-11
Meszlen	1TN	KE-6, KE-11
Meszlen	1ÚT	KE-5, KE-9
Meszlen	10A	KE-9
Meszlen	12A	KE-5
Meszlen	12B	KE-5, KE-9
Meszlen	12C	KE-5
Meszlen	12D	KE-5, KE-9
Meszlen	12E	KE-5, KE-9, KE-11
Meszlen	12F	KE-5, KE-9
Meszlen	12G	KE-9, KE-11
Meszlen	12H	KE-9, KE-11
Meszlen	13A	KE-9
Meszlen	14A	KE-9, KE-10
Meszlen	15A	KE-10
Meszlen	16A	KE-9
Meszlen	17A	KE-9
Meszlen	2A	KE-5, KE-11
Meszlen	2B	KE-10, KE-11
Meszlen	2C	KE-8, KE-9, KE-10, KE-11
Meszlen	2D	KE-5, KE-6
Meszlen	2E	KE-8, KE-9, KE-11
Meszlen	2F	KE-8
Meszlen	2TI1	KE-5, KE-8, KE-10
Meszlen	2TI2	KE-11
Meszlen	2ÚT	KE-5, KE-6, KE-11
Meszlen	2G	KE-8
Meszlen	3A	KE-6, KE-8, KE-11
Meszlen	3B	KE-5
Meszlen	3C	KE-8, KE-9
Meszlen	3D	KE-8, KE-9

Település	Erdőrészlet	Kezelési egység (KE)
Meszlen	3E	KE-6, KE-8, KE-9
Meszlen	3F	KE-5, KE-6, KE-8, KE-9
Meszlen	3G	KE-5, KE-9, KE-11
Meszlen	3H	KE-5, KE-6, KE-11
Meszlen	3I	KE-5, KE-8
Meszlen	3J	KE-5, KE-8, KE-9, KE-11
Meszlen	3K	KE-8, KE-9
Meszlen	3NY	KE-8, KE-9, KE-11
Meszlen	3ÚT	KE-6, KE-11
Meszlen	9A	KE-9
Nemescsó	15A	KE-5
Tömörd	1A	KE-5, KE-8, KE-11
Tömörd	1B	KE-5
Tömörd	1C	KE-8
Tömörd	1D	KE-6, KE-8
Tömörd	1ÚT	KE-5, KE-8, KE-11
Tömörd	16A	KE-5, KE-8
Tömörd	16B	KE-5, KE-8
Tömörd	16C	KE-5, KE-8
Tömörd	2A	KE-2, KE-11
Tömörd	2B	KE-5, KE-2, KE-11
Tömörd	2C	KE-5, KE-8, KE-9, KE-11
Tömörd	2D	KE-5, KE-8, KE-9, KE-11
Tömörd	2ÚT	KE-5, KE-11
Tömörd	27A	KE-6
Tömörd	27B	KE-8
Tömörd	27NY	KE-2, KE-6, KE-8
Tömörd	27VF1	KE-6
Tömörd	27VF2	KE-6, KE-8
Tömörd	28A	KE-7, KE-8
Tömörd	28B	KE-8
Tömörd	28C	KE-8
Tömörd	28ÜK1	KE-8
Tömörd	28ÜK2	KE-8
Tömörd	28ÜK3	KE-8
Tömörd	29A	KE-8
Tömörd	3A	KE-11
Tömörd	3B	KE-8, KE-11
Tömörd	3C	KE-5, KE-8
Tömörd	3D	KE-5, KE-8
Tömörd	3E	KE-5, KE-8
Tömörd	3F	KE-5, KE-8, KE-11
Tömörd	3NY	KE-8
Tömörd	3ÚT	KE-8, KE-11

Település	Erdőrészlet	Kezelési egység (KE)
Tömörd	30A	KE-8
Tömörd	31A	KE-8
Tömörd	31B	KE-8, KE-9
Tömörd	31C	KE-8, KE-9
Tömörd	31CE	KE-7, KE-8
Tömörd	31D	KE-8, KE-9
Tömörd	31E	KE-5, KE-8
Tömörd	31F	KE-5, KE-8, KE-9, KE-10, KE-11
Tömörd	31H	KE-8, KE-9
Tömörd	31I	KE-5, KE-6, KE-7, KE-8, KE-9
Tömörd	31TI	KE-4, KE-8
Tömörd	32A	KE-6, KE-8, KE-11
Tömörd	32B	KE-2, KE-5, KE-6, KE-8, KE-9, KE-10
Tömörd	32C	KE-5, KE-6, KE-8
Tömörd	32D	KE-6
Tömörd	32VF1	KE-5, KE-6, KE-8, KE-11
Tömörd	32VF2	KE-2, KE-6, KE-8
Tömörd	32VF3	KE-4, KE-6, KE-8
Tömörd	32VF4	KE-6, KE-7
Tömörd	33A	KE-6, KE-8, KE-9
Tömörd	33B	KE5, KE-6, KE-8, KE-9
Tömörd	33D	KE5, KE-6
Tömörd	33D1	KE-5, KE-8
Tömörd	33D2	KE-8, KE-9, KE-10
Tömörd	33E	KE-5, KE-8
Tömörd	33F	KE-5, KE-8, KE-10
Tömörd	33G	KE-5, KE-8, KE-10
Tömörd	33H	KE-5, KE-8, KE-9
Tömörd	33I	KE-6, KE-8, KE-9
Tömörd	33J	KE-5, KE-6, KE-7
Tömörd	33K	KE-5, KE-7
Tömörd	33L	KE-5
Tömörd	33M	KE-5, KE-8
Tömörd	33N	KE-5, KE-7
Tömörd	33NY	KE-5, KE-8
Tömörd	33O	KE-5, KE-7
Tömörd	33P	KE-5, KE-6, KE-7, KE-11
Tömörd	33Q	KE-5, KE-8, KE-11
Tömörd	33R	KE-8, KE-11
Tömörd	33S	KE-5, KE-8, KE-11
Tömörd	33VF1	KE-5, KE-8,
Tömörd	33VF2	KE-5, KE-6, KE-8, KE-11
Tömörd	34A	KE-10
Tömörd	34B	KE-5, KE-10

Település	Erdőrészlet	Kezelési egység (KE)
Tömörd	34C	KE-8
Tömörd	34D	KE-5, KE-8, KE-9, KE-10
Tömörd	34E	KE-10
Tömörd	34F	KE-10
Tömörd	34G	KE-8, KE-10
Tömörd	34H	KE-5
Tömörd	35A	KE-5, KE-8, KE-10
Tömörd	35B	KE-5, KE-10
Tömörd	35C	KE-10
Tömörd	35D	KE-9, KE-10
Tömörd	35E	KE-8, KE-10, KE-11
Tömörd	35F	KE-10
Tömörd	35G	KE-10
Tömörd	36A	KE-8, KE-10
Tömörd	39B	KE-10
Tömörd	39C	KE-1, KE-10
Tömörd	39CE	KE-1, KE-5, KE-8, KE-10
Tömörd	39D	KE-6, KE-10
Tömörd	39TI	KE-1, KE-10
Tömörd	39TI2	KE-1, KE-2, KE-10
Tömörd	4A	KE-11
Tömörd	4B	KE-8, KE-11
Tömörd	4C	KE-8
Tömörd	4D	KE-8
Tömörd	4NY	KE-5, KE-8
Tömörd	4ÚT	KE-8
Tömörd	40A	KE-6, KE-7, KE-10
Tömörd	40B	KE-5, KE-9
Tömörd	40CE	KE-3, KE-6, KE-8
Tömörd	40NY	KE-2, KE-6, KE-8, KE10
Tömörd	41A	KE-6, KE-8, KE10
Tömörd	41B	KE10
Tömörd	41C	KE10
Tömörd	41D	KE-1, KE-8, KE-9, KE10
Tömörd	41E	KE-8, KE10
Tömörd	41F	KE-8, KE-9, KE10
Tömörd	42A	KE-1, KE-5, KE-9
Tömörd	42B	KE-5
Tömörd	5A	KE-8
Tömörd	5B	KE-8
Tömörd	5C	KE-5, KE-8
Tömörd	5ÚT	KE-8, KE-11
Tömörd	6A	KE-5, KE-8, KE-11
Tömörd	6B	KE-5, KE-8, KE-11

Település	Erdőrészlet	Kezelési egység (KE)
Tömörd	6C	KE-8, KE-11
Tömörd	6D	KE-8, KE-11
Tömörd	6E	KE-8, KE-11
Tömörd	60TI	KE-2, KE-4, KE-6
Tömörd	7A	KE-8
Tömörd	7B	KE-8, KE-11
Tömörd	7C	KE-8
Tömörd	7D	KE-8
Tömörd	7NY	KE-8
Tömörd	7ÚT	KE-8
Tömörd	8A	KE-5, KE-8
Tömörd	8B	KE-5, KE-8
Tömörd	8C	KE-5, KE-8
Tömörd	8D	KE-5, KE-8, KE-11
Tömörd	8E	KE-5
Tömörd	9A	KE-5, KE-8, KE-10
Tömörd	9B	KE-8
Tömörd	9C	KE-8, KE-11
Tömörd	9D	KE-8, KE-11
Tömörd	9E	KE-8, KE-11
Tömörd	9NY	KE-8

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogszabályok és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület megőrzését számos jogszabály és intézkedés teszi lehetővé. Kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területként vonatkozik rá az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004 (X. 8) Kormány rendelet, amely a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyek és fajok megőrzéséhez szükséges szabályokat állapítja meg. A Natura 2000 területen belül a gyepeként hasznosított élőhelyek természetvédelmi szempontból megfelelő kezelését a 275/2007 (X. 18) Kormány rendelet írja elő. A területen található ex lege védett lápon előforduló jelölő értékek védelmét a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény biztosítja. A tervezési terület teljes egészében az országos ökológiai hálózat ökológiai folyosó övezetébe esik, így az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény korlátozza annak beépíthetőségét.

A terület közel fele magántulajdonban van, amely korlátokat szab a természetvédelmi elvárások érvényesítésének. A Natura 2000 területként való jelölésének céljait elsősorban különböző kompenzációs és önkéntes alapon működő támogatásokon keresztül lehet elérni. A magántulajdonosok számára mind az erdők, mind pedig a gyepek és a szántók esetében rendelkezésre állnak elérhető támogatások az alábbiakban részletezett módon.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenlegi működő agrártámogatási rendszer

Mezőgazdálkodás

A tervezési területeken az egységes területalapú támogatással párhuzamosan a Vidékfejlesztési Program részeként lehetett pályázni az Agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetésekre és a Natura 2000 gyepterületek tekintetében biztosított kompenzációs kifizetésre. Ezek közül a Natura 2000 kompenzációs kifizetés a gyepek természetvédelmi szempontú használatát mozdítja elő, az AKG különböző programjai az extenzív gye-, és szántógazdálkodást támogatják önkéntes alapon. A területen speciális természetvédelmi célú „zonális” (MTÉT) előíráscsomag, illetve kapcsolódó kifizetés, amely a természetvédelmi célok elérésének leghatékonyabb eszköze lehetne, nem érhető el.

1.) Alaptámogatás

A támogatás célja a mezőgazdasági termelők területalapon megvalósuló jövedelemstabilizációja. A támogatás révén a termelési, éghajlati illetve piaci folyamatokból fakadó negatív hatások következtében megjelenő jövedelemcsökkenés hatásának mérséklésére nyílik mód. Az igénybevétel feltételeit az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból finanszírozott egységes területalapú támogatás, valamint az ahhoz kapcsolódó átmeneti nemzeti támogatás igénybevételével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 5/2015. (II. 19.) FM rendelet tartalmazza. A támogatási kérelmek benyújtására évente az egységes kérelem (22/2016. (IV. 5.) FM rendelet) keretében van lehetőség elektronikus úton. A támogatás összege évenként kerül meghatározásra a beérkezett kérelmek arányának

megfelelően. Minden gazdálkodónak, aki mezőgazdasági területtel rendelkezik, be kell tartania bizonyos környezetvédelmi előírásokat a talaj kedvező állapotának megőrzése érdekében. A mezőgazdasági tevékenységet végző gazdálkodóknak a kölcsönös megfeleltetés követelményrendszerét (HMKÁ és JFGK előírások) kell figyelembe vennie, míg a mezőgazdasági tevékenységet átmenetileg nem folytató gazdálkodókra az ún. minimumkövetelmények vonatkoznak a növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapot megőrzése érdekében. Ez utóbbi, az elgyomosodás és a túllegetetés elkerülésére vonatkozó előírásokat szintén a 10/2015. (III. 13.) FM rendelet állapítja meg.

2.) Az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás (zöldítés)

Az éghajlat és környezet szempontjából előnyös gyakorlatok kötelező előírásának célja, hogy a mezőgazdasági tevékenységet végzők nagyobb mértékben járuljanak hozzá a környezeti és természeti erőforrások megőrzéséhez. A támogatás igénybevételének részletes feltételeit az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás igénybevételének szabályairól, valamint a szántóterület, az állandó gyepterület és az állandó kultúrával fedett földterület növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapotban tartásának feltételeiről szóló 10/2015. (III. 13.) FM rendelet tartalmazza. Támogatásra jogosult az egységes területalapú támogatást igénylő, a tárgyévben egységes kérelmet benyújtó mezőgazdasági termelő. A zöldítési gyakorlatok betartása alól általános mentességet élveznek az ökológiai gazdálkodást folytató mezőgazdasági termelők és a mezőgazdasági kistermelői támogatásban részesülő gazdálkodók. Továbbá bizonyos feltételek teljesülése esetén az egyes előírások betartása alól is mentesülhet az érintett gazdálkodó, melyre vonatkozóan a 10/2015. (III. 13.) FM rendelet állapít meg szabályokat.

Az előírások három gyakorlatot fednek le:

- állandó gyepterületek fenntartása,
- növénytermesztés diverzifikálása
- ökológia jelentőségű terület (EFA) kijelölése a mezőgazdasági területeken.

1) VP-4-10.1.1-15 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés (AKG 2015) és VP-4-10.1.1-16 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés (AKG 2016)

A két felhívás fő céljai a vidéki területek fenntartható fejlődésének támogatása, a környezet állapotának megőrzése és javítása, a mezőgazdasági eredetű környezeti terhelés csökkentése, környezetvédelmi szolgáltatások biztosítása, a természeti erőforrások fenntartható használatán alapuló mezőgazdasági gyakorlat erősítése. Fenti célokat a felhívások úgy próbálják elérni, hogy a gazdálkodók olyan önkéntes vállalásokat tehetnek, amelyeknek pozitív környezeti hozzáadott értékei vannak. Ezekért az önkéntes vállalásokért cserébe a gazdálkodók normatív, vissza nem térítendő, területalapú támogatásban részesülnek.

2) VP-4-11.1.-11.2.-15 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása

A felhívás célja egyrészt a konvencionális területek ökológiai művelés alá vonásának ösztönzése, másrészt az ökológiai művelésbe vont területeken a gazdálkodási mód fenntartása. Az ökológiai gazdálkodási támogatás olyan önkéntes alapon működő kifizetési rendszer, amelyben a résztvevők az ökológiai gazdálkodási célok elérésének érdekében a gazdálkodásuk során többlet tevékenységek elvégzését vállalják.

3) VP4-12.1.1-16 Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések

A felhívás célja kompenzációs kifizetés nyújtása azoknak a gazdálkodóknak, akik Natura

2000 gyepterületeken folytatnak gazdálkodást. Ezzel a támogatással biztosítható a jogszabályi előírásoknak – azaz: a 269/2007 (X.18.) Kr. **kötelező előírásainak** – megfelelő gazdálkodás által generált esetleges bevételkiesés vagy többletköltség ellentételezése. A támogatás kötelezettségvállalási időszaka 1 év, ami minden évben január 1-től december 31.-ig tart.

4) VP4-4.4.1-16 Élőhelyfejlesztési célú nem termelő beruházások

A felhívás célja az agrár-élőhelyek környezeti hozzáadott értékének növelése, az élőhelyek közötti mozaikosság, illetve ökológiai folyosók biztosítása különböző telepítéseken keresztül.

5) VP4-4.4.2.2-16 Vízvédelmi célú nem termelő beruházások: vízvédelmi és vizes élőhely létrehozása, fejlesztése

A felhívás célja a területi vízvi sszatartás elősegítése, illetve a felszíni és a felszín alatti víztesteket érő terhelések, szennyezések csökkentése, megakadályozása. Mindemellett a felhívás hozzájárul a biodiverzitás megőrzéséhez, valamint a vizeink mennyiségi és minőségi védelmének biztosításához. Két célterületre igényelhető támogatás:

- 1) Partmenti vízvédelmi pufferzóna kialakítása, fejlesztése
- 2) Vizes élőhelyek kialakítása.

6) VP4-10.2.1.1.-15 A védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták genetikai állományának in situ megőrzése

A felhívás célja az alacsony létszámmal rendelkező védett őshonos és a veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták nőivarú – baromfifélék esetén vegyes ivarú – állományának a fajták eredeti tartási-, takarmányozási körülményekhez hasonló, in situ feltételek közötti, tenyésztésben történő életképes populációjának fenntartása a genetikai állomány megőrzéséről és az adott állatfajták fennmaradását biztosító tenyésztési programokról szóló jogszabályok keretein belül. A felhívás közvetetten kapcsolódik a Natura 2000 területek megőrzéséhez azáltal, hogy a védett őshonos állatfajtákat az eredeti tartási körülményeiknek megfelelően szükséges a támogatás keretében is tartani – így a támogatásban résztvevő állatok legeltetési területkezelésre is alkalmazhatók.

Erdőgazdálkodás

A területen található erdőkben többféle forrásból érhetőek el támogatások, melyekről az alábbiakban egy rövid áttekintést adunk. Csak azokat a támogatásokat, illetve célterületeket emeltük ki, amelyek a tervezési terület természeti értékeinek megőrzése szempontjából előremutatóak lehetnek. A támogatásra jogosultak körét a 4. táblázatban foglaltuk össze.

A tervezési területen releváns erdészeti támogatások az alábbiak:

1) VP4-12.2.1-16 Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések

A felhívás célja kompenzációs támogatás nyújtása azoknak a magán erdőgazdálkodóknak, akik Natura 2000 erdőterületeken folytatnak gazdálkodást. Ezzel a támogatással biztosítható a jogszabályi előírásoknak megfelelő gazdálkodás által generált esetleges bevételkiesés vagy többletköltség ellentételezése. A támogatás kötelezettségvállalási időszaka **1 év**, ami minden évben január 1.-től december 31.-ig tart. A gazdálkodók a támogatási kérelmet – ami egyben kifizetési igénylésnek is minősül – minden évben az adott évi egységes kérelemben nyújthatják be. A felhívás további kötelezően megvalósítandó eleme az egyszeri **képzésen** való részvétel.

2) *VP5-8.2.1-16 Agrár-erdészeti rendszerek létrehozása*

A tervezési területen a felhívás „Gyepgazdálkodással kombinált fás legelő vagy fás kaszáló újonnan történő létrehozása” elnevezésű célterülete releváns.

3) *VP4-15.1.1-17 Erdő-környezetvédelmi kifizetések*

A felhívás célja, hogy támogatást nyújtson azon erdőgazdálkodóknak, akik **önkéntes alapon**, a vonatkozó jogszabályi előírásokban és az erdőtervben foglalt jogosultságukat kihasználva, a kötelezettségeken túlmutató erdő-környezetvédelmi vállalatokat tesznek. Mindezzel a tudatos erdő-környezetvédelmi gazdálkodási módok elterjesztését, a fafajok adaptációs képességének növelését, az egyes területeken az erdőtípus, fafaj-összetétel, illetve gazdálkodási mód megváltoztatását kívánjuk előmozdítani. A felhívás keretében 3 különböző célterületre igényelhető támogatás:

- a) Örökerdő erdőgazdálkodás
- b) Erdőállományok kézimunka igényes ápolása
- c) Természetkímélő anyagmozgatás

4) *VP5- 8.5.1.-16 Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások*

A felhívás a teljes erdőszerkezet átalakítás támogatásával elsősorban a meglévő erdő természetességi állapotához képest magasabb természetességi állapotú vagy a sarjeredetű állomány helyett magasabb ökológiai értékű, legalább azonos természetességű, nem sarj eredetű állomány létrehozását kívánja előmozdítani.

5) *VP4-8.5.2.-17 Az erdei ökoszisztémák térítésmentesen nyújtott közjóléti funkcióinak fejlesztése*

A felhívás célja, hogy a magyar erdők közjavainak ingyenes elérhetőségének lehetősége jelentősen bővüljön. A felhívás keretében az alábbi tevékenységek támogathatóak:

A) **erdei pihenőhely kialakítása vagy továbbfejlesztése:** jellemzően gyalogos kirándulás vagy gyalogtúra során rövid pihenésre szolgáló, közúton jellemzően nem megközelíthető, kisebb közjóléti berendezés-együttes,

B) **erdei kirándulólhely és településkörnyéki kirándulólhely kialakítása vagy továbbfejlesztése:** intenzíven látogatott, huzamosabb ott tartózkodást biztosító vagy kirándulási célt szolgáló, többfunkciós közjóléti berendezés-együttes, amely a kirándulók számára pihenési, rekreációs lehetőséget is biztosít.

6) *VP5-8.6.1-17 Erdészeti technológiákra, valamint erdei termékek feldolgozására és piaci értékesítésére irányuló beruházások*

A felhívás célja az erdőgazdálkodás hatékonyságának javításához és a természetközeli gazdálkodási módok elterjedéséhez szükséges eszközök és géppark kialakításának ösztönzése, valamint az erdei termékek és melléktermékek gazdasági hasznosításához szükséges **elsődleges feldolgozást** szolgáló gépek és berendezések biztosítása, beleértve a **lokális megújuló energia rendszer kiszolgálását**, faipari feldolgozás előkészítését szolgáló gépeket, technológiát is.

4. táblázat: Az erdészeti támogatásra jogosultak mátrixa

A táblázatban X-szel jelöltük azokat, akik az adott felhívás esetében **jogosultak** a támogatást igénybe venni.

	50% vagy afölötti <u>állami</u> tulajdonú erdőgazdálkodó, központi költségvetési szerv	Magánjogi erdőgazdálkodó	Jogszerű földhasználó	Megjegyzés
VP4-12.2.1-16 Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések		X		
VP5-8.2.1-16 Agrár-erdészeti rendszerek létrehozása			X	Magánjogi földhasználók, települési önkormányzatok és társulásaik vehetik igénybe.
VP4-15.1.1-17 Erdő-környezetvédelmi kifizetések		X		<u>Támogatásra jogosult még:</u> települési önkormányzatok, amennyiben állami tulajdonban lévő erdő erdőgazdálkodója.
VP5- 8.5.1.-16 Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások	X	X		Jogosultsági feltételeknek meg kell felelni. Többségi állami tulajdon esetén a kormány előzetes hozzájárulása kell.
VP4-8.5.2.-17 Az erdei ökoszisztémák térítésmentesen nyújtott közjóléti funkcióinak fejlesztése	X	X		
VP5-8.6.1-17 Erdészeti technológiákra, valamint erdei termékek feldolgozására és piaci értékesítésére irányuló beruházások	X	X		<u>Támogatásra jogosult még:</u> önkormányzati erdőgazdálkodók, mikrovállalkozások, erdészeti szolgáltató vállalkozások. A támogatást igénylők körére vonatkozó részletes feltételeket a pályázati felhívás 4.1. fejezete tartalmazza.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Mezőgazdálkodás

A mezőgazdasági területek jelenlegi támogatásával az alapvető probléma, hogy a programok nem eléggé specifikusak és nem veszik figyelembe a területen előforduló jelölő értékeket és azok élőhelyigényeit. Emellett probléma az is, hogy a gyepeken lévő cserjés élőhelyszegélyek kiesnek a támogatható területből.

A jelenleg elérhető horizontális AKG programokat a Natura 2000 területre specifikus programmal javasolt kiváltani. Ennek a programnak az alapját a jelen tervben rögzített kezelési előírások képeznék, amelyek kifejezetten a terület jelölő értékeinek és egyéb védett természeti értékeinek megőrzését célozzák. Ennek keretében kellene felülvizsgálni a cserjés szegélyélőhelyek támogatható területbe vonásának lehetőségét, hogy azok fenntartása ne okozzon jövedelemkiesést a gazdálkodónak. A támogatásra jogosult területek alapegységét a kezelési egységek jelentenék, így egy, az adott élőhelyre specifikus kezelési előírás sorból lehetne válogatni a vállalni kívánt korlátozásokat. A jogszabályban rögzített előírásokért nem járna kifizetés ebben a programban, hiszen ezeket hivatott fedezni a kompenzációs támogatás. A lehívható támogatás mértéke a jövedelemkieséssel, illetve beruházási költséggel arányosan, de az előírás természetvédelmi hozadékát is figyelembe véve kerülne megállapításra. A jelenlegi AKG programokkal ellentétben nem célprogramok nagy előíráscsomagjai közül lehetne választani fix támogatási összeggel, hanem egyes előírások közül választhatna minden gazdálkodó annyit, amennyit vállalni hajlandó. Ebben a rendszerben az előírásonként igényelhető támogatás összege lenne az, ami arra ösztönzi a gazdálkodókat, hogy minél többet vállaljanak az előírások közül.

Erdőgazdálkodás

Az erdőterületek jelenlegi támogatásával két lényeges probléma merül fel: az állami tulajdonú erdők vagyongazdálkodóinak Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetésekből és az Erdő-környezetvédelmi kifizetésekből való kizárása, valamint az elérhető programok túlságosan általános jellege.

A jövőben javasolt az állami tulajdonú gazdálkodókra is kiterjeszteni a kompenzációs kifizetés igénybevételének lehetőségét. Ezzel az állami gazdálkodók is ösztönözhetőek lennének a földhasználati szabályok pontosabb betartására. Emellett fontos lenne a kompenzáció mértékét az erdőtervben előírt természetvédelmi célú korlátozások függvényében megállapítani.

A jelenleg működő erdő-környezetvédelmi program célprogramjait a Natura 2000 területre specifikus programmal javasolt kiváltani. Ennek a programnak az alapját a jelen tervben rögzített kezelési előírások képeznék, amelyek kifejezetten a terület jelölő értékeinek és egyéb védett természeti értékeinek megőrzését célozzák. A támogatásra jogosult területek alapegységét a kezelési egységek jelentenék, így egy, az adott élőhelyre specifikus kezelési előírás sorból lehetne válogatni a vállalni kívánt korlátozásokat. Az erdőtervben rögzített előírásokért nem járna kifizetés ebben a programban, hiszen ezeket hivatott fedezni a kompenzációs támogatás. A lehívható támogatás mértéke a jövedelemkieséssel, illetve beruházási költséggel arányosan, de az előírás természetvédelmi hozadékát is figyelembe véve kerülne megállapításra. A jelenlegi EKV programokkal ellentétben nem célprogramok nagy előíráscsomagjai közül lehetne választani fix támogatási összeggel, hanem egyes előírások közül választhatna minden gazdálkodó annyit, amennyit vállalni hajlandó. Ebben a rendszerben az előírásonként igényelhető támogatás összege lenne az, ami arra ösztönzi a gazdálkodókat, hogy minél többet vállaljanak az előírások közül. A rendszer elindításához

szükséges a kezelési egységek és az erdőrészek átfedésének egyeztetése. Amennyire lehetséges, kívánatos az erdőrészhatárokat a kezelési egységek határaihoz igazítani. Ahol ez nem lehetséges, a kezelési egységeket állományrészekként kell elkülöníteni a részleten belül.

3.3.2. Pályázati források

Jelenleg nincsenek a tervezési terület vonatkozásában futó pályázatok. A jövőben elsősorban az állami tulajdonú erdők átalakítása, állapotuk javítása lehet reális pályázati cél KEHOP forrásból a 91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) és a 91G0* Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal közösségi jelentőségű élőhelytípusok megőrzése, kiterjedésének növelése céljából.

3.3.3. Egyéb

A kezelési javaslatok megvalósításának egyéb eszközei nem szükségesek.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

Az Ablánc-patak völgye kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási tervének készítése során szükség szerint az önkormányzatokkal, a Vas megyei Kormányhivatal szakembereivel, valamint az egyéb érintettekkel (pl. vadásztársaságok) felvettük a kapcsolatot. Ezek célja többnyire adatkérés, adategyeztetés, tájékoztatás volt.

Előkészítés

A véleményezés előkészítésének fázisában összegyűjtöttük az érintett települési önkormányzatok (polgármesterek, jegyzők, önkormányzati hivatalok), az érintett hatóságok és állami kezelő szervezetek, szakmai érdekképviseletek, civil szervezetek, tudományos és szakmai intézmények és szakemberek elérhetőségeit (e-mail). A lista összeállításában a kormányhivatal munkatársaitól kaptunk segítséget, amit köszönettel vettünk.

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

A terv véleményezésre kész formában az Őrségi Nemzeti Park honlapján volt elérhető 2017. április 28-tól 2017. május 20-ig. Az érintettek elektronikus úton értesítést kaptak, melyben a véleményezésre lettek felkérve, egyúttal a terv elérhetőségéről (letöltés elérhetősége a világhálón) is útmutatót kaptak. Elektronikus elérhetőség (email-cím) hiányában a véleményező szervezetnek postai úton küldtük el a megkeresést, a levélben megadva a dokumentum letöltésének világháló-helyét.

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4 § (4) alapján egyeztetni kell a nemzeti park igazgatósággal, az alapszabály (alapító okirat) szerint környezet- és természetvédelmi célra alakult társadalmi szervezetekkel, a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervekkel és települési önkormányzatokkal, a

Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosaival és vagyonkezelőivel, valamint ezek gazdasági érdek-képviselői szerveivel.

Fentiek alapján a véleményezésre felkért szervezetek az alábbiak voltak:

igazgatóság	Órségi Nemzeti Park Igazgatóság Óriszentpéter Siskaszer 26/A
társadalmi szervezetek	Kerekerdő Alapítvány Szombathely, Kőszegi u. 3.
	Chernel István Madártani és Természetvédelmi Egyesület Szombathely, Károlyi tér 4.
	Vas Megyei Természetbarát Bizottság Szombathely, Berzsényi tér 1
államigazgatási szervek	Vas Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály, Erdészeti Osztály, Szombathely, Batthyány L. tér 2.
	Vas Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály, Növény- és Talajvédelmi Osztály, Tanakajd, Ambrózy sétány 2.
	Vas Megyei Kormányhivatal Építésügyi, Hatósági, Oktatási és Törvényességi Felügyeleti Főosztály Szombathely, Berzsényi Dániel tér 1.
	Vas Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály, Földművelésügyi Osztály, Szombathely, Gagarin u. 2.
	Vas Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály, Környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztály, Szombathely, Vörösmarty u. 2.
település önkormányzatok	Acsád Község Önkormányzata, 9746 Acsád, Béke u. 10.
	Csepreg Város Önkormányzata, 9735 Csepreg, Széchenyi tér 27.
	Gór község önkormányzata, 9625 Gór, Széchenyi u. 53/A
	Kőszeg Város Önkormányzata, 9730 Kőszeg, Jurisics tér 8.
	Kőszegpaty Község Önkormányzata, 9739 Kőszegpaty, Kossuth Lajos u. 39.
	Meszlen Község Önkormányzata, 9745 Meszlen, Béke út 41.
	Tömörd Község Önkormányzata, 9738 Tömörd, Fő utca 9.
tulajdonosok, kezelők	Szombathelyi Erdészeti Zrt. Szombathely, Saághy István u. 15
	Magyar Erdőtulajdonosok és Erdőgazdálkodók Országos Szövetsége Budapest, Budakeszi út.91.
	Országos Magyar Vadászkamara Vas Megyei Területi Szervezete Szombathely, Puskás Tivadar u. 7.

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Az egyeztetési folyamat során megkeresett szervezetek listáját és a vélemények felhasználásának dokumentációját a 5. táblázat mutatja be részletesen. Az alábbiakban röviden összefoglaljuk az észrevételek tartalmát, és a terv vélemények alapján történt változásait. Érdeemi, módosításra irányuló észrevételeket Vas Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Erdészeti Osztálya; a Szombathelyi Erdészeti Zrt., a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság és Horváth András erdőgazdálkodó foglalmaztak meg.

A Vas Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály, Erdészeti Osztálya véleményében a fiatal erdők idősödése által jelölő élőhelyek létrejöttét hangsúlyozza, ezért nem tartja elfogadhatónak azt a megállapítást, hogy a vágásos gazdálkodás önmagában jelentősen veszélyezteti az erdők állapotát. A véleményező felhívja a figyelmet, hogy a nagy területű akácosok vonatkozásában nem tartja megfelelőnek a Natura 2000 terület határainak kijelölését, és javasolja egyes területrészek cseréjét. A véleményező hiányolja a tölgy- és bükkerdők vonatkozásában a kis vágásterületek méretének pontos meghatározását, a patakmenti ligeterdők vonatkozásában túlzottan kis méretűnek tartja az ajánlott lékméretet. A véleményező több esetben fogalmi pontosításokat, a kezelési javaslatok részletesebb kifejtését kéri.

Az Erdészeti Osztály véleménye alapján a természetvédelmi célkitűzések léptékét megadtuk, a helytelenül használt fogalmakat pontosítottuk, a bizonytalan kijelentéseket töröltük. A vélemény több pontját azonban nem tudtuk figyelembe venni. A jelenben alkalmazott vágásos erdőgazdálkodás önmagában jelentős veszélyeztető tényező, mert negatív hatással van a jelölő élőhelyek fajösszetételére, szerkezetére. Az állományok idősödése önmagában nem jelenti jelölő élőhelyek kialakulását. Ezt mutatja az a tény is, hogy az előző térképezés óta csökkent a 91E0 és 91G0 jelölő élőhelyek kiterjedése. A vágásos gazdálkodás kedvez az özönnövények terjedésének is. A Natura 2000 területek kijelölése lezárult, ezért új területek kijelölésére, cseréjére jelenleg nincs lehetőség.

A Szombathelyi Erdészeti Zrt. véleményében kéri a fenntartási terv körzeti erdőtervvel való összehangolását, hiányolja az Örökerdő (KE-7) kezelési egység által érintett erdőrészek megnevezését, a Jellegtelen faállományok (KE-8) vonatkozásában a fényigényes főfajok felújulásának veszélyeztetettségére hivatkozva nem támogatja „a kisméretű lékes folyamatos erdőborítást célzó üzemmódokat”.

A Zrt. véleménye nyomán a fenntartási terv szövege nem módosult. A fenntartási terv kezelési javaslatai hosszú időtávra fogalmaznak meg javaslatokat, melyekhez később támogatás is kötődhet majd, ezért túlmutathatnak a jelenlegi jogszabályi és erdőtervi kereteken. A fenntartási terv helyrajzi számhoz és erdőrészlethez rendelve is tartalmazza táblázatos formában a kezelési egységek azonosítóit. Ez alapján a Zrt. be tudta volna azonosítani az érintett területek tulajdoni formáját. A kislékes felújítást a jellegtelen faállományok átalakítása, javítása terén is fontosnak és alkalmazhatónak tartjuk, nem csupán hektáros nagyságrendű felújítással lehet operálni.

Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság véleményében kifogásolta azt az általános érvényű kezelési javaslatot, miszerint az esetleges árvízvédelmi célú fakivágásokat a mederre kell korlátozni. Az észrevétel nyomán a tárgyi mondatot töröltük a tervből.

Horváth András erdőgazdálkodó a fehér akác értékeire hívja fel a figyelmet, és az akácosok átalakítása terén óvatosságra int, a vegyszeres kezelés veszélyeit kiemelve. A fehér akác terjedése a tervezési terület egyik legsúlyosabb problémája, a terv ennek megfelelően kezeli a faj állományait. A szöveg a megjegyzés nyomán ezért nem módosult.

5. táblázat: A beérkezett vélemények összesítése

No.	Véleményező	Válasz ügyszáma	Időpont	Megküldött nyilatkozat, vélemény	Felhasználás, intézkedés módja
1.	Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság Őriszentpéter Siskaszer 26/A			Az igazgatósággal a tervkészítés során folyamatos egyeztetés történt.	Intézkedést nem igényel.
2.	Kerekerdő Alapítvány Szombathely, Kőszegi u. 3.			Vélemény, nyilatkozat nem érkezett	Intézkedést nem igényel.
3.	Chernel István Madártani és Természetvédelmi Egyesület Szombathely, Károlyi tér 4.			Vélemény, nyilatkozat nem érkezett	Intézkedést nem igényel.
4.	Vas Megyei Természetbarát Bizottság Szombathely, Berzsenyi tér 1.			Vélemény, nyilatkozat nem érkezett	Intézkedést nem igényel.
5.	Vas Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály, Erdészeti Osztály, Szombathely, Batthyány L. tér 2.	VA- 06/AKF02/4925- 2/2017	2017.05.12	9. o., B02.01: A hatóság az erdőfelújítás témakörében felsorolt veszélyeztető tényezők vonatkozásában megjegyzi, hogy a leírt megállapítások nélkülözik a területre vonatkozó áttekintést. A véghasználatok mellett a fiatal erdők idősödése által jelölő élőhelyek létrejöttét hangsúlyozza, ezért nem tartja elfogadhatónak azt a megállapítást, hogy a vágásos gazdálkodás önmagában jelentősen veszélyezteti az erdők állapotát. Hangsúlyozza, hogy idős fákat a jelen erdőgazdálkodása is visszahagy. A hatóság felhívja a figyelmet, hogy a nagy területű akácosok vonatkozásában nem tartja megfelelőnek a Natura 2000 terület határainak kijelölését, és javasolja egyes területrészek cseréjét. 10. o., B02.04: A hatóság jelzi, hogy a holtfához kötődő élőlények élőhelyeit csak a holt faanyag teljes eltávolítása szüntethetné meg, ezért kéri a megfogalmazás pontosítását. 11. o.: A természetvédelmi célkitűzések (fajösszetétel, korosztályszerkezet, holt és odvas fák megléte) vonatkozásában a hatóság problémaként jelzi, hogy nincs meghatározva azok léptéke. 11. o.: Harkályfiókák védelme érdekében óvatosságra int	A veszélyeztető tényezőket röviden bemutató fejezet jellegénél fogva csak a problémák általános bemutatására szorítkozik. A jelenben alkalmazott vágásos erdőgazdálkodás önmagában jelentős veszélyeztető tényező, mert negatív hatással van a jelölő élőhelyek fajösszetételére, szerkezetére. Az állományok idősödése önmagában nem jelenti jelölő élőhelyek kialakulását. Ezt mutatja az a tény is, hogy az előző térképezés óta csökkent a 91E0 és 91G0 jelölő élőhelyek kiterjedése. A vágásos gazdálkodás kedvez az özönnövények terjedésének is. A holt és vagy odvas fák alacsony arányára vonatkozó rész pontosítva. A Natura 2000 területek kijelölése lezárult, új területek kijelölésére, cserére jelenleg nincs lehetőség. A szöveg a megjegyzés nyomán nem módosult. A holtfa eltávolításának hatására vonatkozó megfogalmazás pontosítva. A célkitűzések természetesen konkrét esetekben nem táji léptékre vonatkoznak, hanem élőhelyfoltokra. Gyakorlati szempontból ez mindenképpen erdőrészlet szinten is érvényes kell, hogy legyen. Megfogalmazás pontosítva. Nem kizárt egy-egy harkály fészkelése vörös tölgybe vájt

			az idős vöröstölgyesek lecserélése vonatkozásában. 22. o., 32122. fejezet az erdőgazdálkodással érintett kezelési egységekről: A hatóság ismét jelzi a Natura 2000 terület kijelölésével kapcsolatos aggályait, nagy területű akácok lecserélésének magas költségvonzatát hozva fel érvként. 23. o.: A hatóság hiányolja a tölgy- és bükkerdők vonatkozásában a kis vágásterületek méretének pontos meghatározását, a folyamatos erdőborítás és a szálalóvágással végzett gazdálkodás viszonyának tisztázását, kifogásolja a 120 év feletti faegyedek meglétének elvárását („egy év alatt csak egy évet öregszünk”). A hatóság kéri annak pontos meghatározását, hogy időben mit jelent a kemény talajállapotok mellett való munkavégzés, kéri ennek a vegetációs idő korlátokkal való összehangolását. A hatóság pontosítást kér a fajszegény faállományok elegyfajokkal való kiegészítésének módja terén. A hatóság jelzi, hogy nincs üzemterv, csak erdőterv határozat van, kéri ennek pontosítását. 25. o.: A hatóság kéri a bizonytalannak, és általánosítónak tartott „ami előfordulhat, hogy hosszabb távon sem képes regenerálódni” megfogalmazás pontosítását. A hatóság megalapozatlannak tartja „a könnyebb felújíthatóság érdekében elcseresített gyertyános-tölgyesek” megállapítást. 26. o.: A hatóság jelzi, hogy az éger sarjról vagy mesterségesen végzett felújítása az 1000 m²-nél nagyobb, a famagasság két-háromszorosával számított kör területének megfelelő foltok megnyitását kívánja. 31. o.: A hatóság a gyertyános második szinttel rendelkező, illetve elegyetlen erdeifenyvesek	odúban, de ez eltölpül amellel a tény mellett, hogy az adott termőhelyen potenciálisan előforduló természetes erdőtársulásokhoz képest nagyságrendekkel szegényesebb az élőviláguk, ezért mindenképpen átalakítandók. A Natura 2000 területek kijelölése lezárult, új területek kijelölésére, cserére jelenleg nincs lehetőség. A szöveg a megjegyzés nyomán nem módosult. A megjegyzések alapján a vonatkozó szövegrészek javítva, kiegészítve. A megjegyzés alapján a vonatkozó szövegrész javítva. A gyertyános-tölgyesek „elcseresítése” létező jelenség, melyet a csertölgy uralta faállományban gyertyános-tölgyesekre jellemző aljnövényzet megléte is mutat. A vonatkozó szövegrész eredeti formájában megmaradt. A megjegyzések alapján a vonatkozó szövegrészek javítva, kiegészítve. A megjegyzés alapján a vonatkozó szövegrész javítva.
--	--	--	---	---

				vonatkozásában kéri a szükséges beavatkozás leírásának pontosítását, a fafajcserés szerkezetátalakítás fogalmának alkalmazását. A hatóság felhívja a tervkészítő figyelmét, hogy az erdőtervben megállapítani kívánt korlátozások alapjául elsősorban a 2009. évi XXXVII. törvény 51§ (4), 51§ (6), 53 §(1), 53§ (2), 55§, 73§ (7), 73§ (8) rendelkezései szolgálhatnak.	A fenntartási terv kezelési javaslatok hosszú időtávra fogalmaznak meg javaslatokat, melyekhez később támogatás is kötődhet majd, ezért túlmutathatnak a jelenlegi jogszabályi kereteken. A szöveg a megjegyzés nyomán nem módosult.
6.	Vas Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály, Növény- és Talajvédelmi Osztály, Tanakajd, Ambrózy sétány 2.			Vélemény, nyilatkozat nem érkezett.	Intézkedést nem igényel.
7.	Vas Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Szombathely, Berzsenyi Dániel tér 1.			Vélemény, nyilatkozat nem érkezett.	Intézkedést nem igényel.
8.	Vas Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály, Földművelésügyi Osztály, Szombathely, Gagarin u. 2.			Vélemény, nyilatkozat nem érkezett.	Intézkedést nem igényel.
9.	Vas Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály, Környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztály, Szombathely, Vörösmarty u. 2.	VA- 06/AKF05/01830- 4/2017	2017.05.08	Vélemény, nyilatkozat nem érkezett.	Intézkedést nem igényel.
10.	Acsád Község Önkormányzata, 9746 Acsád, Béke u. 10.			Vélemény, nyilatkozat nem érkezett.	Intézkedést nem igényel.
11.	Csepreg Város Önkormányzata, 9735 Csepreg, Széchenyi tér 27.			Vélemény, nyilatkozat nem érkezett.	Intézkedést nem igényel.
12.	Gór község önkormányzata, 9625 Gó, Széchenyi u. 53/A			Vélemény, nyilatkozat nem érkezett	Intézkedést nem igényel.
13.	Kőszeg Város Önkormányzata, 9730 Kőszeg, Jurisics tér 8.			Vélemény, nyilatkozat nem érkezett	Intézkedést nem igényel.
14.	Kőszegpaty Község Önkormányzata, 9739 Kőszegpaty, Kossuth Lajos u. 39.			Vélemény, nyilatkozat nem érkezett	Intézkedést nem igényel.

15.	Meszlen Község Önkormányzata, 9745 Meszlen, Béke út 41.			Vélemény, nyilatkozat nem érkezett	Intézkedést nem igényel.
16.	Tömörd Község Önkormányzata, 9738 Tömörd, Fő utca 9.			Vélemény, nyilatkozat nem érkezett	Intézkedést nem igényel.
17.	Szombathelyi Erdészeti Zrt. Szombathely, Saághy István u. 15.			<u>KE-5. tölgy és bükkerdők</u> - Kérjük az E44 kódú időbeli korlátozás helyett a körzeti erdőterv szerinti időbeni korlát szerepeltetését. - A „gazdálkodáshoz köthető általános javaslatok” bekezdésben leírt „A beavatkozásokat kemény (fagyott vagy száraz) talajon kell végezni.” javaslatot kérjük a vegetációs időben tervezett fahasználatok engedélyezésénél figyelembe venni. - Az E42-es kódon leírt technológiák közül számos nem elérhető így kérjük törlését. <u>KE-7 Örökerdő</u> - Az érintett erőrészlet(ek) konkrét megnevezése és tulajdoni formája célszerű lett volna a véleményezés elősegítésére. Jelen helyzetben az érintetlenséget nem tudjuk támogatni. <u>KE-8 jellegtelen faállományok</u> - A fényigényes főfafajok felújulásának veszélyeztetettsége miatt nem tudjuk támogatni a kisméretű lékes folyamatos erdőborítást célzó üzemmódokat. - Kérjük az E44 kódú időbeli korlátozás helyett a körzeti erdőterv szerinti időbeni korlát szerepeltetését.	<u>KE-5. tölgy és bükkerdők</u> - A fenntartási terv kezelési javaslatai hosszú időtávra fogalmaznak meg javaslatokat, melyekhez később támogatás is kötődhet majd, ezért túlmutathatnak a jelenlegi jogszabályi és erdőtervi kereteken. A szöveg a megjegyzés nyomán nem módosult. - A megjegyzés a fenntartási terv készítése szempontjából nem tartalmaz releváns információt. A szöveg a megjegyzés nyomán nem módosult. - A terv a 12. oldalon leírja, hogy „az előírások a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programokon keresztül, önkéntes vállalat formájában válhat kötelezővé”, ezért a kezelési javaslat törlése nem indokolt. A szöveg a megjegyzés nyomán nem módosult. - A fenntartási terv helyrajzi számhoz és erdőrészelethez rendelve is tartalmazza táblázatos formában a kezelési egységek azonosítóit. Ez alapján a Zrt. be tudta volna azonosítani az érintett területek tulajdoni formáját. A szöveg a megjegyzés nyomán nem módosult. - A kislékes felújítást ebben a kezelési egységben is fontosnak és megoldhatónak tartjuk, nem csupán hektáros nagyságrendű felújítással lehet operálni. A szöveg a megjegyzés nyomán nem módosult. - A fenntartási terv kezelési javaslatai hosszú időtávra fogalmaznak meg javaslatokat, melyekhez később támogatás is kötődhet majd, ezért túlmutathatnak a jelenlegi jogszabályi és erdőtervi kereteken. A szöveg a megjegyzés nyomán nem módosult.

				<u>KE-9 akáccal fertőzött faállományok és vágásterületek</u> - Kérjük az E44 kódú időbeli korlátozás helyett a körzeti erdőterv szerinti időbeni korlát szerepeltetését. <u>KE-10 akácok</u> - Kérjük az E44 kódú időbeli korlátozás helyett a körzeti erdőterv szerinti időbeni korlát szerepeltetését. <u>KE-11 faültetvények</u> - Kérjük az E44 kódú időbeli korlátozás helyett a körzeti erdőterv szerinti időbeni korlát szerepeltetését.	- A fenntartási terv kezelési javaslatok hosszú időtávra fogalmaznak meg javaslatokat, melyekhez később támogatás is köthet majd, ezért túlmutathatnak a jelenlegi jogszabályi és erdőtervi kereteken. A szöveg a megjegyzés nyomán nem módosult. - A fenntartási terv kezelési javaslatok hosszú időtávra fogalmaznak meg javaslatokat, melyekhez később támogatás is köthet majd, ezért túlmutathatnak a jelenlegi jogszabályi és erdőtervi kereteken. A szöveg a megjegyzés nyomán nem módosult. - A fenntartási terv kezelési javaslatok hosszú időtávra fogalmaznak meg javaslatokat, melyekhez később támogatás is köthet majd, ezért túlmutathatnak a jelenlegi jogszabályi és erdőtervi kereteken. A szöveg a megjegyzés nyomán nem módosult.
18.	Magyar Erdőtulajdonosok és Erdőgazdálkodók Országos Szövetsége Budapest, Budakeszi út.91.			Vélemény, nyilatkozat nem érkezett.	Intézkedést nem igényel.
19.	Országos Magyar Vadászkamara Vas Megyei Területi Szervezete Szombathely, Puskás Tivadar u. 7.			Vélemény, nyilatkozat nem érkezett.	Intézkedést nem igényel.
20.	Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság Szombathely, Vörösmarty u. 2. 9701 Szombathely, Pf. 52.	0764-002/2017.	2017.05.22.	A 3.2.1.2.3. Vízgazdálkodás elnevezésű pontban leírásra került, hogy "Az esetleges árvízvédelmi célú fakivágásokat a mederre kell korlátozni." Ezen javaslat módosítását kérjük, a következőkre: A mederfenntartási célú fakivágást, valamint az árvízi lefolyást akadályozó fák kivágását a vízfolyás nagyvízi medrében lehet folytatni.	A megjegyzés figyelembevételével a tárgyi mondat kikerült a dokumentumból.
21.	Horváth András erdőgazdálkodó, 7625 Pécs, Bessenyei u. 4.		2017.05.19.	A véleményező a fehér akác értékeire hívja fel a figyelmet, és az akácok átalakítása terén óvatosságra int, a vegyszeres kezelés veszélyeit kiemelve.	A fehér akác terjedése a tervezési terület egyik legsúlyosabb problémája, a terv ennek megfelelően kezeli a faj állományait. A szöveg a megjegyzés nyomán nem módosult.

II. A Natura 2000 fenntartási terv készítését megalapozó dokumentáció

1. A tervezési terület alapállapot jellemzése

1.1. Környezeti adottságok

1.1.1. Éghajlati adottságok

Hőmérsékleti viszonyok

Az Alpok közelsége erősen érezteti hatását a térség éghajlati viszonyain. Az évi átlaghőmérséklet Kőszegen 9,2 °C. Magyarországon itt a legnagyobb a hőmérséklet évi közepes ingása (20 °C körül). A viszonylag enyhe tél lehetővé teszi szubmediterrán, valamint atlanti flóraelemek megjelenését, a hűvös nyár viszont a dealpin növények leereszkedésének kedvez. A tenyészidőszak hőösszege 2900-3000°C, a napsütés évi összege 1800-1900 óra körül van.

A felsorolt adatok alapján az Ablánc-mente határozottan szubalpin klímájú térségnek tekinthető. A Walter-féle klímadigramok segítségével megrajzolt klímazonális vegetációtérkép a gyertyános-tölgyesek és részben a bükkösök klímaövébe sorolja.

Csapadékviz viszonyok

A csapadékmennyiség 1901-1950 közötti átlaga Kőszegen (285 m tszf.) 779 mm. A hegység magasabb nyugati régiói felé tovább emelkedik összege. A tenyészidőszakban 410-450 mm csapadék esik. A területre hulló csapadék mennyisége a múlt század vége óta csökkenő tendenciát mutat.

Szélviszonyok

A területen a leggyakoribb szélirány az északnyugati, az átlagos szélesség 3,5 és 4,0 m/s közötti.

1.1.2. Vízirajzi adottságok

A terület egésze a Répce vízgyűjtőjéhez tartozik, amely Répcevisnél lép magyar területre, majd K-Ny-i irányban folyik tovább. Az Ablánc-patak Górnál torkollik a Répce folyóba. Az Ablánc-patak bal oldalán két kisebb vízfolyás befogadója. A vízfolyás döntően természetes mederfejlődésű, meanderező, csak a Répce árterén lévő szakasza szabályozott. A patak völgy viszonylag szűk és tagolt, így természetes állóvizek nem alakultak ki benne.

1.1.3. Talajtani adottságok

A kistáj hordalékkúpjait fedő kavicsos homok talajképző kőzeten az agyagbemosódásos barna erdőtalajok az elterjedtek. A területi részarányuk 71%. Ezek a gyenge termékenységű talajoknak a kedvezőtlen mezőgazdaság potenciálját a helyenként előforduló vassal cementált vízzáró kavicsréteg kialakulása tovább rontja. Erdővel borítottak, helyenként gyümölcsösök, vagy rét-legelő területek. A barnaföldek részaránya jelentéktelen. Az Ablánc-pataktól északra a Répce-síkon löszös üledéken képződött, vályog mechanikai összetételű, kedvező vízgazdálkodású és termékenységű csernozjom barna erdőtalajok borítanak nagy, összefüggő területeket és állnak mezőgazdasági hasznosítás alatt. A Répce alluviumán réti öntések és réti talajok találhatók. Mechanikai összetételük vályog, vízgazdálkodásuk kedvező, mészmintesek.

1.2. Természeti adottságok

Élőhely-típusok szerinti jellemzés

A területet döntően erdők borítják, melyek közül legjelentősebb kiterjedéssel a gyertyános-kocsánytalan tölgyesek bírnak. Foltszerűen találhatóak mészkerülő tölgyesek és bükkösök is. Korábban a bükk aránya nagyobb lehetett a tervezési területen. A mészkerülő erdők a hagyományos erdőhasználat során keletkeztek, kiterjedésük a szukcesszióval fokozatosan csökken. A napjainkban jelen lévő intenzív erdőgazdálkodás miatt magas az erdei fenyő ültetvények és a jellegtelen származékerdők aránya. Az Ablánc-völgyében jelentős kiterjedéssel bírnak az égerrel erdősült területek is.

Az Ablánc-völgyben nyílt élőhelyek nagyobb kiterjedésben csak az alsó szakaszon találhatók, ezeket a mocsárréteket sem kezelik az utóbbi évtizedekben. Mezofil- és xerofil gyepek a völgyoldalban vannak, csökkenő kiterjedésben. Legtöbbjüket ma már nem kezelik, erőteljesen cserjésednek.

Florisztikai jellemzés

Az Ablánc-patak völgyében számos természetközeli gyertyános-tölgyes erdőfolt található, melyben több védett növényfaj is jelen van, mint a turbánliliom (*Lilium martagon*), kikeleti hóvirág (*Galanthus nivalis*), sárga sásliliom (*Hemerocallis lilio-asphodelus*), nyugati csillagvirág (*Scilla drunensis*). Az égerligetek aljnövényzetében néhol megjelenik a rostostövű sás (*Carex appropinquata*) és a szálkás pajzsika (*Dryopteris carthusiana*).

A gyertyános-tölgyesekben domináns a kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*), helyenként a kocsányos tölgy (*Quercus rubur*), illetve a gyertyán (*Carpinus betulus*), de gyakran az erdei fenyő (*Pinus sylvestris*) is megjelenik. Az Ablánc-patak mentének állományalkotó fafajai a mézgás éger (*Alnus glutinosa*) és különböző fűzfajok (*Salix* sp.). A ligeterdők és az elhanyagolt kaszálórétek egyaránt erősen terheltek a magas aranyvessző (*Solidago gigantea*) jelenlétével.

Az üde rétek uralkodó fajai a réti ecsetpázsit (*Alopecurus pratensis*), a réti csenkesz (*Festuca pratensis*), a gyepes sédbúza (*Deschampsia caespitosa*). Jobb állományokban jellemző az őszi vérfű (*Sanguisorba officinalis*) és az ördőgharaptafű (*Succisa pratensis*) jelenléte. A mezofil réteken a franciaperje (*Arrhenatherum elatius*) jellemző, míg a dombtetőkön lévő száraz gyepeken a barázdás csenkesz (*Festuca rupicola*) az állományalkotó. Ezek a gyepek több védett faj számára szolgálnak élőhelyül, mint a fekete kökörcsin (*Pulsatilla pratensis* subsp. *nigricans*), agárkosbor (*Orchis morio*), buglyos szegfű (*Dianthus superbus*), szártalan bábakalács (*Carlina acaulis*), de ezek többsége már kipusztulóban van, mivel a terület rétjeit már nem művelik.

Zoológiai jellemzés

A terület xilofág bogárfaunájának a kiterjedt gyertyános-tölgyesek kínálják a legalkalmasabb élőhelyet. Itt fordul elő a szarvasbogár (*Lucanus cervus*) és a nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) is. Sajnos az idős, holt fákat tartalmazó erdők egyre kisebb kiterjedésben vannak jelen. A patakmenti égerligetekben jelentős állománya él a csíkos medvelepkének (*Euplagia quadripunctaria*) és a skarlátbogárnak (*Cucujus cinnaberinus*), az erdősülő magassásosokban, mocsárréteken pedig a sötétaljú hangyaboglárkának (*Maculinea naosithous*) és a nagy tűzlepkének (*Lycaena dispar*) élnek kisebb populációi. Szitakötők közül imágó alakban ismert előfordulása az erdei szitakötőnek (*Ophiogomphus cecilia*), de az Ablánc-patakban nincs

szaporodó állománya. Az Ablánc-patak halfaunája viszonylag szegényes, ez azzal magyarázható, hogy a vízfolyás nyaranta gyakran kiszárad, illetve oxigénben szegény viszonyok alakulhatnak ki. Halak inkább az alsó szakaszon a Répcéből vándorolnak fel, ilyenek a fenékjáró küllő (*Gobio gobio*), domolykó (*Leuciscus cephalus*), kövi csík (*Barbatula barbatula*). Kételtűek közül említésre méltó a gyepi béka (*Rana temporaria*), melynek jelentős állományai élnek itt.

1. táblázat: a területen előforduló élőhelyek Á-NÉR kategóriák szerint

Á-NÉR kód	Megnevezés	Terület (Ha)	Előfordulási arány
B1a	Nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások	3,2	0,21%
B5	Nem zsombékoló magassásrétek	3,64	0,24%
D34	Mocsárrétek	2,5	0,17%
E1	Franciaperjés rétek	4,21	0,28%
E2	Veres csenkeszes rétek	45,88	3,04%
J5	Égerligetek	84,58	5,61%
K1a	Gyertyános-kocsányos tölgyesek	13,79	0,91%
K2	Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	393,16	26,07%
K5	Bükkösök	5,02	0,33%
K7b	Mészkerülő gyertyános-tölgyesek	10,15	0,67%
L2a	Cseres-kocsánytalan tölgyesek	2,17	0,14%
L4a	Zárt mészkerülő tölgyesek	2,52	0,17%
OA	Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek	0,69	0,05%
OB	Jellegtelen üde gyepek és magaskórósok	6,3	0,42%
OC	Jellegtelen száraz- vagy félszáraz gyepek és magaskórósok	1,88	0,12%
P1	Őshonos fafajú fiatalosok	43,09	2,86%
P2a	Üde cserjések	0,84	0,06%
P2b	Galagonyás-kökényes-borókás cserjések	9,49	0,63%
P8	Vágásterületek	12,06	0,80%
RA	Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok	4,18	0,28%
RB	Puhafás pionír és jellegtelen erdők	34,05	2,26%
RC	Keményfás jellegtelen vagy telepített egyéb erdők	205,16	13,61%
RDa	Őshonos lombos fafajokkal elegyes fenyves származékerdők	158,93	10,54%
RDb	Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők	74,98	4,97%
S1	Ültetett akácosok	206,12	13,67%
S3	Egyéb tájidegen lombos erdők	13,27	0,88%
S4	Erdei- és feketefenyvesek	53,06	3,52%
S5	Egyéb ültetett tájidegen fenyvesek	100,88	6,69%
S6	Nem őshonos fafajok spontán állományai	3,46	0,23%
T1	Egyéves, nagyüzemi szántóföldi kultúrák	1,59	0,11%
U10	Tanyák, családi gazdaságok	1,85	0,12%
U11	Út- és vasúthálózat	3,08	0,20%
U2	Telephelyek, roncssterületek és hulladéklerakók	2,12	0,14%
U9	Állóvizek	0,07	0,00%

1.2.1. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelyek

2. táblázat: a tervezési terület jelölő élőhelyei

Élőhelytípus kódja	Élőhelytípus megnevezése	Reprezentativitás (A-D)
*91E0	*Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	C
*91G0	*Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraea</i> -val és <i>Carpinus betulus</i> -szal	B
91M0	Pannon cseres-tölgyesek	B
6440	<i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei	C
6510	Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)	C
6520	Hegyi kaszálórétek	B
9130	Szubmontán és montán bükkösök <i>Asperulo-Fagetum</i>	D
*9180	* Lejtők és sziklatörmelékek <i>Tilio-Acerion</i> -erdői	D (törlésre javasolt)

* Kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípusok

Jelmagyarázat:

B: jó reprezentativitás

C: jelentős reprezentativitás

D: nem szignifikáns jelenlét

A reprezentativitás mértéke mutatja azt, hogy az adott élőhely „mennyire tipikus” a területen.

Jelölő élőhelyek

Élőhely neve:

***Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)**

Élőhely kódja:

91E0*

Élőhely előfordulásai a területen:

A 3.3 számú térképmelléklet szerint

Élőhely területi aránya:

5,77%

Élőhely kiterjedése a területen:

84,58 ha. A korábbi Natura 2000 adatlaphoz képesti csökkenés oka: megítélésünk szerint több, korábban ebbe a kategóriába sorolt puhafás ültetvény, nem ide tartozik.

Élőhely jellemzése:

Ide sorolhatók az Ablánc-patak melletti fűz- és égerligetek, égeres mocsárerdők, melyek a vízfolyást

keskeny sávban kísérik a forrástól a torkolatig. Tömördig döntően égerligetek jellemzőek, míg a településtől lefelé gyakoribbak a fűzligetek. Jellemző fajok: enyves éger (*Alnus glutinosa*), rezgőnyár (*Populus tremula*), rekettyefűz (*Salix cinerea*), fehér fűz (*Salix alba*), komló (*Humulus lupulus*), hamvas szeder (*Rubus caesius*), fekete bodza (*Sambucus nigra*), mocsári gólyahír (*Caltha palustris*), mocsári nőszirm (*Iris pseudacorus*), óriás zsúrló (*Equisetum telmateia*), erdei angyalgyökér (*Angelica sylvestris*), mocsári sás (*Carex acutiformis*), podagrafü (*Aegopodium podagraria*), nagy csalán (*Urtica dioica*)

Élőhely természetességi degradáltsági értékelése¹:

A legtöbb előfordulása a 4-es kategóriába sorolható, de sok a 3-as természetességű, degradáltabb fűz- és égerliget is, ezekben gyakran előfordulnak inváziós fajok. Igazán jó természetességgel csupán néhány, rétegforrásokhoz közeli, jó vízellátottságú mocsárerdő jellemezhető.

Élőhely veszélyeztetettsége:

Az élőhelyek az inváziós fajok visszaszorítása és a megfelelő gazdálkodási módok mellett hosszútávon fenntarthatóak.

Veszélyeztető tényezők:

Az élőhelyet a vágásos erdőgazdálkodás, elsősorban a nagy területű tarvágások, valamint az agresszíven terjedő inváziós fajok veszélyeztetik.

B02 - Más típusú erdővé alakítás, beleértve a monokultúrákat is

B06 - Fakitermelés (kivéve tarvágás)

B07 - Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmeléket is

B08 - Idős fák eltávolítása (kivéve a lábonálló vagy fekvő holt fát)

B09 - Tarvágás

B12 - Ritkítás (lombkoronaszintben)

B16 - Faanyag szállítása

B20 - Növényvédő szerek erdészeti használata

I02 - Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)

¹ A természetesség értékszámai az un. Németh-Seregélyes-féle értékszámok szerint:

- o teljesen leromlott, tönkrement állapot (1-es)
- o erősen leromlott állapot (2-es)
- o közepesen leromlott állapot (3-as)
- o természetközeli állapot (4-es)
- o természetes, illetve annak tekinthető állapot (5-ös)

Élőhely neve:	*Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraea</i>-val és <i>Carpinus betulus</i>-szal
Élőhely kódja:	91G0*
Élőhely előfordulásai a területen:	A 3.3 számú térképmelléklet szerint
Élőhely területi aránya:	27 %
Élőhely kiterjedése a területen:	416,1 ha. Az adatlaphoz képesti csökkenés oka: A korábbi térképezés után több állományt tarra vágtak, ezek a mostani térképezésnél más kategóriába kerültek.
Élőhely jellemzése:	Az Ablánc-völgy leggyakoribb természetközeli élőhelyei a gyertyános-tölgyesek. A széles völgytalpakon a kocsányos tölgy, míg a domboldalakon a kocsánytalan-tölgy jeleni meg elegyként. A patak felső szakaszán általában az erdei fenyővel elegyes állományok vannak. Állományaik általában üde vízgazdálkodásúak, barna erdőtalajokon fejlődnek. Jellemző fajok: gyertyán (<i>Carpinus betulus</i> , kocsányos tölgy (<i>Quercus robur</i>), (<i>Quercus petraea</i>), erdeifenyő (<i>Pinus sylvestris</i>), veresgyűrű som (<i>Cornus sanguinea</i>), fagyal (<i>Ligustrum vulgare</i>), szagos müge (<i>Galium odoratum</i>), pettyegetett tüdőfű (<i>Pulmonaria officinalis</i>), kapottnyak (<i>Asarum europaeum</i>), erdei sás (<i>Carex sylvatica</i>), olocsán csillaghúr (<i>Stellaria holostea</i>), erdei gyömbérgyökér (<i>Geum urbanum</i>), erdei szélű (<i>Mercurialis perennis</i>), odvas keltike (<i>Corydalis cava</i> , kikeleti hóvirág (<i>Galanthus nivalis</i>)
Élőhely természetességi degradáltsági értékelése ² :	– A területen előforduló állományok többsége 3-as, illetve 4-es természetességi kategóriába sorolható.
Élőhely veszélyeztetettsége:	A terület zárótársulása, mely a megfelelő gazdálkodási módszerekkel hosszútávon megőrizhető volna.

² A természetesség értékszámai az un. Németh-Seregélyes-féle értékszámok szerint:

- o teljesen leromlott, tönkrement állapot (1-es)
- o erősen leromlott állapot (2-es)
- o közepesen leromlott állapot (3-as)
- o természetközeli állapot (4-es)
- o természetes, illetve annak tekinthető állapot (5-ös)

Veszélyeztető tényezők:

Az ide sorolt állományokat elsősorban a nagy vágásterületeket keletkeztető erdőgazdálkodási gyakorlat, más fafajjal való felújítás és az inváziós fafajok, leginkább a fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) térhódítása veszélyeztetheti.

B02 - Más típusú erdővé alakítás, beleértve a monokultúrákat is

B03 - Erdőfelújítás idegenhonos, vagy tájidegen fajokkal vagy azok betelepítése

B06 - Fakitermelés (kivéve tarvágás)

B07 - Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmeléket is

B08 - Idős fák eltávolítása (kivéve a lábonálló vagy fekvő holt fát)

B09 - Tarvágás

B12 - Ritkítás (lombkoronaszintben)

B16 - Faanyag szállítása

B20 - Növényvédő szerek erdészeti használata

I02 - Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)

Élőhely neve:

Pannon cseres-tölgyesek

Élőhely kódja:

91M0

Élőhely előfordulásai a területen:

A 3.3 számú térképmelléklet szerint

Élőhely területi aránya:

0,14%

Élőhely kiterjedése a területen:

2,17 ha. A területen korábban nem számított jelölő élőhelynek.

Élőhely jellemzése:

A plakor helyzetben lévő cseres-tölgyesek nagyrészt a Natura 2000 területen kívül esnek. Egyetlen kis kékperjés cseres-tölgyes folt található a Natura 2000 terület határain belül, mely változó vízhatású talajon alakult ki. A lombkoronaszintben domináns a csertölgy, az élőhely cserjeszintje gyér. Az aljnövényzetben monodomináns a nyuagti kékperje (*Molinia caerulea*), míg kisebb foltokban a mocsári sás (*Carex acutiformis*) is megtalálható. Szegélyekben a hegyi sás (*Carex montana*) és a ligeti perje (*Poa nemoralis*) is jelen van.

Élőhely természetességi degradáltsági értékelése ³ :	– A területen előforduló állománya 4-es természetességű.
Élőhely veszélyeztetettsége:	Az élőhely a megfelelő gazdálkodási módszerekkel hosszú távon megőrizhető.
Veszélyeztető tényezők:	Az állományokat leginkább az intenzív erdőgazdálkodás (nagy kiterjedésű vágásterületek alkalmazása, más fafajjal történő felújítás) és az inváziós akác terjedése veszélyeztetheti. B02 - Más típusú erdővé alakítás, beleértve a monokultúrákat is B03 - Erdőfelújítás idegenhonos, vagy tájidegen fajokkal vagy azok betelepítése B06 - Fakitermelés (kivéve tarvágás) B07 - Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmeléket is B08 - Idős fák eltávolítása (kivéve a lábonálló vagy fekvő holt fát) B09 - Tarvágás B12 - Ritkítás (lombkoronaszintben) B16 - Faanyag szállítása B20 - Növényvédő szerek erdészeti használata I02 - Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)
Élőhely neve:	<i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei
Élőhely kódja:	6440
Élőhely előfordulásai a területen:	A 3.3 számú térképmelléklet szerint
Élőhely területi aránya:	0,17%
Élőhely kiterjedése a területen:	2,5 ha. Az adatlaphoz képest jelentkező eltérés oka: az

³ A természetesség értékszámai az un. Németh-Seregélyes-féle értékszámok szerint:

- o teljesen leromlott, tönkrement állapot (1-es)
- o erősen leromlott állapot (2-es)
- o közepesen leromlott állapot (3-as)
- o természetközeli állapot (4-es)
- o természetes, illetve annak tekinthető állapot (5-ös)

	élőhely gyakran mutat átmenetet az OB és a D34 élőhelyek felé, így az átmeneti alakok besorolása esetenként eltérő lehet.
Élőhely jellemzése:	Korábban az Ablánc-patak mellett a települések közelében nagy kiterjedésben volt jelen, de napjainkra a patakmenti kaszálórétek gyakorlatilag megszűntek. Fennmaradt állományait vadlegelőként használják. A rétek többségét napjainkban már nem kaszálják, beerdősültek vagy inváziós állományokká váltak. A meglévő állományok a dunántúli mocsárrétek közé sorolhatók. Jellemző fajaik: gyepes sédbúza (<i>Deschampsia caespitosa</i>), réti ecsetpázsit (<i>Alopecurus pratensis</i>), szürke aszat (<i>Cirsium canum</i>), festő zsoltina (<i>Serratula tinctoria</i>), sárga kígyókapor (<i>Silva silaus</i>), őszi vérfű (<i>Sanguisorba officinalis</i>).
Élőhely természetességi degradáltsági értékelése ⁴ :	A területen előforduló állomány közepes állapotúnak mondható, 3-as természetességi kategóriába sorolható.
Élőhely veszélyeztetettsége:	Az élőhely a megfelelő gazdálkodási módszerekkel hosszútávon megőrizhető, ennek hiányában azonban gyorsan átalakul.
Veszélyeztető tényezők:	Az állományt leginkább az inváziós magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>) terjedése és a beerdősülés veszélyezteti. A06 - Gyepművelés felhagyása (pl. legeltetés vagy kaszálás megszüntetése) I02 - Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)
Élőhely neve:	Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i>, <i>Sanguisorba officinalis</i>)
Élőhely kódja:	6510
Élőhely előfordulásai a területen:	A 3.3 számú térképmelléklet szerint

⁴ A természetesség értékszámai az un. Németh-Seregélyes-féle értékszámok szerint:

- o teljesen leromlott, tönkrement állapot (1-es)
- o erősen leromlott állapot (2-es)
- o közepesen leromlott állapot (3-as)
- o természetközeli állapot (4-es)
- o természetes, illetve annak tekinthető állapot (5-ös)

Élőhely területi aránya:	0,28 %
Élőhely kiterjedése a területen:	Kiterjedése 4,21 ha. Az adatlaphoz képest jelentkező eltérés oka: korábban az összes, nem völgyalji rétet ebbe a kategóriába sorolták. Az első felmérés óta eltelt időben több állomány a kezeletlenség miatt átalakult, cserjésedett.
Élőhely jellemzése:	A mocsárrétek területe felett, domboldalokban találhatók, a patak völgy áradástól mentes zónájában. A 6520-tól néha nehezen választható el, azzal komplexeket alkot. Jellemző fajai: franciaperje (<i>Arrhenatherum elatius</i>), mezei varfű (<i>Knautia arvensis</i>), réti here (<i>Trifolium pratense</i>), közönséges bakszakáll (<i>Tragopogon orientalis</i>), bakfű (<i>Betonica officinalis</i>).
Élőhely természetességi degradáltsági értékelése ⁵ :	– A területen előforduló állományok degradáltak, többnyire alulkezelték, 3-as természetességi kategóriába sorolhatók.
Élőhely veszélyeztetettsége:	Az élőhely a megfelelő gazdálkodási módszerekkel hosszútávon megőrizhető, ennek hiányában azonban gyorsan átalakul.
Veszélyeztető tényezők:	Az állományokat leginkább az inváziós magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>) terjedése és az állományok cserjésedése veszélyezteti. A06 - Gyepművelés felhagyása (pl. legeltetés vagy kaszálás megszüntetése) I02 - Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)

⁵ A természetesség értékszámai az un. Németh-Seregélyes-féle értékszámok szerint:
o teljesen leromlott, tönkrement állapot (1-es)
o erősen leromlott állapot (2-es)
o közepesen leromlott állapot (3-as)
o természetközeli állapot (4-es)
o természetes, illetve annak tekinthető állapot (5-ös)

Élőhely neve:	Sík- és dombvidéki kaszálórét (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)
Élőhely kódja:	6520
Élőhely előfordulásai a területen:	A 3.3 számú térképmelléklet szerint
Élőhely területi aránya:	3,04 %
Élőhely kiterjedése a területen:	45,88 ha Az adatlaphoz képest jelentkező eltérés oka: Korábban az összes, nem völgyalji rétet a 6510 kategóriába sorolták. Ez az új felmérésnél átsorolásra került.
Élőhely jellemzése:	Plakor helyzetben, vagy a domboldalak felsőbb régiójában helyezkednek el, irtás eredetűek. Legtöbbjük egykori szőlő vagy gyümölcsös helyén, kaszálással alakult ki. Jellemző fajai: barázdált csenkesz (<i>Festuca rupicola</i>), homoki pimpó (<i>Potentilla arenaria</i>), vajsínű ördög szem (<i>Scabiosa ochroleuca</i>), macskafarkú veronika (<i>Pseudolysimachion spicatum</i>), citromkocsord (<i>Peucedanum oreoselinum</i>), vastövű imola (<i>Centaurea scabiosa</i>), bakfű (<i>Betonica officinalis</i>), pelyhes zabfű (<i>Helictotrichon pubescens</i>), tejoltó galaj (<i>Galium verum</i>).
Élőhely természetességi degradáltsági értékelése ⁶ :	– A területen előforduló állományok degradáltak, sok esetben alulkezeltek, cserjésedők, 3-as, de néha 2-es természetességi kategóriába sorolhatók. Néhány folt 4-es természetességű.
Élőhely veszélyeztetettsége:	Az élőhely a megfelelő gazdálkodási módszerekkel hosszútávon megőrizhető, ennek hiányában azonban gyorsan cserjésedik, degradálódik.
Veszélyeztető tényezők:	Az állományokat leginkább a kezeletlenség következtében

⁶ A természetesség értékszámai az un. Németh-Seregélyes-féle értékszámok szerint:

- o teljesen leromlott, tönkrement állapot (1-es)
- o erősen leromlott állapot (2-es)
- o közepesen leromlott állapot (3-as)
- o természetközeli állapot (4-es)
- o természetes, illetve annak tekinthető állapot (5-ös)

fellépő cserjésedés, erdősülés veszélyezteteti.
A06 - Gyepművelés felhagyása (pl. legeltetés vagy kaszálás megszüntetése)

Közösségi jelentőségű, nem jelölő élőhely

Élőhely neve:

Szubmontán és montán bükkösök

Élőhely kódja:

9130

Élőhely előfordulásai a területen:

A 3.3 számú térképmelléklet szerint

Élőhely területi aránya:

0,33 %

Élőhely kiterjedése a területen:

5,02 ha.

Élőhely jellemzése:

A potenciális vegetációban jelentős szerepet játszottak a bükkösök, de az erdőhasználatok miatt napjainkra már többségük gyertyános-tölgyesekké alakult át. A területen csupán két foltban maradt fenn. Jellemző fajok: bükk (*Fagus sylvatica*), pettyegetett tüdőfű (*Pulmonaria officinalis*), bükksás (*Carex pilosa*), podagrafű (*Aeopodium podagraria*), szagos müge (*Galium odoratum*), kapotnyak (*Asarum europaeum*).

Élőhely természetességi
degradáltsági értékelése⁷:

– Két fennmaradt állománya közül az egyik fajszegény, nudum, 3-as természetességű; a másik elegyes, jó fajkészlettel jellemezhető, 4-es természetességű.

Élőhely veszélyeztetettsége:

Az élőhely a megfelelő gazdálkodási módszerekkel hosszútávon megőrizhető.

Veszélyeztető tényezők:

Fennmaradt állományait leginkább az intenzív

⁷ A természetesség értékszámai az un. Németh-Seregélyes-féle értékszámok szerint:
o teljesen leromlott, tönkrement állapot (1-es)
o erősen leromlott állapot (2-es)
o közepesen leromlott állapot (3-as)
o természetközeli állapot (4-es)
o természetes, illetve annak tekinthető állapot (5-ös)

erdőgazdálkodás és a más fajokkal való felújítás veszélyezteteti.

B02 - Más típusú erdővé alakítás, beleértve a monokultúrákat is

B03 - Erdőfelújítás idegenhonos, vagy tájidegen fajokkal vagy azok betelepítése

B06 - Fakitermelés (kivéve tarvágás)

B07 - Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmeléket is

B08 - Idős fák eltávolítása (kivéve a lábonálló vagy fekvő holt fát)

B09 - Tarvágás

B12 - Ritkítás (lombkoronaszintben)

B16 - Faanyag szállítása

B20 - Növényvédő szerek erdészeti használata

I02 - Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)

Az adatlapról törlésre javasolt élőhely

Élőhely neve:

*** Lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion-erdői**

Élőhely kódja:

9180*

Élőhely előfordulásai a területen:

A területről tévesen jelezték, az élőhely kialakulásának feltételei az Ablánc-völgyben nem adóttak.

Élőhely területi aránya:

-

Élőhely kiterjedése a területen:

A területen nem fordul elő.

Élőhely jellemzése:

A területen nem fordul elő.

Élőhely természetességi
degradáltsági értékelése:

–

A területen nem fordul elő.

Élőhely veszélyeztetettsége:

A területen nem fordul elő.

Veszélyeztető tényezők:

A területen nem fordul elő.

1.2.2. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű növényfajok

A terület adatlapján közösségi jelentőségű növényfaj nem szerepel. A terepbejárások alkalmával közösségi jelentőségű növényfaj nem került elő.

1.2.3. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű állatfajok

1.2.3.1. Az aktuális adatlapon szereplő közösségi jelentőségű fajok

3. táblázat: az adatlapon aktuálisan feltüntetett jelölő fajok

Irányelv melléklete	Faj név	Population (A-D)
II., IV.	nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>)	C
II., IV.	skarlábogár (<i>Cucujus cinnabarinus</i>)	C
II.	szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>)	C
II., IV.	nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>)	C
II., IV.	nyugati piszedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>)	C
II., IV.	nagyfülű denevér (<i>Myotis bechsteinii</i>)	B
II., IV.	díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>)	Javasolt: C
II.	csíkos medvelepke (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)	Javasolt: C
II., IV.	sötét hangyaboglárka (<i>Maculinea nausithous</i>)	Javasolt: C
II., IV.	erdei szitakötő (<i>Ophiogomphus cecilia</i>)	NP
II., IV.	vérfü-hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>)	NP
II., IV.	tompa folyamkagyló (<i>Unio crassus</i>)	NP
II.	régi csík (<i>Misgurnus fossilis</i>)	NP
II., IV.	dunai tarajosgöte (<i>Triturus dobrogicus</i>)	NP
II., IV.	vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>)	NP

Jelmagyarázat:

A: $100\% \geq p > 15\%$

B: $15\% \geq p > 2\%$

C: $2\% \geq p > 0\%$

D: nem szignifikáns populáció

NP: nem található meg a tervezési területen (not present)

Ez a kritérium adja meg a területen megtalálható populáció relatív méretét és sűrűségét az országoshoz képest.

Jelölő fajok

Faj neve:

nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)

Irányelv melléklete:

II., IV.

Faj előfordulásai a területen:

A felmérések során két magassásos foltból került elő a faj. A döntően erdős Natura 2000 területen az élőhely mintegy 5 ha-t éri el, így a faj szaporodó állománya is alacsony.

Állománynagyság (jelöléskor):

V

Állománynagyság
(tervkészítéskor):

3-5

Állomány változásának
tendenciái és okai:

Nincs detektálható állományváltozás.

Faj veszélyeztetettsége:

Élőhelyei korábban rétek voltak, melyek a kezelés felhagyását követően magassásosodtak. Jelenleg a magassásosok erdősülőben vannak, így a faj potenciális élőhelyeinek kiterjedése is csökkenőben van.

Veszélyeztető tényezők:

Élőhelyeinek záródása és a magas aranyvessző terjedése jelenti számára a legnagyobb veszélyt.

Faj neve:

skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)

Irányelv melléklete:

II., IV.

Faj előfordulásai a területen:

A felmérések során az Ablánc-patak völgyében számos helyen előkerült, főleg a patakmenti égerligetek kiszáradt égerfáiból.

Állománynagyság (jelöléskor):

Korábban nem volt jelölő faj.

Állománynagyság
(tervkészítéskor):

A területen jelentős, százas nagyságrendű állománya él.

Állomány változásának
tendenciái és okai:

Nincsenek adatok az összehasonlításhoz, így nem
becsülhető.

Faj veszélyeztetettsége:

Kismértékben veszélyeztetett, a patak mentén számos
korhadt fa található, mely élőhelyül szolgálhat.

Veszélyeztető tényezők:

Az erdőhasználatok során a területen lévő
faállományokból gyakran eltávolítják a kiszáradt fákat,
így egyes erdőtömbökben már nincs számára alkalmas
élőhely. Kiszorul a területen gyakori fenyő
monokultúrákból is.

Faj neve:

szarvasbogár (*Lucanus cervus*)

Irányelv melléklete:

II.

Faj előfordulásai a területen:

A felmérések során 7 alkalommal észlelték, döntően az
Ablánc-patak felső szakaszán lévő idős fenyőelegyes-
tölgyesekben. Potenciális élőhelyei a vízfolyás alsó
szakaszánál is vannak, így valószínűleg ott is él.

Állomány nagyság (jelöléskor):

R

Állomány nagyság
(tervkészítéskor):

R

Állomány változásának
tendenciái és okai:

Nincsenek adatok az összehasonlításhoz, így nem
becsülhető

Faj veszélyeztetettsége:

Élőhelyeinek beszűkülése és jelenleg folyó kezelése
miatt közepesen veszélyeztetett.

Veszélyeztető tényezők:

A vágásos erdőgazdálkodás és a holtfa eltávolítása a
gyertyános-kocsánytalan tölgyesekből.

Faj neve:	nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>)
Irányelv melléklete:	II., IV.
Faj előfordulásai a területen:	A felmérések során nem került elő a faj, de a Kőszeg 89/A erdőrészletben lárvajáratai kimutathatók az őserdőszerű gyertyános-tölgyes állomány idős tölgyfaegyedeiben.
Állománynagyság (jelöléskor):	R
Állománynagyság (tervkészítéskor):	A korábbi felmérések a Natura 2000 terület erdeiben nem mutatták ki. Jelenleg egyetlen erdőrészletben él, ahol állománya alacsony.
Állomány változásának tendenciái és okai:	Nincsenek adatok az összehasonlításhoz, így nem becsülhető.
Faj veszélyeztetettsége:	A kis populációt sújtó sztochasztikus hatások miatt közepesen veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	A vágásos erdőgazdálkodás és a holtfa eltávolítása a gyertyános-kocsánytalan tölgyesekből.
Faj neve:	nyugati piszedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>)
Irányelv melléklete:	II., IV.
Faj előfordulásai a területen:	A Natura 2000 területen két helyről került elő Tömörd és Acsád térségéből. Élőhelyei az idős gyertyános-tölgyesek, melyek még az Ablánc-patak völgyének felső szakaszán és a Malom csárdától lefelé nagyobb kiterjedésben megtalálhatók.
Állománynagyság (jelöléskor):	100
Állománynagyság	Nem meghatározható, de valószínűleg jelentős

(tervkészítéskor):	állománya él a területen.
Állomány változásának tendenciái és okai:	Nincsenek adatok az összehasonlításhoz, így nem becsülhető.
Faj veszélyeztetettsége:	Állománya egész Európában erősen megfogyatkozott, több helyütt kipusztult vagy a kipusztulás fenyegeti. Bár hazánkban több helyről is előkerült, ritkának számít. Az élőhelyek gyors megszűnése miatt Európa-szerte veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	Erősen kötődik az őshonos fafajokból álló, idős, szinte összeroskadó erdőkhöz. Ezen élőhelyek megszűnése a legfontosabb veszélyeztető tényező.
Faj neve:	nagyfülű denevér (<i>Myotis bechsteinii</i>)
Irányelv melléklete:	II., IV.
Faj előfordulásai a területen:	Nem került elő a faj a felmérések során. Mivel amúgy sem gyakori a faj és a mintavételi módszer is esetleges (detektorozás), ezért nem zárható ki a faj előfordulása a területen.
Állománynagyság (jelöléskor):	R
Állománynagyság (tervkészítéskor):	Nem meghatározható.
Állomány változásának tendenciái és okai:	Nincsenek adatok az összehasonlításhoz, így nem becsülhető.
Faj veszélyeztetettsége:	Állománya egész Európában erősen megfogyatkozott, több helyütt kipusztulás fenyegeti; veszélyeztetett. Hazánkban már több helyről előkerült, de ritka, fokozott odafigyelést igénylő faj.
Veszélyeztető tényezők:	Erősen kötődik az őshonos fafajokból álló, idős erdőkhöz. Szálláshelyeit odukban alakítja ki. Ezen

élőhelyek megszűnése a legfontosabb veszélyeztető tényező.

Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű állatfajok

Faj neve:

díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*)

Irányelv melléklete:

II., IV.

Faj előfordulásai a területen:

A felmérések során a Malom-csárda feletti Ablánc-patak mentén lévő gyertyános-tölgyes erdőszegélyből került elő, kis egyedszámban.

Állománynagyság (jelöléskor):

Nem szerepelt az adatlapon.

Állománynagyság
(tervkészítéskor):

A felmérés során 2 példánya kerül elő. Idős, jó állapotú gyertyános-tölgyesek az Ablánc-patak alsó szakaszán még ma is jelentős kiterjedésben vannak, ezért feltételezhetjük, hogy a faj elterjedtebb.

Állomány változásának
tendenciái és okai:

Nincs detektálható állományváltozás.

Faj veszélyeztetettsége:

Ismert állománya lokális, kis egyedszámú.

Veszélyeztető tényezők:

Állományai idősebb, döntően vágáskorú erdőkben vannak, melyek tarvágás után már a faj szaporodóhelyéül nem lesznek alkalmasak.

Faj neve:

csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*)

Irányelv melléklete:

II.

Faj előfordulásai a területen:

A területen korábban nem volt jelölő faj, de a felmérés során az Ablánc-patak menti magaskórósokban több helyről is előkerült.

Állománynagyság (jelöléskor):

Korábban nem volt jelölő faj.

Állománynagyság
(tervkészítéskor):

A felmérés során 10 példánya kerül elő. Mivel élőhelyei a (magaskórósok, erdőszegélyek és útszélek) terület jól feltárttsága okán jelentős kiterjedésben vannak meg, így valószínűleg erős állománya van jelen.

Állomány változásának
tendenciái és okai:

Nincs detektálható állományváltozás.

Faj veszélyeztetettsége:

A rétek magaskórósodásával és a vágásterületek növekvő számával a faj potenciális élőhelyei is nőttek, így a faj nem veszélyeztetett.

Veszélyeztető tényezők:

A faj számára élőhelyein a magas aranyvessző terjedése jelenti a legnagyobb veszélyt.

Faj neve:

sötét hangyaboglárka (*Maculinea nausithous*)

Írányelv melléklete:

II., IV.

Faj előfordulásai a területen:

A felmérés során két helyről került elő. Élőhelyei az Ablánc-patak magaskórós szegélyű magassásosai Tömörd térségében.

Állománynagyság (jelöléskor):

Korábban nem volt jelölő faj.

Állománynagyság
(tervkészítéskor):

A felmérés során 3 példánya kerül elő. Mivel élőhelyei csak kis kiterjedésben (1-2 ha) állnak rendelkezésre, állománynagysága is alacsony.

Állomány változásának
tendenciái és okai:

Nincs detektálható állományváltozás.

Faj veszélyeztetettsége:

Kipusztulással közvetlenül veszélyeztetett, állománya nagyon alacsony. Élőhelyei a kezeletlenség miatt erdősülnek be, a magaskórósodó patak menti tisztások záródnak, a faj ezekről a helyekről kiszorul.

Veszélyeztető tényezők:

Elsősorban élőhelyeinek erdősülése veszélysztti.

Az adatlapról való törlésre javasolt fajok

Faj neve:	erdei szitakötő (<i>Ophiogomphus cecilia</i>)
Irányelv melléklete:	II., IV.
Faj előfordulásai a területen:	A Natura 2000 területen lévő vízfolyások, időszakosságuk és kis vízhozamuk miatt nem alkalmasak a faj szaporodóhelyéül. Az Ablánc-patak mentén volt imágó észlelése, de lárvát még nem találtak a patakban.
Állománymagyság (jelöléskor):	-
Állománymagyság (tervkészítéskor):	Szaporodó állomány a területen nem él.
Állomány változásának tendenciái és okai:	Szaporodó állomány a területen nem él.
Faj veszélyeztetettsége:	Szaporodó állomány a területen nem él.
Veszélyeztető tényezők:	Szaporodó állomány a területen nem él.
Faj neve:	tompa folyamkagyló (<i>Unio crassus</i>)
Irányelv melléklete:	II., IV.
Faj előfordulásai a területen:	A Natura 2000 területen lévő vízfolyások, időszakosságuk és kis vízhozamuk miatt nem alkalmasak a faj szaporodóhelyéül. A Répcében jelentős populációja él, így időszakosan az Ablánc-patak alsó szakaszán is megjelenhet. Egyelőre azonban az Ablánc-patakban nem sikerült kimutatni.
Állománymagyság (jelöléskor):	-

Állománynagyság
(tervkészítéskor):

A faj nem ismert a Natura 2000 területről.

Állomány változásának
tendenciái és okai:

Szaporodó állomány a területen nem él.

Faj veszélyeztetettsége:

Szaporodó állomány a területen nem él.

Veszélyeztető tényezők:

Szaporodó állomány a területen nem él.

Faj neve:

vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*)

Irányelv melléklete:

II., IV.

Faj előfordulásai a területen:

A felmérés során nem került elő. Ma már az Abláncpatak völgyében lévő kaszálóréteket felhagyták, így a fajnak hiányoznak a potenciális élőhelyei.

Állománynagyság (jelöléskor):

-

Állománynagyság
(tervkészítéskor):

A faj nem került elő a Natura 2000 területről.

Állomány változásának
tendenciái és okai:

Szaporodó állomány a területen nem él.

Faj veszélyeztetettsége:

Szaporodó állomány a területen nem él.

Veszélyeztető tényezők:

Szaporodó állomány a területen nem él.

Faj neve:	réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>)
Irányelv melléklete:	II.
Faj előfordulásai a területen:	A Natura 2000 területen belül bizonyíthatóan nem fordul elő. A szomszédos Nagy-tóban viszont megtalálható.
Állománynagyság (jelöléskor):	1-50
Állománynagyság (tervkészítéskor):	A Natura 2000 területen belül számára alkalmas élőhelyek hiányoznak, így ott valószínűleg nem él. Időszakosan megjelenhet ugyan az Ablánc-patakban is, de egyelőre innét nem sikerült kimutatni.
Állomány változásának tendenciái és okai:	Szaporodó állomány a területen nem él.
Faj veszélyeztetettsége:	Szaporodó állomány a területen nem él.
Veszélyeztető tényezők:	Szaporodó állomány a területen nem él.
Faj neve:	dunai tarajosgőte (<i>Triturus dobrogicus</i>)
Irányelv melléklete:	II., IV.
Faj előfordulásai a területen:	A felmérés során nem került elő. Az Ablánc-völgy peremén több, olyan kisvízállás található meg, mely potenciálisan alkalmas a faj megtelepedésére, de ezek már a Natura 2000 területen kívül esnek.
Állománynagyság (jelöléskor):	50-100
Állománynagyság (tervkészítéskor):	A fajt nem sikerült kimutatni a területről.

Állomány változásának
tendenciái és okai:

Szaporodó állomány a területen nem él.

Faj veszélyeztetettsége:

Szaporodó állomány a területen nem él.

Veszélyeztető tényezők:

Szaporodó állomány a területen nem él.

Faj neve:

vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

Irányelv melléklete:

II., IV.

Faj előfordulásai a területen:

Potenciális élőhelyei a területen nem találhatók, de a Natura 2000 terület peremén lévő Nagy-tóban és a madárgyűrűzőtábor melletti vízállásban megtalálható.

Állománynagyság (jelöléskor):

50-100

Állománynagyság
(tervkészítéskor):

A fajt nem sikerült kimutatni a területről.

Állomány változásának
tendenciái és okai:

Szaporodó állomány a területen nem él.

Faj veszélyeztetettsége:

Szaporodó állomány a területen nem él.

Veszélyeztető tényezők:

Szaporodó állomány a területen nem él.

1.2.4. A tervezési területen előforduló egyéb jelentős fajok

4. táblázat: a tervezési területen előforduló egyéb jelentős fajok részletes ismertetése

Magyar név	Tudományos név	Védettség (V, FV)	Jelentőség (1-2 mondatban leírni miért fontos a területen)
karcsú sisakvirág	<i>Aconitum variegatum subsp. gracile</i>	V	Korábban a Liszka-kút gyertyános-tölgyesében volt ismert kb. 40 töves vegetatív állománya. A közelmúltban már kifejezett keresés ellenére sem került elő. Elképzelhető, hogy ültették.
rostostövű sás	<i>Carex appropinquata</i>	V	Tömörd térségében az Ablánc-patak égerligeteiben él jelentős állománya. Lápjelző növény.
szártalan bábakalács	<i>Carlina acaulis</i>	V	Tömörd mellett cserjésedő száraz gyepon kevés példányszámban található meg. Térségi szinten igen ritka faj.
buglyos szegfű	<i>Dianthus superbus</i>	V	Tömörd mellett cserjésedő mezofil gyepon kevés példányszámban található meg. Térségi szinten igen ritka faj.
szálkás pajzsika	<i>Dryopteris carthusiana</i>	V	Az Ablánc-patak menti égerligetekben szórványosan fordul elő.
széleslevelű nőszőfű	<i>Epipactis helleborine</i>	V	A terület gyertyános-tölgyeseiben szálanként többfelé megtalálható.
hóvirág	<i>Galanthus nivalis</i>	V	Tömördtől nyugatra csak néhány kisebb foltban fordul elő, míg a településtől keleti irányban tömegessé válik, az Ablánc-patakot kísérő égerligetekben és üde gyertyános-tölgyesekben.
sárga sásliliom	<i>Hemerocallis-lilio-asphodelus</i>	V	Liszka-kút melletti gyertyános-tölgyesekben néhány vegetatív tő van jelen.
tavaszi tűzike	<i>Leucojum verum</i>	V	„Öskohók” melletti idős gyertyános szegélyében néhány tő.
turbánliliom	<i>Lilium martagon</i>	V	Az Ablánc-patak menti gyertyános-tölgyesekben többfelé megtalálható, de egyedszáma mindenütt alacsony.
békakonty	<i>Listera ovata</i>	V	Az Ablánc-patak völgyében lévő cserjésedő égerligetekben többfelé előfordul.
agárkosbor	<i>Orchis morio</i>	V	Tömörd és Acsád melletti cserjésedő száraz gyepeken szórványos.
fekete kökörcsin	<i>Pulsatilla pratensis subsp. nigricans</i>	V	A tömördi szőlőhegy cserjésedő száraz gyepejében fordul elő kis egyedszámban, térségi szinten visszaszoruló, veszélyeztetett faj.
nyugati csillagvirág	<i>Scilla drunensis</i>	V	Az Ablánc-patak alsó folyásának gyertyános-tölgyeseiben szórványosan található meg.

Magyar név	Tudományos név	Védettség (V, FV)	Jelentőség (1-2 mondatban leírni miért fontos a területen)
kis apollólepke	<i>Parnassius mnemosyne</i>	V	Patakmenti égerligetekben szórványos.
gyepi béka	<i>Rana temporaria</i>	V	Gyertyános-tölgyesekben, égerligetekben szórványos faj.
durvavitorlájú törpedenevér	<i>Pipistrellus nathusii</i>	V	Idős gyertyános-tölgyesekben élő ritka faj.

1.3. Területhasználat

1.3.1. Művelési ág szerinti megoszlás

5. táblázat: a tervezési területen jellemző művelési ágak megoszlása

Művelési ág	Kiterjedés (ha)	Megoszlás
egyéb	27,44	1,87%
erdő	1346,09	91,76%
gyep	88,97	6,06%
gyümölcsös	0,49	0,03%
szántó	3,83	0,26%
szőlő	0,2	0,01%

1.3.2. Tulajdoni viszonyok

6. táblázat: a tervezési terület tulajdonosi csoportjai

Tulajdonosi csoport/kezelő	Kiterjedés (ha)
alapítványok	4,02
egyéni területek	686,48
kiemelt állami vállalatok és intézmények	748,44
mezőgazdasági termelőszövetkezetek	9,18
önkormányzatok	14,31
részvénytársaság	3,27
vízgazdálkodási társulat	1,33

1.3.3. Területhasználat és kezelés

1.3.3.1. Mezőgazdaság

Gyepgazdálkodás

Az Ablánc-patak menti gyepek ma már többnyire beerdősültek. Jelenlegi kiterjedésük elhanyagolható. A fennmaradt gyepeket általában nem kezelik, ezért állapotuk folyamatosan romlik. A területen előforduló gyepeket korábban túlnyomórészt kaszálóként hasznosították, de néhány területen legeltettek is. Acsád község határban volt egy kiterjedt fáslegelő is, de napjainkban már ezt sem kezelik. Ma már a legeltetés teljesen megszűnt a tervezési területen, a kaszálók egy részét vadföldként hasznosítják és szárazúzzák, míg néhány település menti rétet még most is lekaszálnak. A felhagyott mocsárréteken a magas aranyvessző hamar uralkodóvá válik, míg a mezofil gyepek cserjésekké válnak.

Szántógazdálkodás

A területen nem találhatók szántók, a Natura 2000 terület határai néhol belelőgnak szántó művelési ágú ingatlanba, de ezek kiterjedése elhanyagolható. A tervezési területet körülvevő szántók intenzív művelésűek.

1.3.3.2. Erdészet

Az erdőkre jellemző, hogy intenzíven kezeltek, bennük az előírt fahasználatokat elvégzik, viszonylag kevés holtfát tartalmaznak. A vizsgált területen számos üzemtervezett erdőrészlet van. A terület erdei nincsenek extrém termőhelyi környezetben, így a fatermesztést nem szolgáló üzemmód nem került sehol sem bevezetésre. Jelenleg nem figyelhetők meg a természetközeli erdőgazdálkodás nyomai. Jelentős kiterjedésben vannak erdei fenyő vagy lucfenyő monokultúrák, de van néhány nagy kiterjedésű akác is. Az akác spontán terjedése a természetközeli erdőkben is megfigyelhető. A jelölő élőhelyek megőrzése és kedvező természetvédelmi helyzetének javítása, illetve elérése érdekében további előírások bevezetése javasolt.

Ezzel kapcsolatban az alábbi konfliktuspontok azonosítására került sor:

- A részlet adatlappal ellentétben, természetvédelmi szempontból több élőhely esetében (a kiemelt közösségi jelentőségű égerligetek és pannon gyertyános tölgyesek meredek, sziklás állományaiban) a gazdálkodás felhagyása lenne szükséges. Erre az égerligetek esetében az erdőterv rendelet is lehetőséget biztosít.
- A részlet adatlappal ellentétben, természetvédelmi szempontból azokban az állományokban, melyekben akác is előfordul/fordult vágástéri égetés tiltása lenne indokolt.
- A részlet adatlap megjegyzés rovata nem említi minden erdőrészlet esetében az inváziós fajok visszaszorításának szükségességét. Természetvédelmi szempontból ez feltétlenül indokolt.
- További konfliktusforrás, hogy természetvédelmi szempontból az összes olyan erdőrészletben, ahol nem szükséges szerkezetátalakítás, indokolt lenne áttérni a folyamatos erdőborítás mellett történő gazdálkodásra.
- Nagyon kevés a területen az igazán idős erdő, ami kedvezőtlen a szarvasbogár és a nagy hörcsincsér szempontjából. Ilyen őserdőszerű állapotokat csak a Kőszeg 89/A erdőrészletben találtunk. Hosszú távon az idős erdők arányának növelésére kellene törekedni.

7. táblázat: a tervezési terület erdőállományai rendeltetés szerint

Erdők rendeltetése	Terület (ha)
védelmi rendeltetésű erdők	
Natura 2000	295,28
gazdasági rendeltetésű erdők	
Faanyagtermelő erdők	990,86
közzélzeti rendeltetésű erdők	
Parkerdő	9,34

8. táblázat: a tervezési terület erdőállományai üzemmódok szerint

Üzemmód	Terület (ha)
Vágásos	1295,48

9. táblázat: a tervezési területen előforduló jelenlegi és távlati faállománytípusok

Jelenlegi faállománytípusok	Bükkös	Gy-tölgyes	Kt-tölgyes	Ks-tölgyes	Cseres	Mo.tölgyes	Akácos	Gyertyános	Juharos	Kőrises	Ek. lombos	N. nyár-n. fűz	Hazai nyáras	Fűzes	Égeres	Hársas	Nyíres	El. lombos	Erdeifenyves	Feketefenyves	Lucfenyves	Egyéb fenyves	Jelenlegi összesen
Bükkös																							
Gy-tölgyes		200,87			9,72																		210,59
Kt.tölgyes		85,61	15,29	3,36	2,00														4,68				110,94
Ks.tölgyes		24,97		10,29	11,98																		47,24
Cseres		74,71	1,50		52,20														5,68				134,09
Mo.tölgyes																							
Akácos		101,58		9,42	103,70		10,36			6,57									12,79				244,42
Gyertyános		33,86			1,68																		35,54
Juharos									0,48														0,48
Kőrises		10,68		1,41	2,05					39,45													53,59
Ek.lombos		2,33									10,62												12,95
N.nyár - n. fűz															1,15								1,15
Hazai nyáras																							
Fűzes														6,39									6,39
Égeres				9,00											44,31								53,31
Hársas																							
Nyíres																							
El.lombos																							
Erdeifenyves		97,66	1,65		12,70														145,67				257,68
Feketefenyves																			2,84				2,84
Lucfenyves		71,09		0,93															23,53				95,55
Egyéb fenyves		6,22																	4,25				10,47
Üres		4,07	3,17	0,87	5,45		0,84												3,85				18,25
Távlati összesen		713,65	21,61	35,28	201,48		11,20		0,48	46,02	10,62			6,39	45,46				203,29				1.295,48

10. táblázat: a tervezési területen előforduló fajok korosztályok szerint

Fajkód*	1-10	11-20	21-30	31-40	41-60	61-80	81-100	101-120	121-140	141-	Összesen
KST	3,30	15,73	7,43	18,91	13,20	11,07	10,09	2,52	1,07		83,32
KTT	26,11	19,98	14,60		13,20	85,79	28,60	6,66	4,97		199,91
VT			1,01	3,53	10,27						14,81
CS	13,94	15,83	5,36	3,28	9,67	34,79	61,70	6,12	1,12		151,81
B					1,67	2,22	0,29	0,02			4,20
GY	1,34	8,73	7,04	6,64	28,31	30,95	16,48	2,06	2,24		103,79
A	37,82	72,68	69,83	41,09	17,18	1,54					240,14
HJ	0,25	4,29	0,34		0,58	1,91	0,02				7,39
MJ		0,11	0,75	1,62	1,93	0,14	0,13				4,68
MSZ					0,63						0,63
VSZ		0,09									0,09
MK	1,09	15,81	4,24	3,79	11,22	10,39	1,07	0,28			47,89
AK		0,12		0,27							0,39
FD		0,18				0,13					0,31
CSNY		0,76			0,11	0,09					0,96
KONY					0,05						0,05
PANY		0,65									0,65
RNY		0,20	0,15								0,35
FFÜ		2,23		1,28							3,51
KFÜ				1,02							1,02
MÉ	0,06	4,61	16,07	16,30	17,19	0,88					55,11
KH			0,04	0,44	0,23						0,71
NH						0,61					0,61
EH					0,48						0,48
NYI		0,45									0,45
EF	22,49	27,63	29,42	14,26	59,57	67,09	18,54		0,88		239,88
FF					1,92	3,69	0,40				6,01
LF		1,70	22,57	45,08	14,61	8,11	0,20		0,49		92,76
VF			4,37	0,14	9,07	1,29			0,10		14,97
ZDF					0,35						0,35
Összesen	106,40	191,78	183,22	157,65	211,44	260,69	137,52	17,66	10,87		1.277,23

*A fajok kódjegyzéke megtalálható portal.nebih.gov.hu a világháló-címen.

1.3.3.3. Vadgazdálkodás, halászat, horgászat

Vadgazdálkodás:

A vadgazdálkodásra jogosultaktól kapott adatok a 13-15. számú táblázatban találhatók. A terepi tapasztalatok és a területhasználók információi alapján megállapítható, hogy a nagyvad állomány jelentős mértékben túltartott, a vadgazdálkodási tervekben szereplő állománysűrűségek pedig nagyon alábecsültek. A sűrű vadállomány mind a mezőgazdálkodást, mind pedig az erdőgazdálkodást megnehezíti. Kiemelt probléma, hogy az erdők természetes felújítása szinte lehetetlen a vadak károkozása miatt.

11. táblázat: a Répcevíölgye Vadásztársaság vadgazdálkodási adatai az elmúlt 10 év alapján

Vadfaj	A körzet jellemző állománysűrűsége (pld/100 ha)	A terület jellemzői				
		Állománysűrűség (2006-2016)		Hasznosítási sűrűség (2006-2016)		A vadfajok vad-gazdálkodási jelentősége
		pld/100 ha	trend	pld/100 ha	trend	
Gímszarvas	135	1,46	csökkenő	80	csökkenő	nagy
Dámszarvas	10	0,17	stagnáló	0,06	stagnáló	kicsi
Őz	340	1,50	csökkenő	150	csökkenő	nagy
Vaddisznó	150	0,77	növekvő	250	növekvő	nagy
Mezei nyúl	100	1,75	növekvő	10	stagnáló	kicsi
Fácán	100	3,27	csökkenő	20	csökkenő	kicsi
Fogoly	30					

12. táblázat: az Szombathelyi Erdészeti Zrt. Kőszeg és Környéke Ftk. vadgazdálkodási adatai az elmúlt 10 év alapján

Vadfaj	A körzet jellemző állománysűrűsége (pld/100 ha)	A terület jellemzői				
		Állománysűrűség (2006-2016)		Hasznosítási sűrűség (2006-2016)		A vadfajok vad-gazdálkodási jelentősége
		pld/100 ha	trend	pld/100 ha	trend	
Gímszarvas	1,04	0,79	stagnáló	0,79	növekvő	nagy
Dámszarvas	0,32	0,33	növekvő	0,17	növekvő	nagy
Őz	6,55	6,04	stagnáló	2,47	stagnáló	nagy
Vaddisznó	0,83	1,29	növekvő	2,17	növekvő	nagy
Mezei nyúl	2,54	2,27	stagnáló	0,23	csökkenő	kicsi
Fácán	6,19	5,94	csökkenő	0,14	csökkenő	kicsi
Fogoly	1,2	0,9	csökkenő	0	0	nincs

13. táblázat: a Büki Csalitos Vadásztársaság vadgazdálkodási adatai az elmúlt 10 év alapján

Vadfaj	A körzet jellemző állománysűrűsége (pld/100 ha)	A terület jellemzői				
		Állománysűrűség (2006-2016)		Hasznosítási sűrűség (2006-2016)		A vadfajok vad-gazdálkodási jelentősége
		pld/100 ha	trend	pld/100 ha	trend	
Gímszarvas	1,32	1,12	csökkenő	0,8	stagnáló	nagy
Dámszarvas	0,28	0,17	csökkenő	0,06	stagnáló	kicsi
Őz	1,11	3,8	csökkenő	1,94	stagnáló	nagy
Vaddisznó	0,82	1,08	növekvő	1,66	stagnáló	nagy
Mezei nyúl	1,67	2,8	csökkenő	0,81	csökkenő	kicsi
Fácán	2,47	8,2	csökkenő	1,73	csökkenő	kicsi

Horgászat

A tervezési terület halászati vízteret nem érint, de az érintett vizek a Sporthorgász Egyesületek Vas megyei Szövetségének (<http://www.vasihorgasz.hu>) kezelésébe tartoznak. Az Ablánc-patak kis méreténél és időszakos voltánál fogva nem számít horgászvíznek, halat sem telepítenek bele.

1.3.3.4. Vízgazdálkodás

Az Ablánc-patak kezelői feladatait a Vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 3. § (2) bekezdése szerint a Nyugat-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság látja el. A pataknak jelenleg nincs érvényes üzemeltetési engedélye. A vízfolyás a Tömördön átfolyó és a torkolathoz közeli szakaszain korábbi medermunkálatokkal érintett, míg a nagy része szabályozatlanul meanderezik.

Az Ablánc patak hidrológiai adatai Nyugat-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság adatai alapján:

Víztest közvetlen vízgyűjtője [km ²]	Víztest teljes vízgyűjtője [km ²]	Közvetlen vízgyűjtő 1991-2000 évi átlagos fajlagos lefolyása [l/s/km ²]	Közvetlen vízgyűjtő 1991-2000 évi átlagos lefolyása, KÖQ [m ³ /s]	Közvetlen vízgyűjtő 1991-2000 évi mértékadó kisvízi lefolyása, Qaug80 [m ³ /s]	Közvetlen vízgyűjtő ökológiai kisvízi lefolyása [m ³ /s]
43	43	3,028	0,144	0,015	0,007

1.3.3.5. Turizmus

Az Ablánc-patak völgyében nem jelentős a turizmus, bár annak hosszában keresztülhalad az országos kéktúra útvonal. A Natura 2000 területtel közvetlenül határos a tömördi madárvárta, ahol tavaszi és őszi időszakban számos csoport megfordul. Minden év májusában megrendezésre kerül az Ablánc-rally, mely erdészeti feltáróutakon halad, így a természetben nem okoz kárt. A Natura 2000 területen lévő Ilona-vár, a megye egyik legkarakterisztikusabb földvára, mely fokozódó turisztikai látványosságot jelent.

1.3.3.6. Ipar

A területen ipari létesítmény nem található, az Ablánc-patakra sem épült vízerőmű.

1.3.3.7. Infrastruktúra

Az Ablánc-patak egyedül Tömörd község tisztított szennyvizének a befogadója, más szennyvíztisztító a vízfolyás mentén nem található.

A Natura 2000-es területen keresztben két közút halad át, az egyik Csepreget köti össze Szombathellyel, míg a másik Bük felől halad a megyeszékhelyre. Mindkettő forgalma jelentős. Utóbbi közút mellett található az Ablánci Malom csárda, mely egész évben üzemel a vízfolyás mellett. A tervezési terület erdészeti utakkal jól feltárt, főleg a felső részein találhatunk jó állapotú kavicsozott erdészeti utakat.

A tervezési terület alsó részét kerékpárút szeli a Sopron-Szombathely vasútvonal.

Tömörd községtől nyugatra, a településtől mintegy 500 m-re áthalad keresztben a Natura 2000 területen a Csepreg-Szombathely közötti 120 kV-os légvezeték.

1.3.3.8. Egyéb

Egyéb területhasználat nem történik a területen.

2. Felhasznált irodalom

ASZALÓS R. ÉS GÁLHIDY. (szerk.) (2015): Natura 2000 erdőterületek kezelése. Bábakalács füzetek 20. – Bükki nemzeti Park Igazgatóság, Eger, 56 pp.

BODONCZI L. (2007): Az Ablánc-patak Natura 2000 terület élőhely-térképezése. – kézirat

BÖLÖNI J., MOLNÁR ZS. ÉS KUN A. (szerk.) (2011): Magyarország élőhelyei, vegetációtípusok leírása és határozója ÁNÉR 2010. – Magyar Tudományos Akadémia Botanikai és Ökológiai Kutatóintézete, Vácrátót, 441 pp.

FÖLDMŰVELÉSÜGYI MINISZTERIUM, KÖRNYEZETÜGYÉRT FELELŐS HELYETTES ÁLLAMTITKÁRSÁG, TERMÉSZETMEGŐRZÉSI FŐOSZTÁLY (2018): Útmutató a Natura 2000 fenntartási tervek készítéséhez. (2018. februári állapot, a 2013-ban elfogadott útmutató átdolgozott változata.)

FRANK T. ÉS SZMORAD F. (2014): Védett erdők természetességi állapotának fenntartása és fejlesztése. ROSALIA kézikönyvek 2. – Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, Budapest, 160 pp.

HARASZTHY L. (szerk.) (2014): Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon. – Pro Vértes Természetvédelmi Közalapítvány, Csákvár, 956 pp.

GALLAI ZS. (szerk.) Módszertani kézikönyv a Natura 2000 fenntartási tervek készítéséhez. Készült „A fenntartható természetvédelem megalapozása a magyarországi Natura 2000 területeken” (Svájci-Magyar Együttműködési Program, SH/4/8), 2016. február, 170 pp.

KORDA M. (szerk.) (2016): Az erdőgazdálkodás hatása az erdők biológiai sokféleségére. Tanulmánygyűjtemény – Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, Budapest, 679 pp.

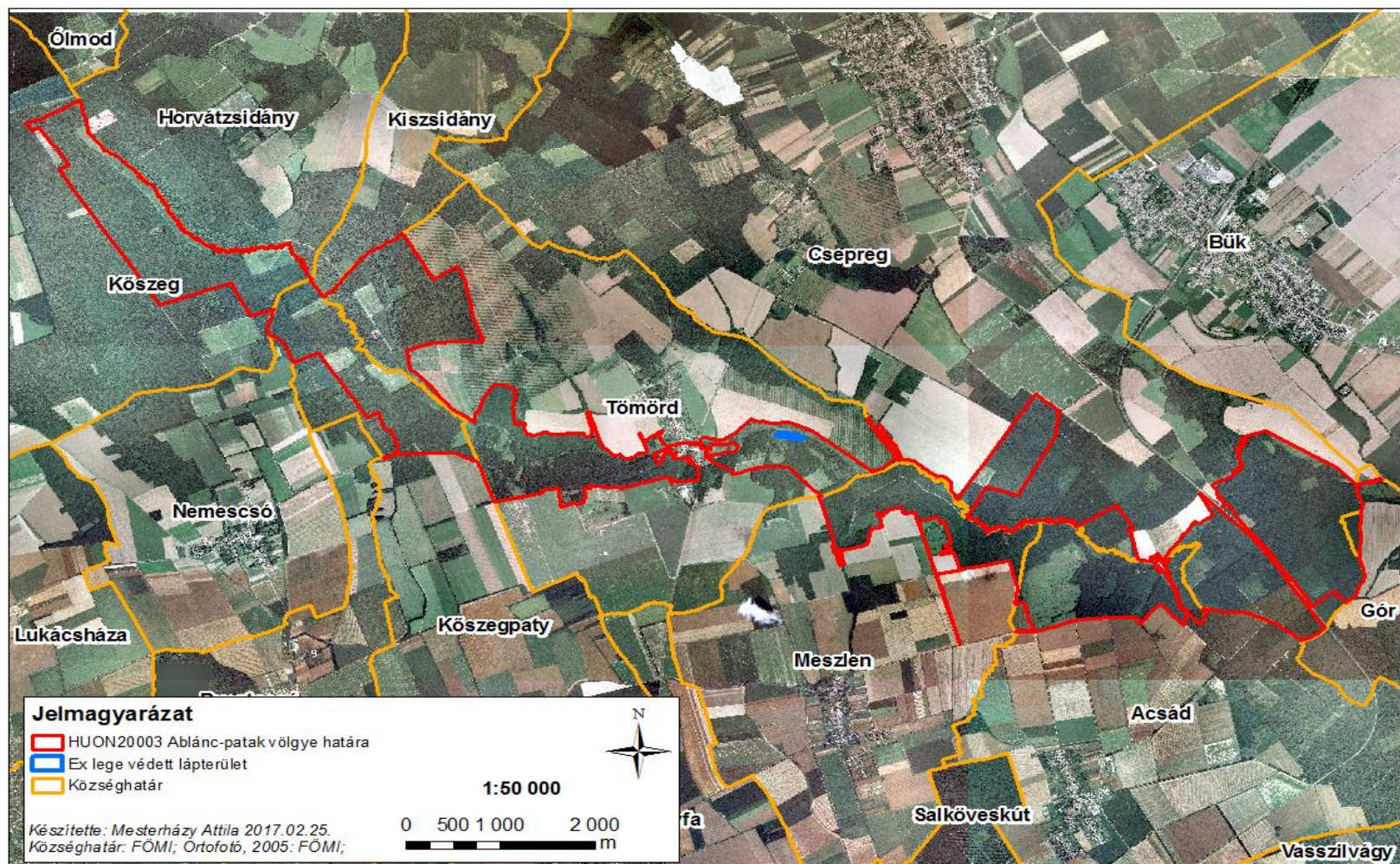
KOVÁCS J. A., CSANAKI SZ., MIHOLICS L., MOLNÁR ZS. (1998): Az Ablánc-völgy botanikai állapotfelmérése. Kanitzia 6: 25-56.

Internetes oldalak:

1. www.termeszetvedelem.hu
2. www.naturaterv.szie.hu
3. www.natura.2000.hu
4. <http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149>
5. http://njt.hu/njt.php?onkormanyzati_rendeletek

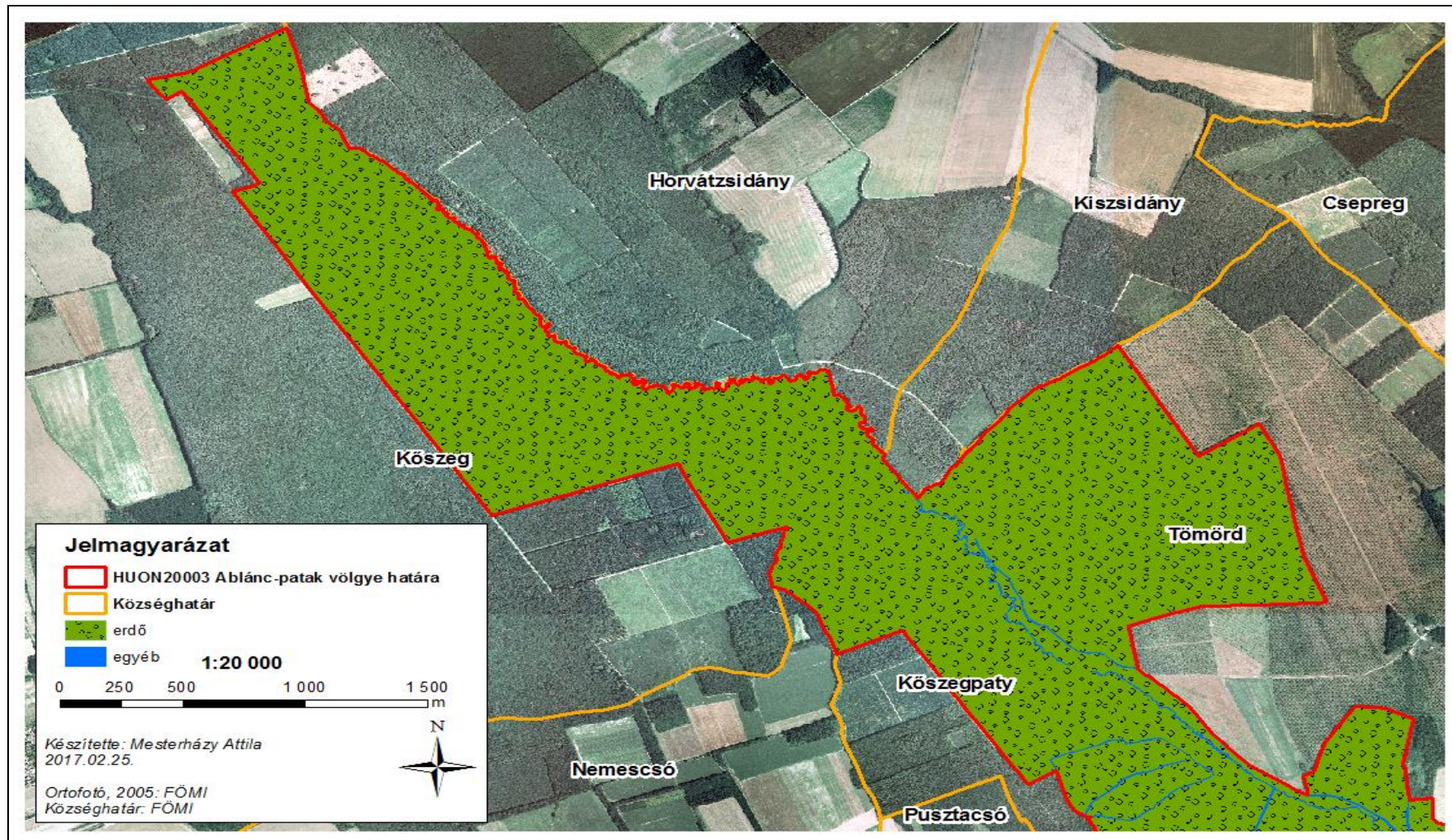
3. Térképek

3.1. Az Ablánc-patak völgye különleges természetmegőrzési terület áttekintő térképe

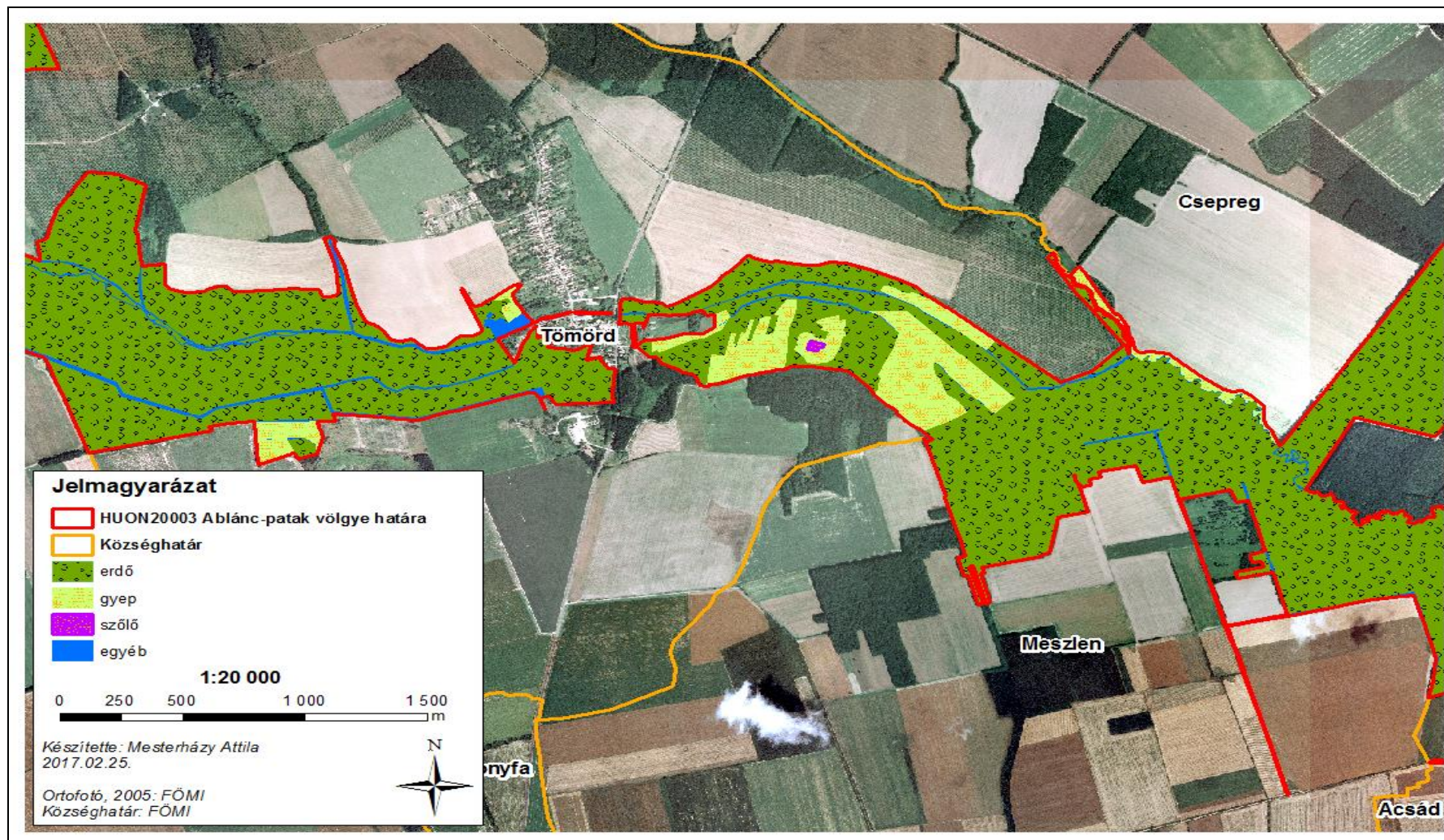

3.2. Az Ablánc-patak völgye különleges természetmegőrzési terület művelési ágak megoszlása szerint

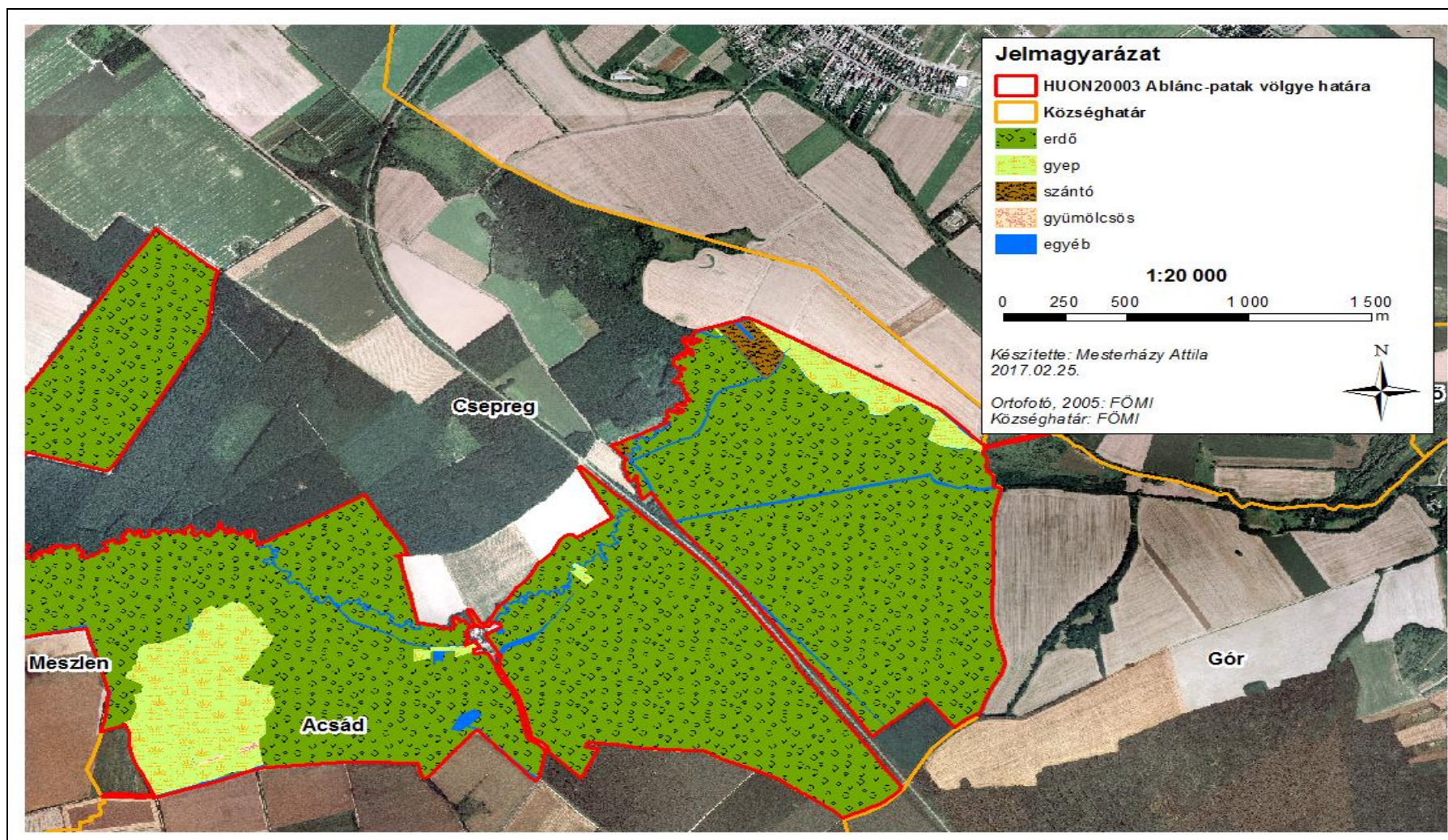
3.2.1. A tervezési terület művelési ágai 1.

3.2.2. A tervezési terület művelési ágai 2.

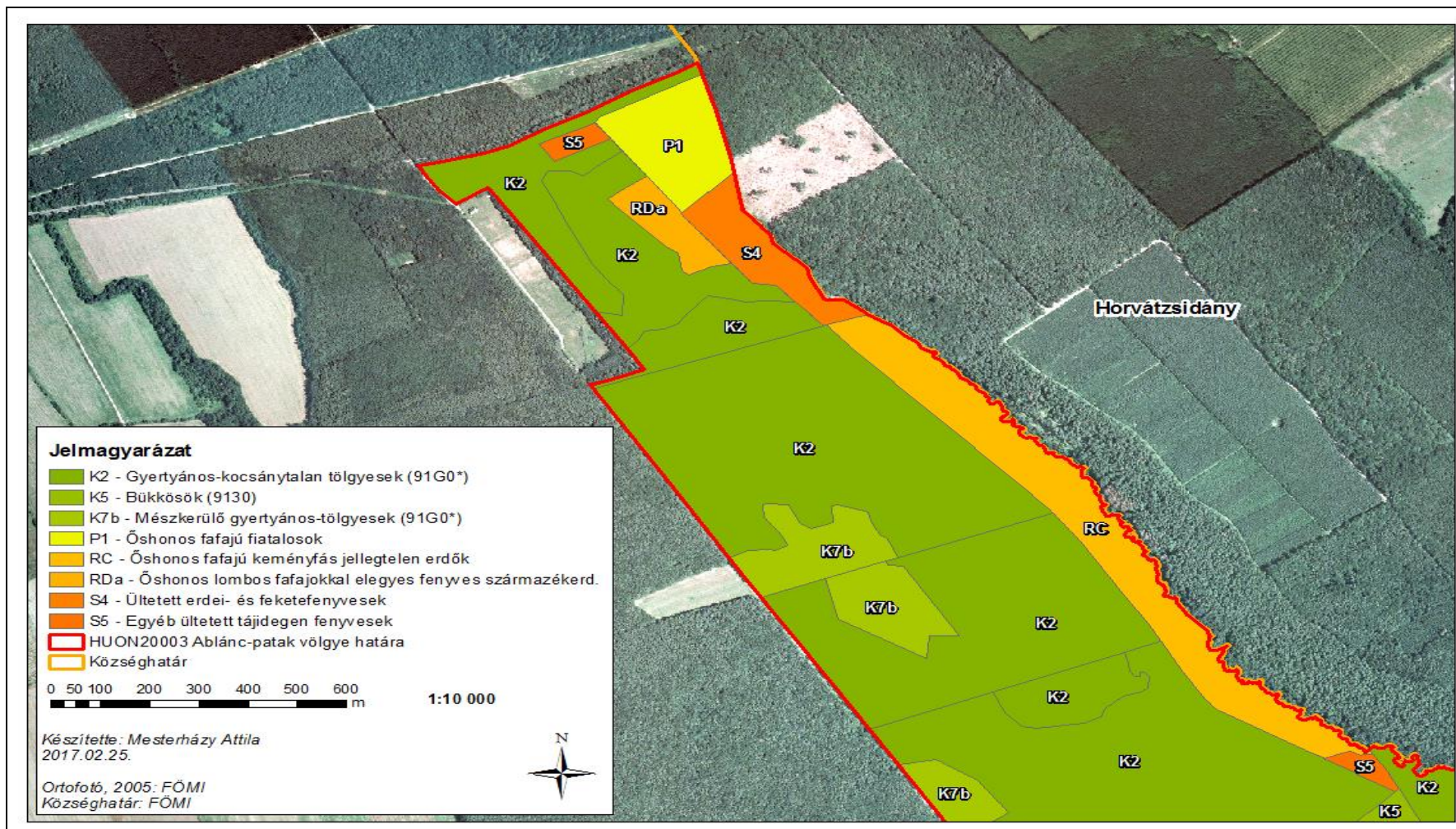

3.2.3. A tervezési terület művelési ágai 3.

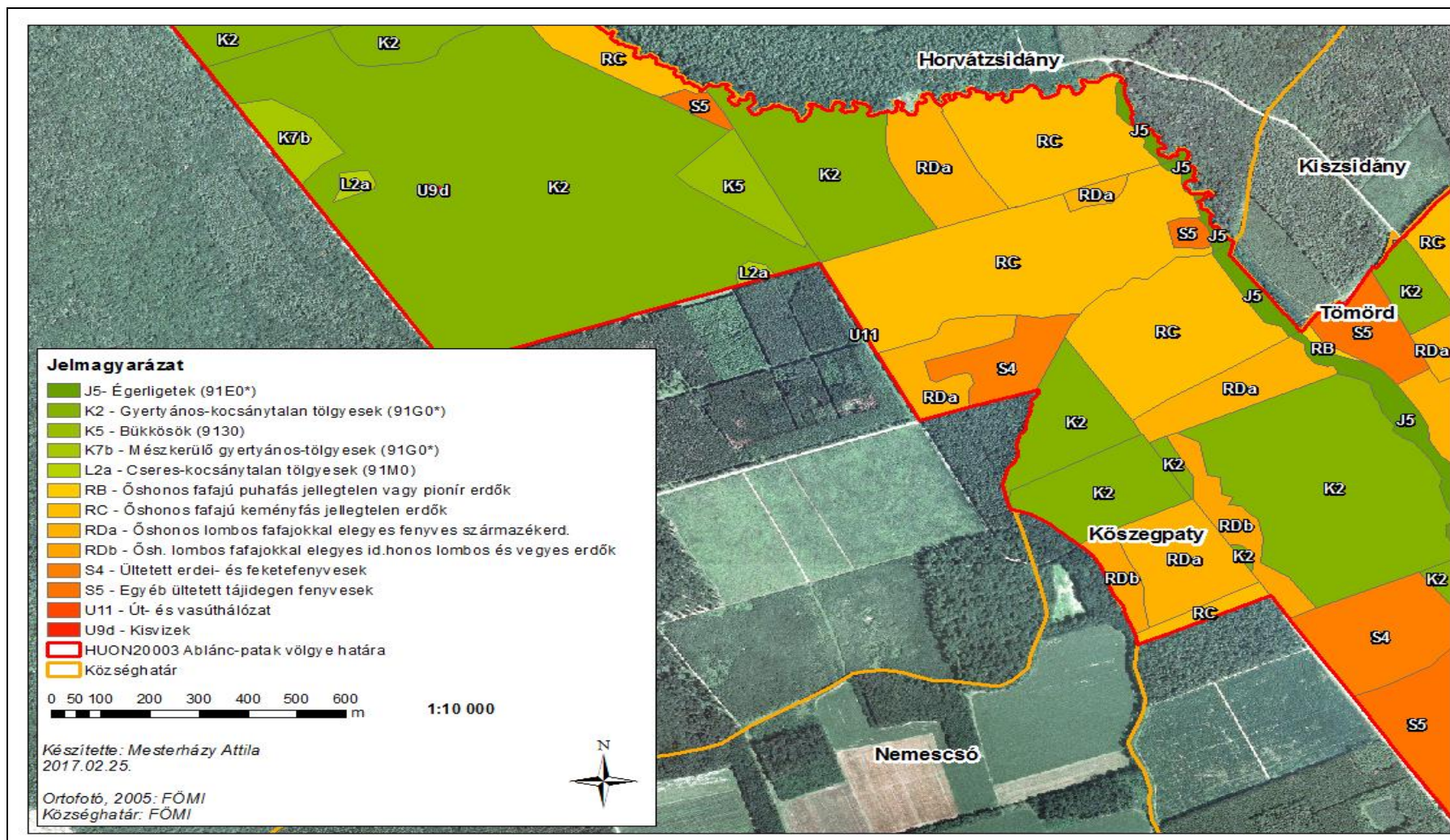

3.3. Az Ablánc-patak völgye különleges természetmegőrzési terület élőhelytérképe

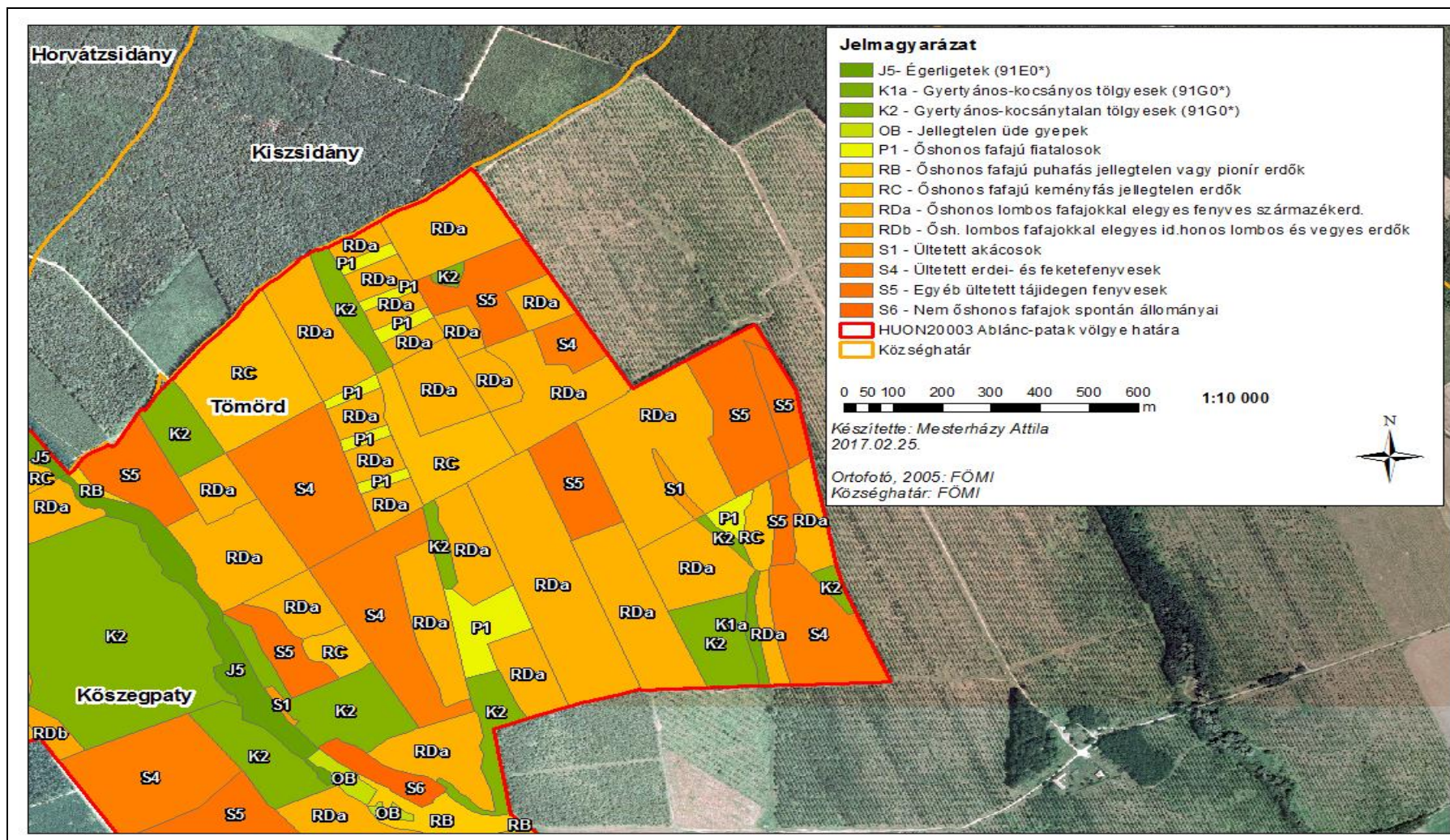
3.3.1. A tervezési terület élőhelytérképe 1.

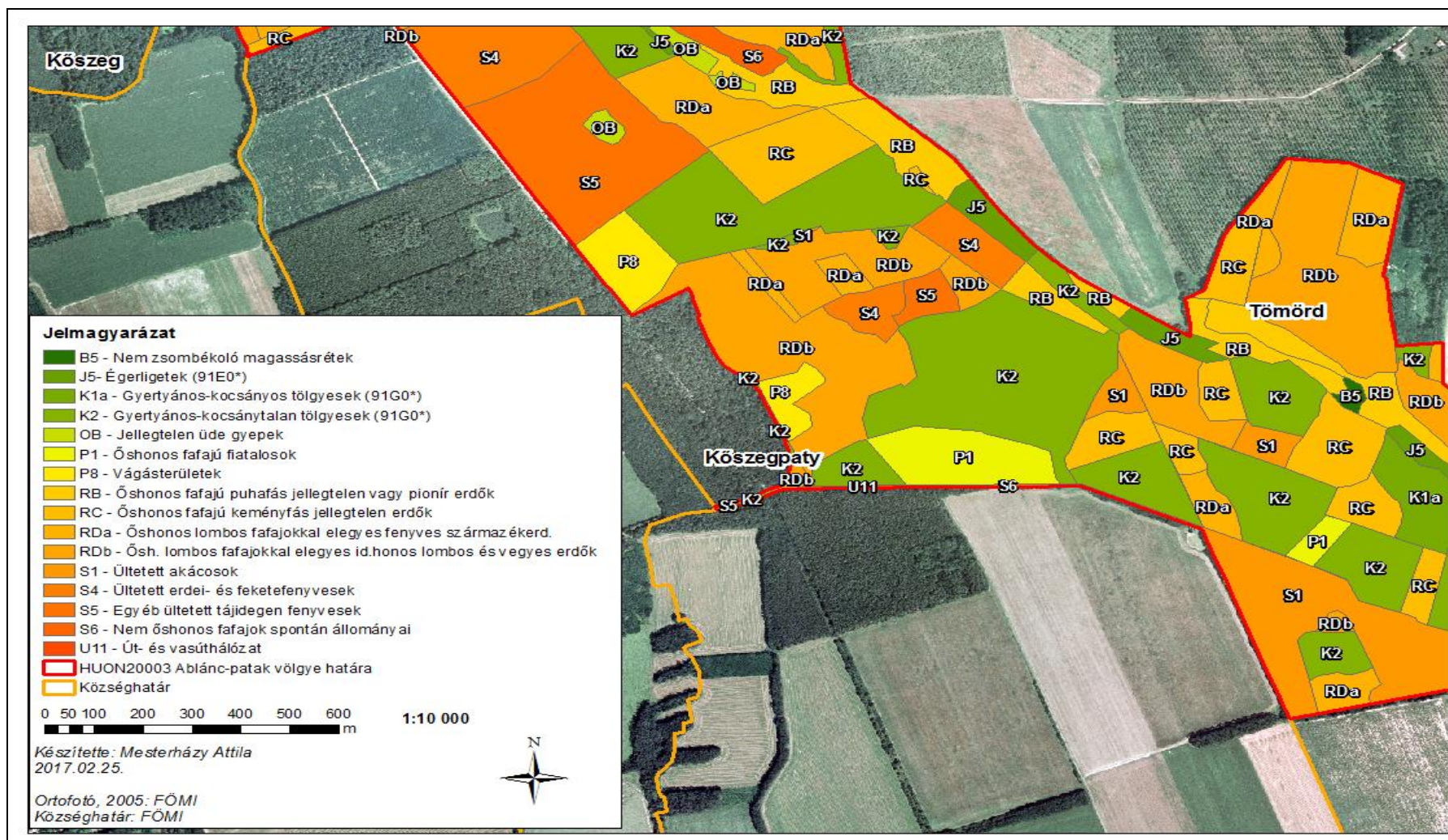
3.3.2. A tervezési terület előhelytérképe 2.

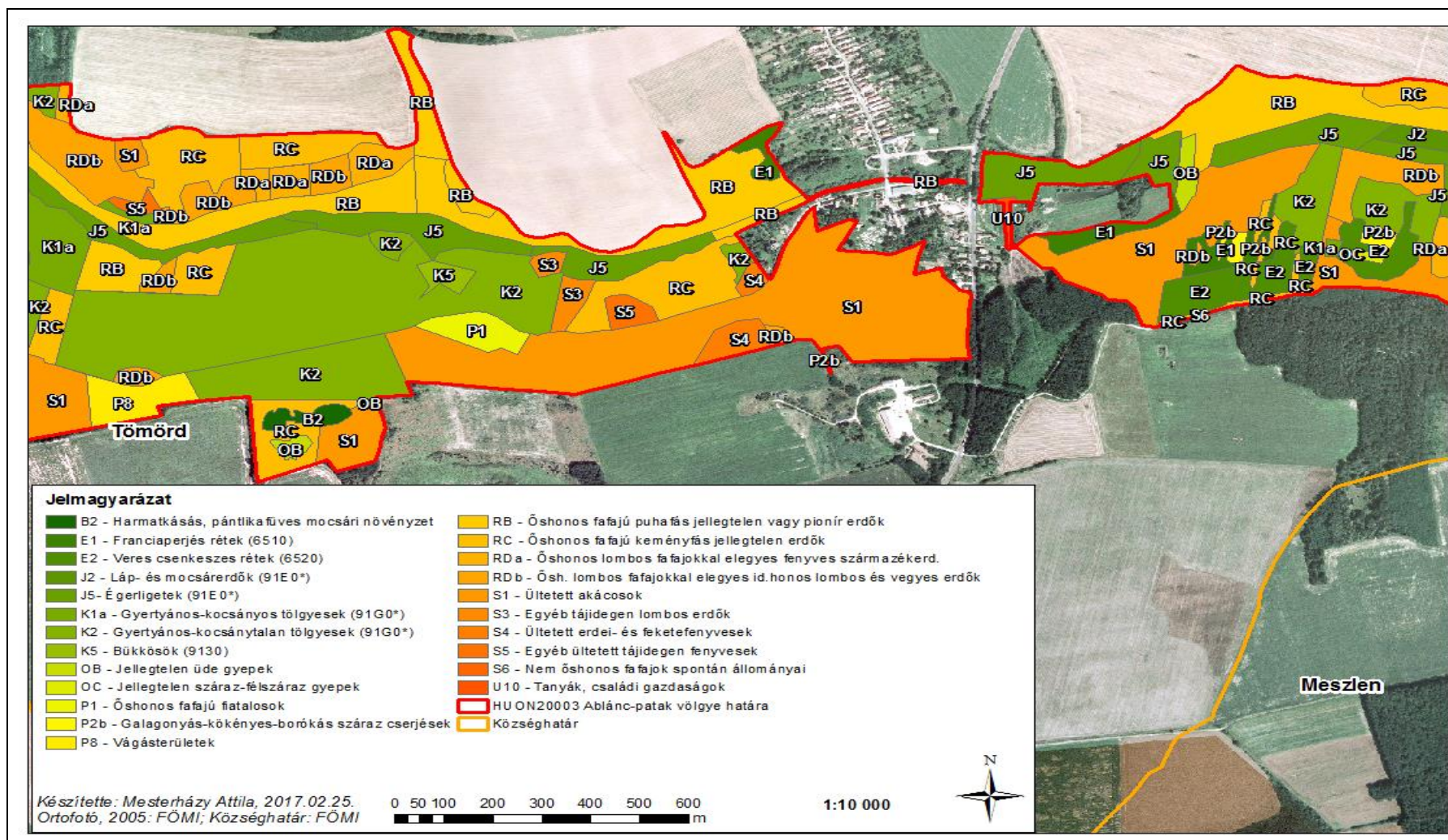
3.3.3. A tervezési terület élőhelytérképe 3.

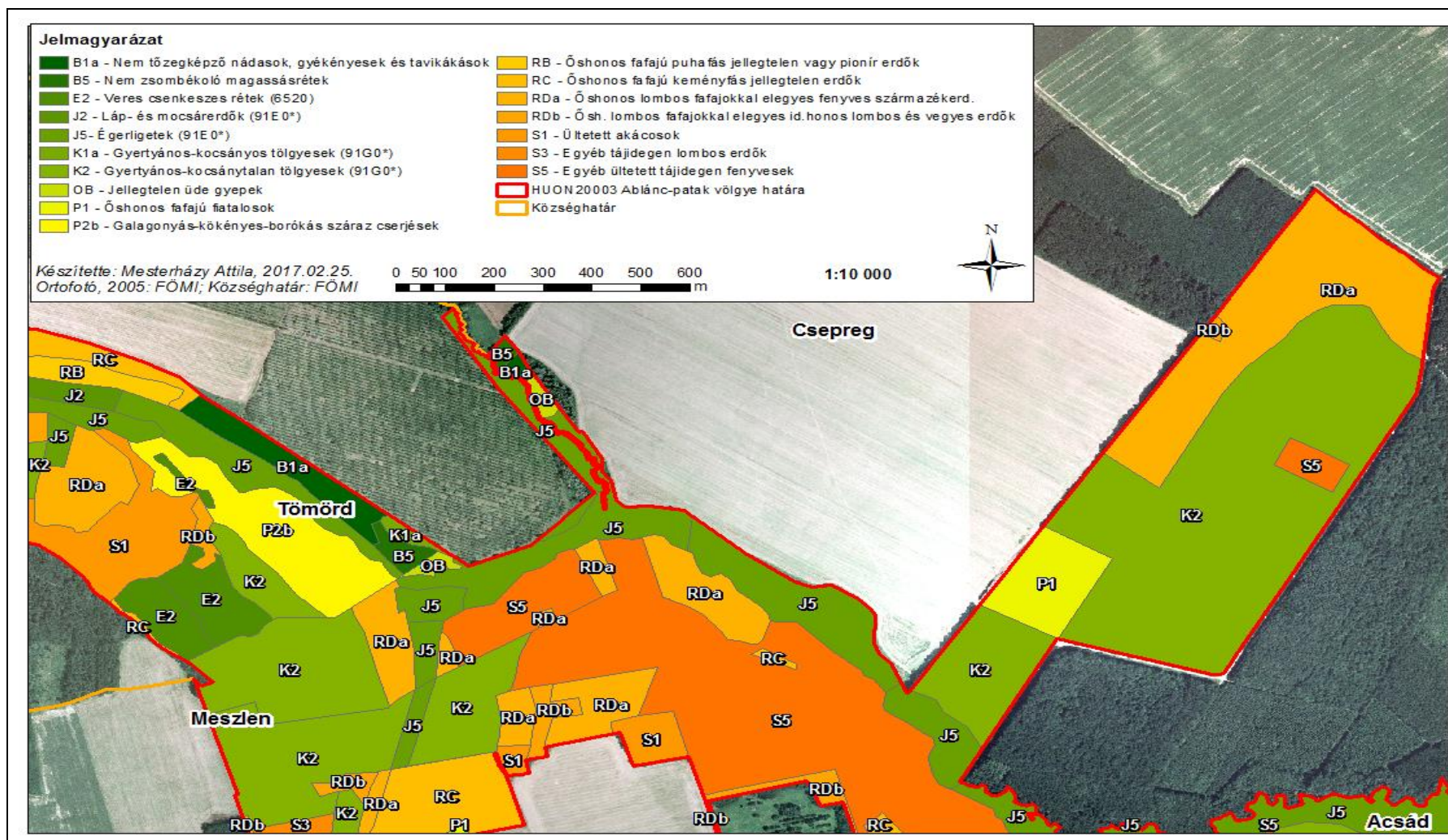
3.3.4. A tervezési terület élőhelytérképe 4.

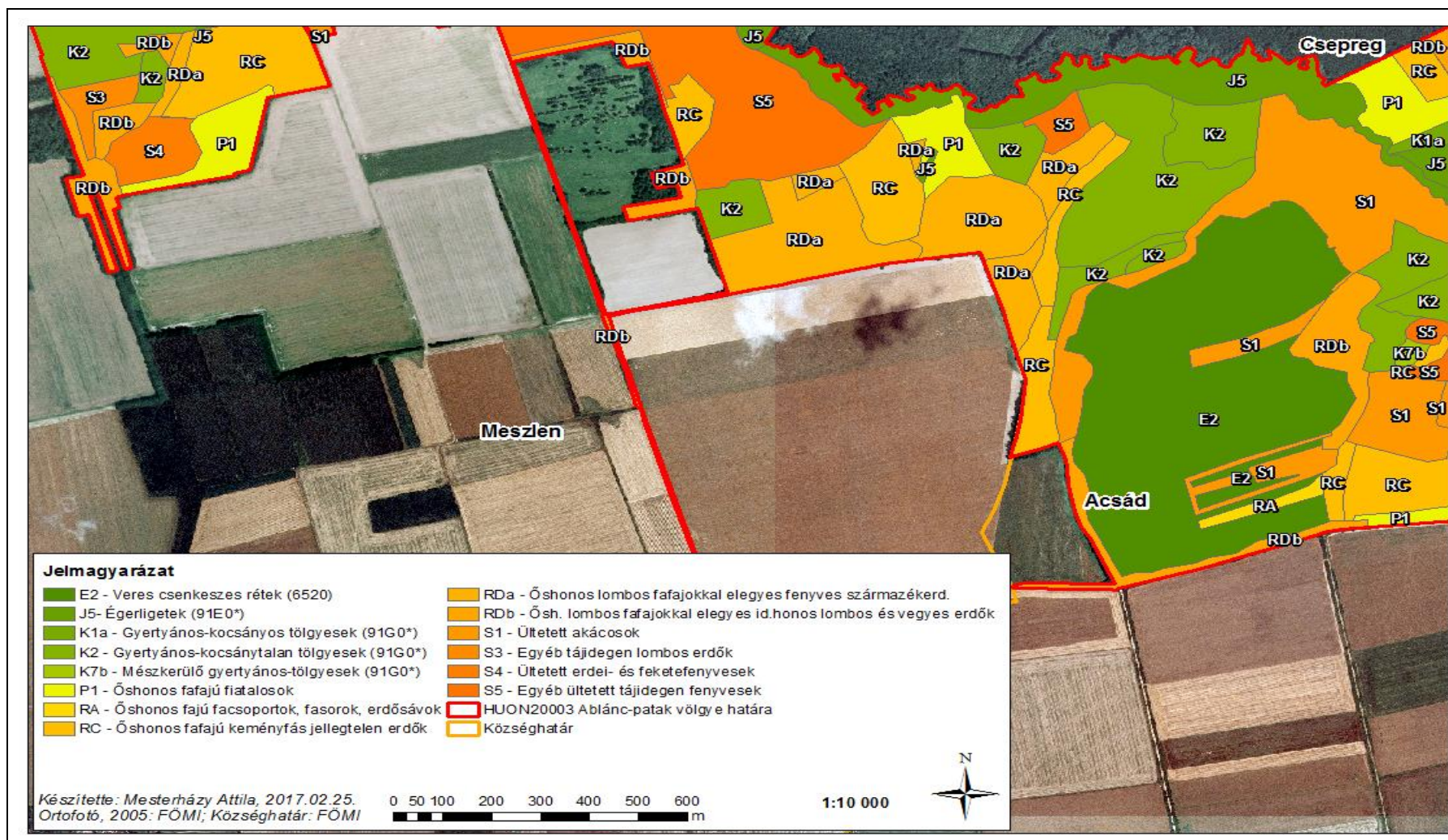
3.3.5. A tervezési terület élőhelytérképe 5.

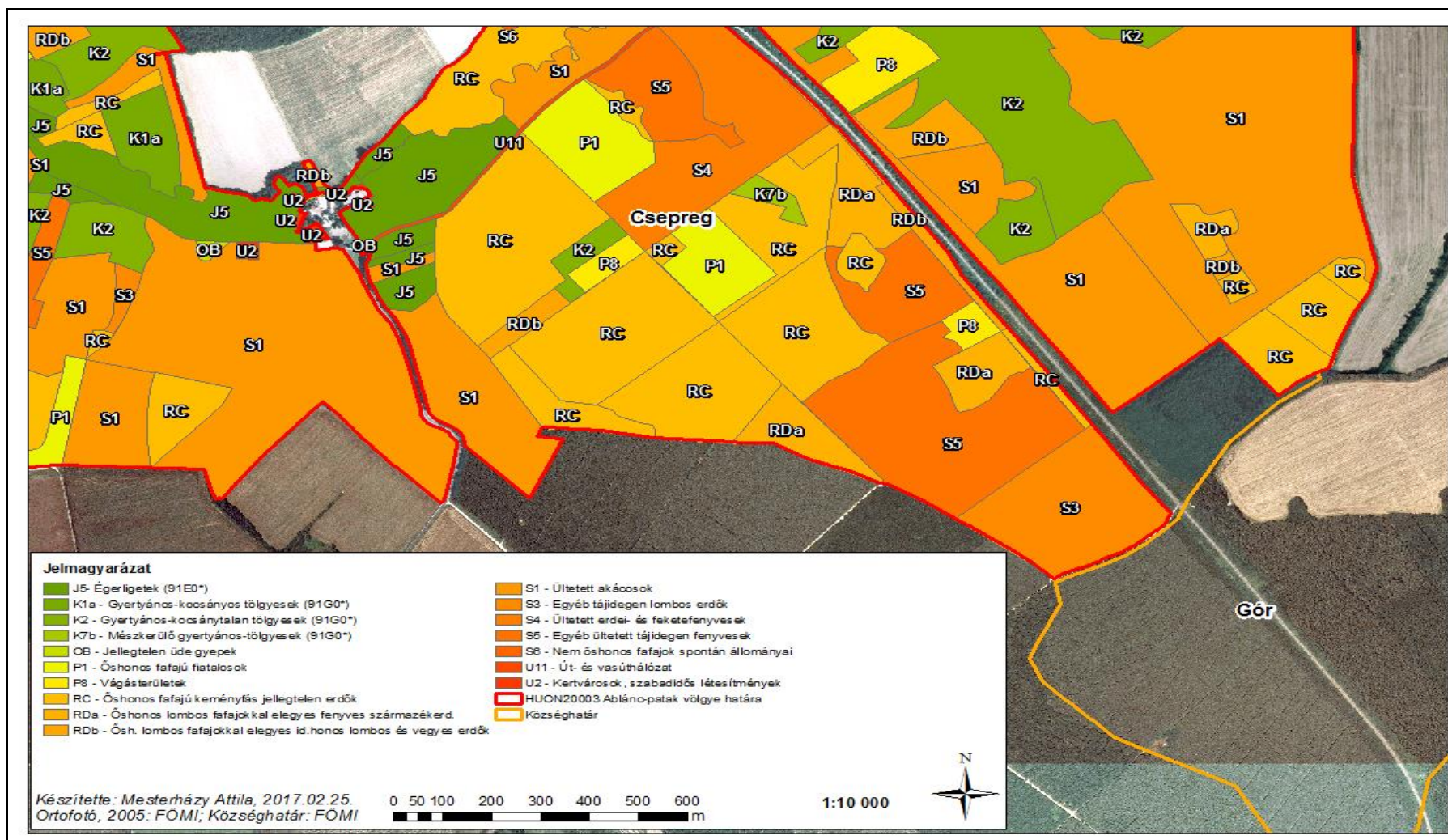
3.3.6. A tervezési terület élőhelytérképe 6.

3.3.7. A tervezési terület élőhelytérképe 7.

3.3.8. A tervezési terület élőhelytérképe 8.

3.3.9. A tervezési terület élőhelytérképe 9.

